**Česká speleologická společnost, Základní organizace 6 – 12 „Speleologický klub Brno“**

**Pracovní skupina SE – 3**

## Edice SE – 3 / Ročenka č. 12 / 2019

## Tematický okruh č. 4

# Kdo jsou, (nebo kdo byli) ti, kteří si říkají „Pracovní skupina SE – 3“?

Na obrázku výše jsou speleologové, zakladatelé a členové Pracovní skupiny SE – 3. Zleva doprava – Ladislav Slezák (nar. 1934), Josef Pokorný (nar. 1933), a Richard Cendelín (nar. 1945). Tito speleologové – důchodci se náhodně setkali v jižní části Moravského krasu na podzim r. 2006 a od tohoto setkání začíná jejich spolupráce. Někdy v r. 2008 navrhl L.

Slezák název kolektivu:  SE – 3  = tři senioři.

J. Pokorný se stal týlovým spolupracovníkem obou speleologů a vytvářel jim podmínky k práci. Když řada jejich poznatků překročila kapacitu odborných speleologických časopisů, začal poznatky vydávat digitálně, vypálené na CD, později (pokud byl překročen rozsah) i na DVD.

Prvním z našich externích pracovníků byl kamarád J. Pokorného Jiří Ratiborský. Také důchodce. Od r. 2012 spolu začali v terénu zaměřovat a vytyčovat pevné body, od kterých se

daly poznatky L. Slezáka a R. Cendelína zaměřit a zmapovat. Jiří Ratiborský (nar. 1937) aktivně pracoval před důchodem jako pracovník vedení polesí v Rájci nad Svitavou. Později byl přeložen na tehdejší ředitelství Státních lesů v Brně a přestěhoval se do sousedství J. Pokorného. Zde se seznámili a Jiří, po odchodu do důchodu ve svém volném čase pomáhal J. Pokornému v krasu. Zemřel v srpnu r. 2014.

Druhým z našich externích spolupracovníků byl MUDr Jiří Urban (narozen v r. 1945). MUDr Urban byl především jazykový fenomén, ovládal 8 jazyků. I když nám občas pomáhal při měření v terénu, jeho hlavní pomoc spočívala v tom, že nám překládal odborné speleologické články, a připravoval je pro publikaci v našich CD, v Edici SE – 3. MUDr Jiří Urban zemřel v říjnu 2014.

Třetím naším externím spolupracovníkem byl krasový dělník Jan Hynšt z Ochoze (nar. 1938), profesí zedník. Byl kamarádem především Ladi Slezáka, se kterým řadu let před námi spolupracoval, ale znali jsme ho i my zbývající a také jsme s ním v průběhu času spolupracovali. Byl velmi obětavý a pracovitý. Vynikal především svojí manuální zručností při různých otevírkách. Byl prostě krasovým dělníkem. Zemřel v dubnu 2014.

Dalším, kdo se k nám přidal a dosud s námi spolupracuje je Milan Jež (nar. 1948). Profesí strojní inženýr, před důchodem pracoval ve Výzkumném ústavu stavebních strojů. Po operaci očí se k nám znovu přidal. Díky němu se podstatně zlepšilo zaměřování telegnostických anomálií.

Posledním, kdo se k nám přidal je Kamil Pokorný (nar. 1975). S Josefem Pokorným příbuzní nejsou, ale seznámilo je jejich společné příjmení. Kamil soustředil nejprve svůj zájem na historické podzemí. Pak ho zaujaly jeskyně a když zjistil, čemu se věnujeme, tak se přidal k nám. Má neoficiální státní zkoušky z telegnostické detekce – tj. s prací s virgulí v terénu. Je akreditovaným a certifikovaným telegnostickým detektorem. V současné době vyhledává v terénu tektonické poruchy.

Níže vidíte celou partu pohromadě.

Tady nás Kamil fotografoval. Proto na snímku chybí.

Od r. 2018 s námi začal v terénu aktivně spolupracovat Kamil Pokorný. Nejsme příbuzní, seznámilo nás společné příjmení. Kamil pracoval jako telegnostický detektor při objevování brněnského historického podzemí. Odtud rozšířil svoji činnost na vyhledávání historického podzemí na různých historických lokalitách. Časem se dostal mezi jeskyňáře na severu Moravského krasu a stal se individuálním členem České speleologické společnosti. Na jednom ze Speleoforů projevil zájem o naši Edici SE – 3 a následně se stal naším spolupracovníkem, když v naší Edici vytvořil tématický okruh „Historické podzemí“, do kterého pravidelně přispíval. Při tom sledoval naši činnost v terénu, kde s námi začal také úspěšně spolupracovat. Ukázalo se, že je stejně telegnosticky citlivý jako L. Slezák a R. Cendelín, kteří začali oceňovat jeho spolupráci. Vzhledem ke zdravotním problémům nadcházejícího stáří L. Slezáka a R. Cendelína se stává Kamil naším stěžejním detektorem.

Česká speleologická společnost, Základní organizace 6 – 12 „Speleologický klub Brno“
Pracovní skupina SE – 3

## Tématický okruh č. 4 - pokračování

# Pracovní skupina SE-3 v jižní části Moravského krasu,

## v kraji, ve kterém dávný krasový badatel Florian Koudelka začínal.

**Úvodem vzpomínka na krasového badatele, která pokračuje vyprávěním o tom, co parta jeskyňářských dědků, která si říká**

**SE-3**

**dělala na sklonku svého života v posledních 12 létech, v kraji, ve kterém Florián svoji éru krasového badatele začínal, a ve kterém parta SE-3 svoji jeskyňářskou éru končí.**

V roce 1989 vydal Florian Koudelka

. knihu, nazvanou **„Ze zapomenutého kraje Moravy“.**

Ty opuštěné, čarokrásné údolí Říčky hádecké! Těsně obehnáno a zataraseno nebetýčnými skalami vápencovými, obepnuto temnozeleným pasem stinných lesů, dřímáš v zákoutí jako popelka neuznána a zapomenuta a čekáš marně zaslouženého obdivu a ocenění tvých kras přírodních. Málokdy zabloudí, a to jen náhodou, noha poutníkova na tvoje zelené loučky, do stínu vonných tvých hájů; leč okouzlen opouští tě každý, pokochav se vnadami a romantikou tvého tajemného úkrytu! —

K čemu tedy dalekých cest, do pohoří alpských, do ciziny podnikati, když takřka na prahu hlavního města naší Moravy téměř neznámý a půvabný kraj vše nám skýtá bohatě, čeho oko krásného a milého po přírodě žádá.

V odměnu těch nesčetných blažených okamžiků, jež jsem v lůně tvém zažil, chci se pokusiti, seč moje slabé síly stačí, vylíčiti tvoje znamenitosti a získati tobě takto i v širších kruzích příznivců. —

1*

Toto je první stránka Koudelkovy knihy, knihy krasového badatele 19. a počátku 20. století.

# Florian Koudelka

**Narozen 29.4.1862 v Brně, zemřel 10.6.1921 ve Vyškově**

***Tato práce byla zčásti otištěna v publikaci „Údolí Říčky v Mor. Krasu“, RNDr Ivan Balák a kolektiv, vydala Městská knihovna v Blansku v r. 2001 ve spolupráci s Městským úřadem v Blansku a Správou chráněné krajinné oblasti Moravský kras, v edici „Moravský kras“.***

***Tuto práci jsem nyní zčásti upravil dle Absolona a posléze doplnil o poznatky V. Grolicha, který svůj článek „JUDr Martin Kříž a Florian Koudelka. Profily badatelů Moravského krasu“ publikoval ve Vlastivědném věstníku moravském (viz – „Použitá literatura“ na konci práce).***

Jak uvádějí životopisci, Florian Koudelka studoval od r. 1873 do r. 1880 na c.k. německém gymnáziu v Brně. Přepočteme-li léta studií, vychází nám 7 let. To znamená, že Koudelka na tomto gymnáziu nedostudoval! V. Grolich uvádí, že od svých 16 ti let se začíná zajímat o výzkumy v Moravském krasu, zprvu v jeho jižní části, která je blízko Brnu. Tato činnost vedla k tomu, že jeho dřívější výborný prospěch se změnil v nedostatečný.

Při průzkumných pracích v Mor. krasu zřejmě upoutal pozornost o téměř 21 let staršího Martina Kříže. Když poznal Koudelkovu píli a houževnatost, doporučil mu v r.1881 privátní maturitu. Poskytl mu sponzorský dar 5 zlatých a zřejmě na přímluvu Kříže nastupuje Koudelka v září r. 1881 ke studiu na zvěrolékařském institutu ve Vídni. V průběhu svého studia ve Vídni provádí Křížovi dle jeho pokynů výpisky z knih ve Dvorní a Universitní knihovně. Z odměny za tyto práce hradí Koudelka ubytování v Mariahilferstrase a vlastní studium. Na Křížovo doporučení Koudelkovi pomáhal prof. Ševčík, pocházející z Jedovnic a dvorní koncipient Valouch, kteří mu zajišťovali placené kondice a kontakty v české části vídeňské společnosti.

Nabízí se otázka, proč nestudoval Koudelka přírodní vědy, ke kterým spíše tíhnul a proč se stal zvěrolékařem.

Dnes už je těžké z několika málo pramenů, jejichž autoři nám v nich tlumočí svůj názor přesně zjistit příčiny a důsledky. Ale zdá se, že osoba Koudelky měla v cílevědomých plánech Dr. Kříže své pevné místo. Jednak byl o generaci mladší, tedy pružnější a hbitější a mohl se dostat i tam, kam už stárnoucí Kříž nemohl, jednak jeho zvěrolékařské vzdělání mohlo pomoci Křížovi lépe proniknout do osteologie a paleontologie. O realizaci tohoto záměru by mohla svědčit některá díla Koudelkova. Například přednáška „O významu kostí v archeologickém bádání“, kterou Koudelka přednesl na ustavující Valné hromadě Českého Muzejního spolku v Brně dne 4. března 1888 a jiné.

Ale zaměřme se na Koudelkovu činnost v jeskyních Moravského krasu. První písemné zmínky o ní máme z článků, které vyšly v tehdejších „Moravských novinách“ dne 15 a 16. října 1880. Dle nich navštívil Koudelka Jeskyni Pekárnu při výletě ve středu 24. března 1880. V jeskyni visely ledové krápníky. Koudelka zde nalezl koňské zuby a tak ho napadlo, zda v náplavě na dně jeskyně neleží prehistorické pozůstatky zvířat či lidí. Proto se sem vrací v sobotu dne 17. dubna 1880. Nachází zde množství zvířecích zubů, několik roztříštěných kostí a část koňské nohy. Nález mu nedává klidu. Navštěvuje jeskyni znovu v sobotu 26. června a při západní stěně jeskyně nachází střep hrubé nádoby z vypalované hlíny, zdobený ornamenty.

Přichází sem opět ve čtvrtek dne 8. července r. 1880 se svými přáteli – Pankrácem Krkoškou (pozdějším redaktorem „Rovnosti“ a p. Blumem. Asi 15 m od vchodu začali kopat sondu na ploše asi 1 m2. V hloubce 10 cm narazili na tmavou vrstvu popela a zuhelnatělých třísek, ve kterém se nacházelo množství střepů z hliněných nádob. V hloubce 30 cm našli kromě střepů mnoho koňských zubů, roztříštěné kosti a první kostěný nástroj – malý šíp. Dohodli se, že další výpravu uskuteční 16. července.

Mezitím se čeští abiturienti německého gymnasia sešli v dnes již zaniklém hostinci na Solniční ulici, kde se chtěli domluvit na uspořádání ochotnického divadelního představení českých abiturientů. I když z divadla nakonec sešlo, nejvíce se na srazu hovořilo o nálezech jeskyni, jejíž vchod připomíná otvor chlebové pece – pekárny.

(pozn. autora – Název Pekárna byl zřejmě zaveden touto skupinou mladých nadšenců kolem Floriana Koudelky a Jana Kniese).

A tak ti, kteří měli o vykopávky zájem se ve smluvený den vydali k Pekárně. Sešlo se jich osm, mezi nimi i Jan Knies, který měl v té době již jako archeolog – amatér za sebou výzkumné práce na lokalitě „Staré zámky“ u Líšně. Započatá šachta byla rozšířena a prohloubena. V hloubce cca 50 cm byl zjištěn zvláštní, sypký pěnovec. Pod touto vrstvou byly nalezeny první kamenné nástroje, pazourkové nožíky a hroty šípů, zuby a části sobích parohů. Dále našli kostěné nástroje, jehlice, hroty šípů, kamenná kladiva z různých materiálů a roztříštěné kosti koní a sobů.

Patrně v euforii z nálezů si mladí nadšenci dali nad vykopávkou slib, že o nálezu pomlčí a budou jej dále zkoumat sami. Nicméně Koudelka se, patrně v očekávání odborných rad, obrátil na ředitele německého gymnasia Friedricha Andrease Krassera. Další z nich, pravděpodobně František Fiala (pozdější kustod muzea v Sarajevu) se obrátil na profesora Alexandra Makowského. Krasser i Makowský se zde později také pustili do výkopů. Koncem července a začátkem srpna zde Koudelka s Fialou opět kopali. Našli zde střepy se zvláštními okrasami, primitivně vypracovaný železný nůž a bronzový prsten.

Další jeskyní, kterou Koudelka v té době prozkoumal byla Netopýrka, tehdy zvaná Vlčí jeskyně. Svůj průzkum završil 14. srpna 1880 úspěšným sestupem do spodního patra jeskyně, až k hladině vodního toku. Tím uvedl na pravou míru tradované pověry a báje o bezedné propasti v této jeskyni. Popis svého průzkumu tehdy publikoval v „Moravských novinách“ 14. října 1880 v článku „Vlčí jeskyně u Ochoze“. V roce 1881 vydává útlou publikaci o jeskyni „Kůlničce“ pod názvem „Jeskyně sempervievová“. Následovaly další populární články, které vždy obsahovaly další sdělení o originálních pozorováních a poznatcích Koudelkových. A zde patrně na sebe upozornil Martina Kříže a tak pravděpodobně začala jejich spolupráce, jejímž výsledkem byl systematický průzkum dalších jeskyní Mor. krasu. Byl to sestup do Nové Rasovny v r. 1882, výzkumy v Plánivském údolí v r. 1883, do propastí Rudického propadání 1884, na podzemní Punkvu (1884) – pokus o proplavání na voru a další. Svoje poznatky publikoval v Moravských novinách, Moravské Orlici, časopisech „Ibidem“, Oesterreichische Touristen Zeitung, Časopise vlasteneckého muzejního spolku v Olomouci, Mittheilungen der Section für Höhlenkunde des Oesterreichisches Touristen-Club, Mittheilungen den Anthropologischen Gesellschaft in Wien a v řadě dalších. V roce 1889 vydává vlastním nákladem v „Knihovně učitelské“ dílo **„Ze zapomenutého kraje Moravy“,** pojednávající o jižní části Mor. Krasu.

V roce 1898 vede expedici do propasti Macocha, společně s geologem Vladimírem Josefem Procházkou. Sestup účastníků začal 3.září 1898 ráno a řídil jej shora, z glorietu sám Dr. Kříž. Výprava byla Koudelkou velmi pečlivě připravena. Setrvali na dně Macochy devět hodin, což bylo málo na úkoly průzkumu. Nicméně topografické Koudelkovo zpracování a jeho řezy dna Macochy hodnotí K. Absolon jako velmi svědomité.

Následně po této expedici došlo mezi Koudelkou a Procházkou k neshodám, které vyvrcholily v r.1899, když Procházka znemožnil Koudelkovu účast v další expedici do Macochy. Jejich nepřátelství se stalo nepřekonatelným. Procházka byl sice odborník, ale nebyl zřejmě dobrý organizátor, kterým byl právě Koudelka. A tak Procházkova expedice, uskutečněná 16.8.1899 neměla bez Koudelky jasný program a cíl a vědecky nic nového nepřinesla.

V r. 1899 zkoumá s Absolonem Starou Rasovnu, v r. 1900 s Dr. Křížem propadání u Domínky, 3.5.1900 provádí s šesti dělníky průzkum propasti „U obrázku“ v Pustém žlebu. Ve stejném roce provádí zběžný průzkum dvou propastí v Pustém žlebu nedaleko Salmovy stezky. V r. 1902 tyto propasti zmapoval Karel Absolon a nazval je Koudelkovými propastmi. V r. 1901 zkoumá Koudelka s V. Sedlákem a dalšími Ostrovskou propast.

V r. 1900 vydává s Martinem Křížem „Průvodce do Moravských jeskyň“ – 1. díl, který popisuje severní část Moravského krasu a v r. 1902 vychází 2. díl této publikace, který zahrnuje střední a jižní část Moravského krasu.

Koncem září r. 1900 se V. J. Procházka prokopal v Ochozské jeskyni přes Wankelův sifon do nových prostorů Nové Ochozské chodby a objevil cca 320 m dlouhý Procházkův koridor. Krátce po něm do těchto prostorů vniká, patrně na popud Křížův Koudelka a mapuje je. Tato mapka je poté otištěna v jejich druhém dílu knihy „Jeskyně v Moravském krasu“ Porovnáme-li tuto mapku se skutečností, zjistíme zde chybu. Ve čtvrtém poli polygonu zapsal Koudelka azimut 15 hod., což je 225° místo správných 5 hod., tj. 75°. Rozdíl 150° je při porovnání map patrný. I mistr se může utnout ! Koudelku, stejně jako Procházku tehdy zřejmě zastavila jezírka před dnešním Křížovým sifonem.

Poté Koudelkova aktivita v krasu slábne neboť se projevuje neblahý vliv pobytu v jeskyních a propuká u něj onemocnění ledvin. Ochlazují se i vztahy s Dr. Křížem. Možnou příčinou je snad snaha M. Kříže provdat svoji dceru za věkově mladšího Koudelkova syna. Jiná možná příčina je dle Vratislava Grolicha neblahý Křížův vliv na Koudelku, který znemožňoval Koudelkovi uplatnění vlastních koncepcí i jejich prezentaci. Vydržováním Koudelky na studiích jej činil na sobě závislým a uplácel jeho pozdější spolupráci. Když Kříž zemřel, nezúčastnil se Koudelka ani jeho pohřbu, jen poslal soustrastný telegram. Nevíme, zda příčinou byl tehdy Koudelkův zdravotní stav či osobní nechuť k osobě M. Kříže.

Koudelka umírá o pět let později, 10. června 1921 ve Vyškově. Jeho pozůstatky prý posléze byly převezeny do Brna, na Ústřední hřbitov. Dle V. Grolicha je místo jeho posledního odpočinku bez identifikace.

**Použitá literatura :**

Karel Absolón – Moravský kras, 1. a 2. díl, Academia 1970

Václav Grolich – JUDr Martin Kříž a Florian Koudelka. Profily badatelů Moravského krasu.

Florian Koudelka – V Díravici u Ochoze – Moravské noviny, roč. 1/1880, 15. a 16. října 1880

Vlčí jeskyně u Ochoze – Moravská Orlice, roč.18/1880, 14. října 1880

Jeskyně Sempervievová – publikace vydaná v Brně vlastním nákladem v r. 1881

*

Jižní část Moravského krasu byla celá léta považována ze speleologického hlediska jako nezajímavá, jako krajina, kde již nelze očekávat nové speleologické objevy. Drtivá většina jeskyňářů se shlukovala ve střední a severní části Moravského krasu, kde se skutečně dařilo realizovat objevy. A tak byla jižní část Moravského krasu pojata jako území bez speleologické perspektivy.

Osud však svedl do pracovního kolektivu tři dědky, kteří byli toho názoru, že jižní část Moravského krasu je nedílnou součástí celého Moravského krasu a že jeho vývoj probíhal v závislosti na celý Moravský kras. Rozhodli se, že věnují svůj volný, důchodcovský čas ještě výzkumu této části krasu, protože věřili, že je zde ještě pořád co objevovat. Jeden z nich,

# Josef Pokorný

**jenom sestavil výsledky práce celého kolektivu** SE – 3 od r. 2009 do prvního čtvrtletí roku 2020 do ucelené zprávy. **Nic víc. Naše práce, její rozsah a výsledky ať promluví samy za sebe.**

***V odměnu těch nesčetných blažených okamžiků, které jsme v tvém lůně zažili, chceme se*** (stejně jako Florian Koudelka) ***pokusiti, seč naše slabé síly stačí vylíčit tvoje znamenitosti kraje jižní části Moravského krasu a získati tak tobě i v širších kruzích speleologů příznivce.***

Hádecký žleb je pomístní název údolí Říčky mezi Hádeckým rybníkem (nebo kopcem Hádkem, který z větší části leží nad jeho pravým břehem) na jeho severovýchodním konci a Kaprálovým mlýnem na jeho jihozápadním konci. Naše pracovní skupina SE - 3 se zprvu věnovala výzkumu jen některých zajímavých míst tohoto centra jižní části Moravského krasu. Poznatků nejen geologicko-speleologických, ale i historických bylo tolik, že jsme je od r. 2009 pro svoje přátele a další zájemce začali vypalovat na nosiče CD. Postupně se začalo ukazovat, že je nutno výzkum pojímat jako výzkum celku jižní části Moravského krasu. Zvolili jsme Hádecký žleb a jeho okolí, protože jsme došli k názoru, že toto území je výzkumně nedoceněné a začalo se nám postupně jevit jako území překvapujících poznatků.

Nejprve bylo nutno vytvořit pro cílevědomý průzkum podmínky. Především se ukázalo, že námi zjištěné jednotlivé jevy a poznatky je nutno uvést do souvislostí, protože toto území se v průběhu věků vyvíjelo jako celek, současně. Bylo nutno poznatky zakreslovat do map, abychom pochopili souvislosti a návaznosti jednotlivých jevů. Neosvědčily se nám ani zákresy do map v měřítku 1 : 10 000, ani do 1 : 5 000, pořád to bylo nepřesné a hlavně

nepřehledné. Nebylo také čeho se v terénu zachytit. Chyběly nám pevné body, od kterých by se např. telegnosticky zjištěné anomálie daly odměřit.

Bylo tedy nezbytné tyto pevné body v terénu vytvořit a s jejich pomocí začít kreslit nové mapy, které by nám poskytly dostatečně přesný přehled situace. Z každého jednotlivého poznatku se dělaly dílčí náčrty. Tyto náčrty bylo ale nezbytné zakreslovat do větších mapových celků. Bylo také rozhodnuto zvolit mapy v měřítku 1 : 1 000, které ale nebyly a nejsou na trhu. Přistoupili jsme proto ke zvětšování mapy z měřítka 1 : 10 000 na měřítko 1 : 1 000, i když za pomoci počítače, ale prakticky „na koleně“, (ve formátu A4) kousek po kousku. Práce to byla doslova mravenčí. Po překreslení slepence na pauzák a rozdělení na menší mapy, které umožnilo jejich přetisknutí v planografii jsme potom nejprve zakreslovali námi zaměřené a vybudované trasy pevných bodů. (Dále jen PB) V terénu jsme měli jen kompas (turistickou busolu) a pásmo. Přes to jsme to dokázali realizovat!

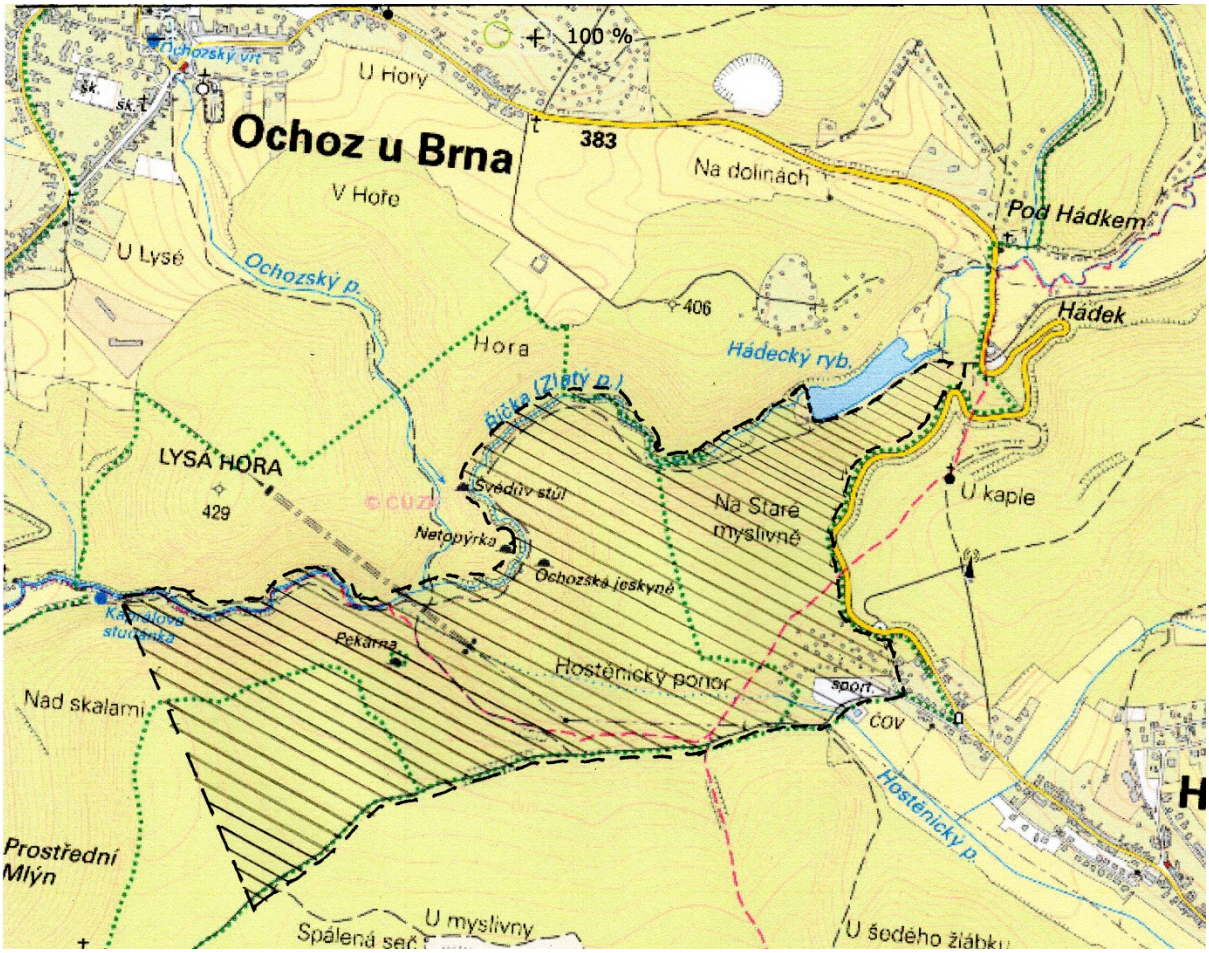


**Mapka s vyznačením a ohraničením území, na kterém již řadu let provádí Pracovní skupina SE - 3 svůj samorostlý výzkum. V poslední době jej rozšiřujeme v pásmu od rybníka k silnici. (Směrem na jihovýchod).**

Startovacím blokem této práce bylo telegnostické zjištění neznámých vodosvodných cest, podtékajících cestu, vedoucí od silnice 383 (od silnice z Ochoze do Hostěnic) údolím kolem Hádeckého rybníka ke Kaprálovu mlýnu. Odtud sice údolí dále pokračuje až do Líšně, ale už jen jako „údolí Říčky“ a v líšeňském katastru jako Mariánské údolí. Tyto vodosvodné cesty byly nejprve nalezeny v prostoru mezi Prvním propadáním Hádecké Říčky (úsek potoka Říčky, protékajícího Hádeckým žlebem), a Estavelou. (Dnes podle Dr. Himmela „Vývěr A“, neboť existence Estavely nebyla nikdy spolehlivě prokázána).

K tomuto zjištění podtékajících vod došlo při jednom z výpadů L. Slezáka a R. Cendelína v pozdním létě roku 2011. Důvodem zkoumání tohoto okolí cesty a přilehlého prostoru byl objev, který jsme učinili dne 17. ledna 2009 při výpadu do Hádeckého žlebu, a sice to, že od jistého místa (které v dalším textu popíšu podrobněji) potok Říčka ani v mrazech, které tehdy panovaly, cca v délce 200 m nezamrzá. Protože ale oba telegnostičtí detektoři (virguláři) v oné době řešili problémy, které se týkaly Křtinského údolí, byl výzkum partií Hádeckého žlebu **dočasně** odsunut. (Na tomto místě je nutno zdůraznit, že bývalá jednotka dočasnosti = „**jeden furt“** pro tento případ ztratila platnost).

Na těchto snímcích vidíte, jak vypadal úsek, ve kterém nebyla Říčka zcela zamrzlá.

Prostě, až na to byl čas, tak se sem detektoři vrátili. To bylo právě v pozdním létě či na začátku podzimu r. 2011. Motivací této detekce bylo rozřešit, odkud se berou vody, přitékající evidentně z podzemních prostorů a

A tak to vypadalo tam, kde Říčka zamrzlá byla!

zahřívajících vodu v mrazech tak, že zčásti sice zamrzala, ale až po nasněžení a i pak tekla nad ledovou tříští nezamrzlá voda. Při tom před a za tímto cca 200 m dlouhým úsekem byla Říčka úplně zamrzlá. Na snímcích výše vidíte stav Říčky dne 17. ledna 2009. Nejprve úsek, kde Říčka byla zamrzlá jen z části a voda tekla po ledě, (či napadaném sněhu), zatím co před a za tímto úsekem byla Říčka zcela zamrzlá.

Při výše uvedené exkurzi na konci léta 2011 (při které nebyl zhotoven záznam) se oba telegnostikové shodli na tom, že jde o ručeje či proudnice podzemních vod, vytékajících patrně z levobřežního svahu (či jeho balvanitého osypu) a podtékající cestu. V jaké hloubce tyto vody tečou nelze telegnostickou detekcí zjistit, nicméně víme, díky reakci virgulí (L. Slezák – měděné dráty, R. Cendelín – ocelové pero), že tam jsou. Bylo nutno tyto jevy nějak zdokumentovat, nejlépe zakreslit do mapy. Byl proto nejprve zvětšen výřez mapy v měřítku 1 : 10 000 a do tohoto výřezu z mapy byly azimutově a měřením vzdálenosti pomocí pásma zakresleny pevné body, vyznačené barvou na stromech po okraji cesty. Mezi těmito pevnými body pak byly zaměřeny zjištěné anomálie – či reakce virgulí.

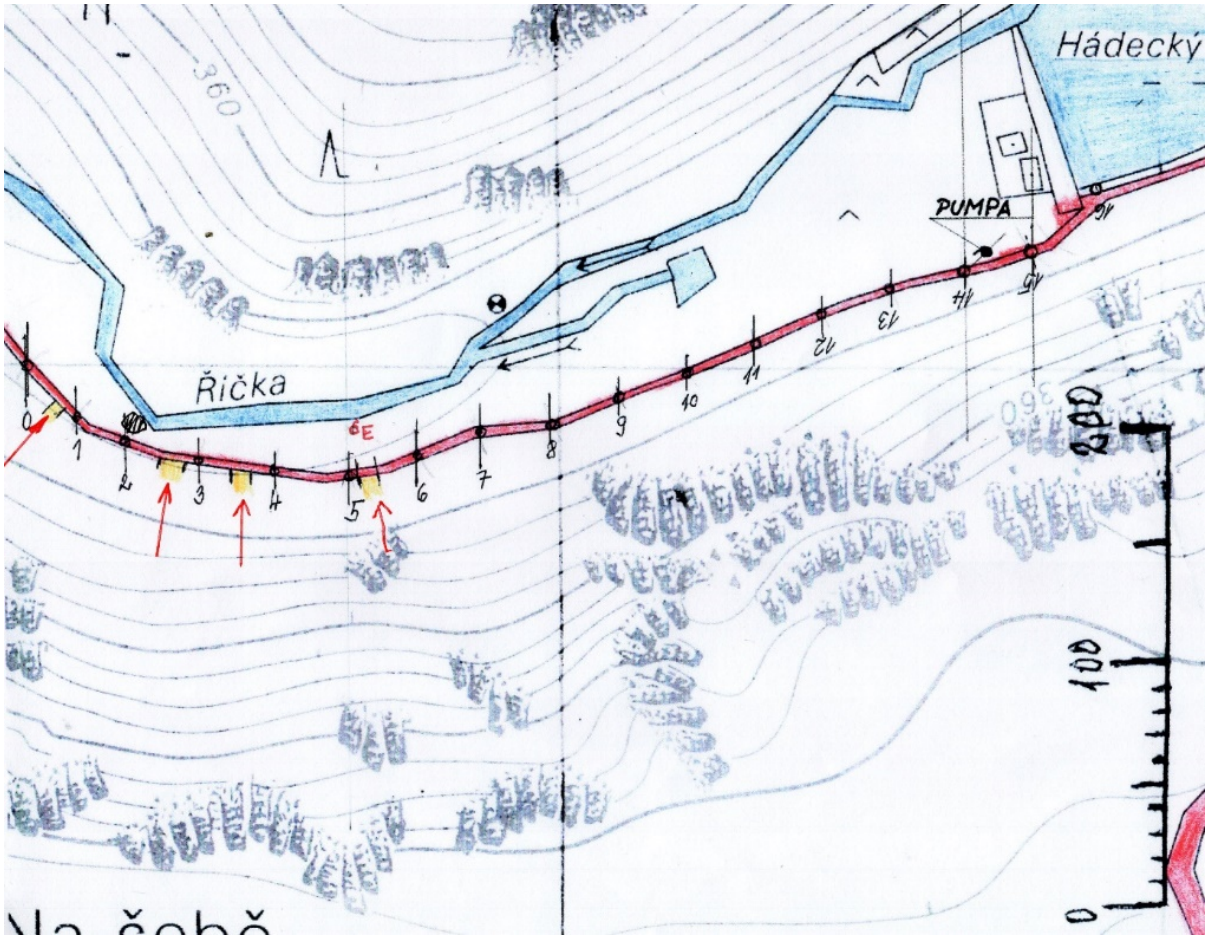

Z výše uvedené mapky je zřejmé, že tyto proudnice podzemních vod podtékajících cestu jsou čtyři. Jejich situování mezi pevnými body a jejich šíři najdete (mimo jiné) také ve zpracování Exkurzní zprávy č. 1 / 2011 ze dne 18.10.2011. (Viz www.speleo.cz – Knihovna ČSS tj. České speleologické společnosti)

Červená tečka s písmenkem E označuje místo vývěru „A“ (potažmo Estavely). Žlutě vyznačené úseky doplněné červenými šipkami vyznačují místa, kudy zatím neznámé vody podtékají cestu. Úsečkami přes cestu jsou zakresleny pevné body, které jsou ve skutečnosti vyznačené na stromech a lze od nich zaměřit (azimutově) a odměřit pásmem to, co chceme zachytit a znázornit v mapě. Pod pevným bodem T-2 (v mapce označený jen dvojkou) je v ohybu Říčky velký balvan (v mapce vyznačen černě) právě od kterého Říčka nezamrzá. Nevýhodou je, že při prořezech jsou některé naše „pevné body“ vykáceny a pak je vyznačujeme buďto na pařezech, nebo je zaměřujeme znovu. Nicméně, pomocí vytvořené sítě takových pevných bodů se nám daří alespoň orientačně mapovat naše poznatky. Toto byla naše první mapa.

Pak jsme – ještě na sklonku roku 2011 – zaměřili a zmapovali cestu od PB T-0 (čti Té nula) k hrázi Hádeckého rybníka (PB T-0 k PB T-16), při čemž pevný bod T-0 ležel na západním okraji první zaměřené anomálie, od které bylo měřeno směrem na východ. Z hlediska dneška to nemá logiku, protože náš další postup šel od hráze na západ. Jenže, tehdy jsme ještě nevěděli, jak budeme budovat systém sítě pevných bodů. To všechno vznikalo takřka za pochodu. Získávali jsme zkušenosti a učili se exkurzi od exkurze (prakticky já s přáteli J. Ratiborským a J. Urbanem, kteří oba v průběhu r. 2014 zemřeli). Teprve až jsme zhotovili část sítě pevných bodů, zachytili se na ni oba telegnostičtí detektoři, tj. L. Slezák a R. Cendelín, zakladatelé a členové Pracovní skupiny SE – 3.

Na začátku roku 2012 došlo k sesuvu části svahu nad Prvním propadáním Hostěnického potoka, kde se, snad, otevřel nový, druhý jícen Ten potok se propadá v takové zvláštní proláklině. Ve snaze tuto proláklinu někam zařadit mezi krasové jevy jsem začal hledat v krasové literatuře. Petr Kos ji nazývá semipolje. Jenže – podle odborníků je semipolje takové polje, které se nachází v krasu tak, že jeden z jeho boků je nekrasový, což v tomto případě není. Kdybych to měl vyjádřit já, řekl bych, že je to **mikropolje**. Podle mého má všechny charakteristické znaky polje, jenže je tak malé, že odborníky nenapadá, že by to mohlo polje být. Zatím jsem adekvátní výraz v krasové literatuře nenašel a

pokud jsem o tom hovořil s odborníky, tvrdí, že to polje není. Bodejť! Polje se vyskytují v Evropě jen na Balkáně a jsou v rozloze řádu kilometrů a vždy se do nich propadá velká řeka! Prostě proláklina ve které se propadá Hostěnický potok je podle mého rarita Moravského krasu, kapesní polje či mikropolje.

Nicméně, když jsme na svém březnovém výpadu v r. 2012 navštívili propadání a vyfotografovali jeho stav, upoutalo to naši pozornost. V žádné z dostupných map není tato proláklina zakreslena tak, jak ve skutečnosti vypadá. Bylo také nutno dát prolákline aspoň pracovní název. A tady nám pomohl dávný krasový badatel **Martin Kříž**. Ten tady v září r. 1864 zkoumal komín v Říčánkově lomu, **dostal se do ohrožení života, ze kterého mu nakonec pomohl jeho kamarád, Vilém Teklý a na jeho počest pojmenoval Martin Kříž tuto lokalitu jako „Vilémovo údolíčko“.** Tuto příhodu popisuje Martin Kříž v samostatné publikaci, vydané v německém jazyku, nazvané „Der verlässliche Führer in die romantische Gegenden der devonische Kalkformation in Mähren“ (Spolehlivý průvodce do romantických oblastí devonských vápenců na Moravě) a to v její třetí části. Nicméně, nevysvětluje, co se mu tam přihodilo. To objasnil teprve Florián Koudelka, Křížův spoluautor dvoudílné knihy „Jeskyně Moravského krasu“, která vyšla v Brně v r. 1902. Při popisu průboje do propasti Čertova díra v závrtové skupině před Mariánskou jeskyní na str. 337 druhého dílu mimo jiné Koudelka píše : ***„Dále jsem se neodvážil, maje na paměti příšernou příhodu Dr. Martina Kříže z r. 1864, pod nímž se tehdy zřítily balvany do propasti více jak 20 m hluboké, tak, že jen takřka zázrakem vyvázl životem.“*** Předpokládejme, že se Martinu Křížovi podařilo zachytit a ze svízelné situace jej vyprostil kamarád Vilém. Takže – teď už víte, proč tuto lokalitu nazýváme Vilémovo údolíčko.

Abych vás uvedl do tehdejší situace, zařazuji sem tři snímky, ty dva následující jsou detailnější. A právě to nás přimělo k rozhodnutí Vilémovo údolíčko zmapovat. Jenže v té době došlo k hospitalizaci jednoho z našich členů, mapérů, následně k jeho závažné operaci a teprve po jeho návratu zpět do kondice, až na podzim, se rozběhlo zaměřování a mapování Vilémova údolíčka.

Na těchto dvou snímcích je detailněji zachycena celá šíře Prvního propadání Hostěnického p.

Mapka Vilémova údolíčka, prezentovaná níže byl začátek nové etapy našeho samostatného a vysněného výzkumu jižní části Moravského krasu z povrchu. Bez odborníka kalibru Slezák a jeho odborné koordinace našich akcí bychom ale nikdy nedošli k takovým výsledkům, jakých jsme v průběhu času, díky píli a obětavosti všech členů Pracovního kolektivu SE – 3 dosáhli. To je neoddiskutovatelná skutečnost.

Ještě před koncem roku byla mapa Vilémova údolíčka dokončena a L. Slezák s R. Cendelínem ve Vilémově údolíčku mohli vyzkoušet „svoje virgule“. Jejich první poznámky z detekčních poznatků Vilémova údolíčka najdete v mapce níže.

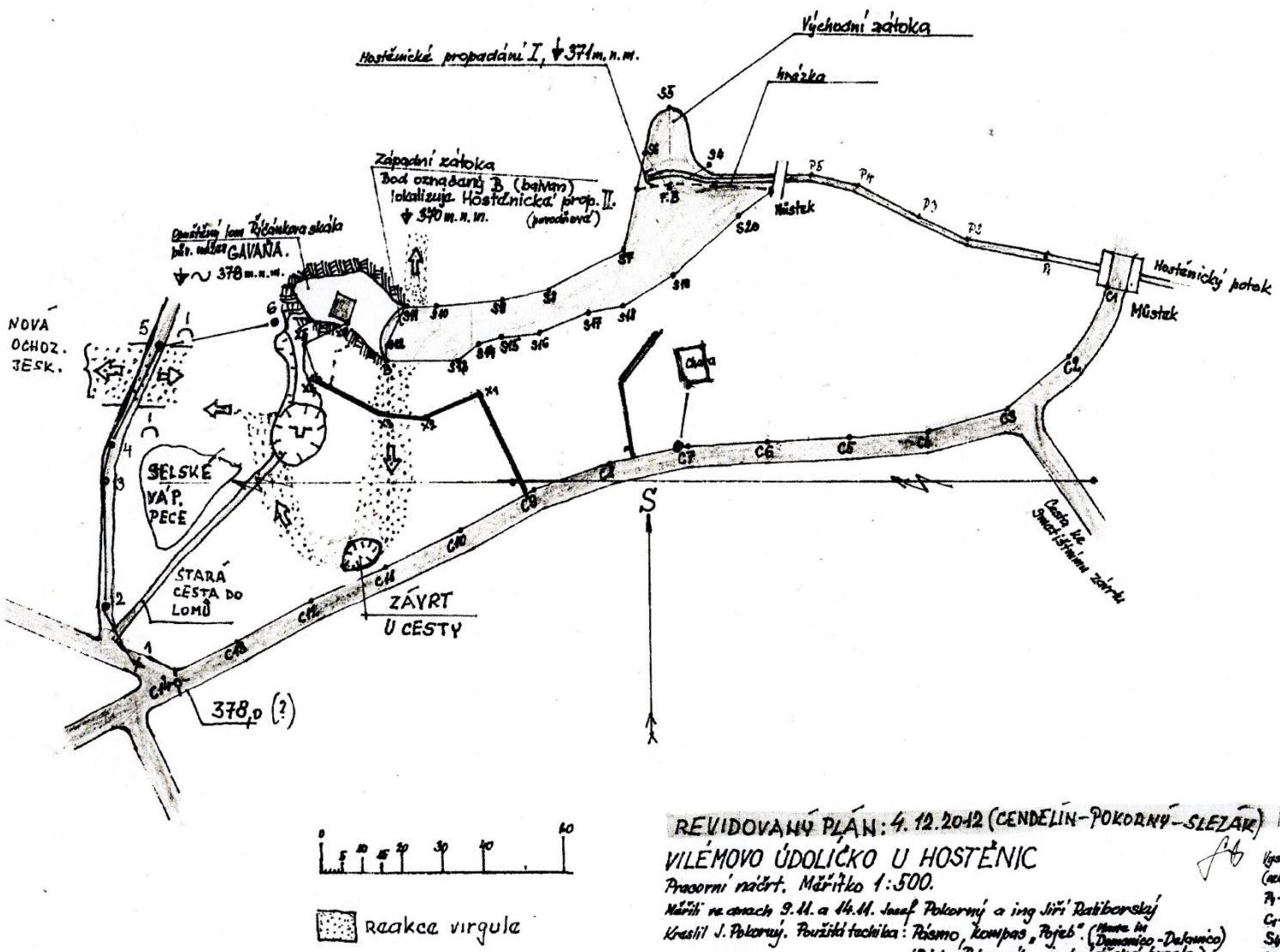


REVIDOVANÝ PLÁN: 4. 12. 2012 (CENDELÍN-POKORNÝ-SLEZÁK)

VILÉMOVO ÚDOLÍČKO U HOSTĚNIC

Pracovní náčrt. Měřítko 1:500.

Měřili ve dnech 9.11. a 14.11. Josef Pokorný a ing Jiří Raliborský

Kreslil J. Pokorný. Použitá technika: Pásmo, kompas „Pojeb". (Mouse in Domanico-Delanico)

(Pojeb = Pokorného jeskynářská buzola)

Vysvětlivky:

(označení polygonových bodů)

$P_1$ – $P_5$ = polygon Hostěnického potoka

$C_1$ – $C_{14}$ = polygon cesty z Hostě. do Kam. Ž.

$S_4$ – $S_{20}$ = polygon okraje dna prokláklivy

(Označení živých stromů, rostoucích na dn

$X_1$ – $X_2$ = polygon pěšiny k pracovišti

Následuje pozdější, barevná mapka se zkreslenými bočními terasami.

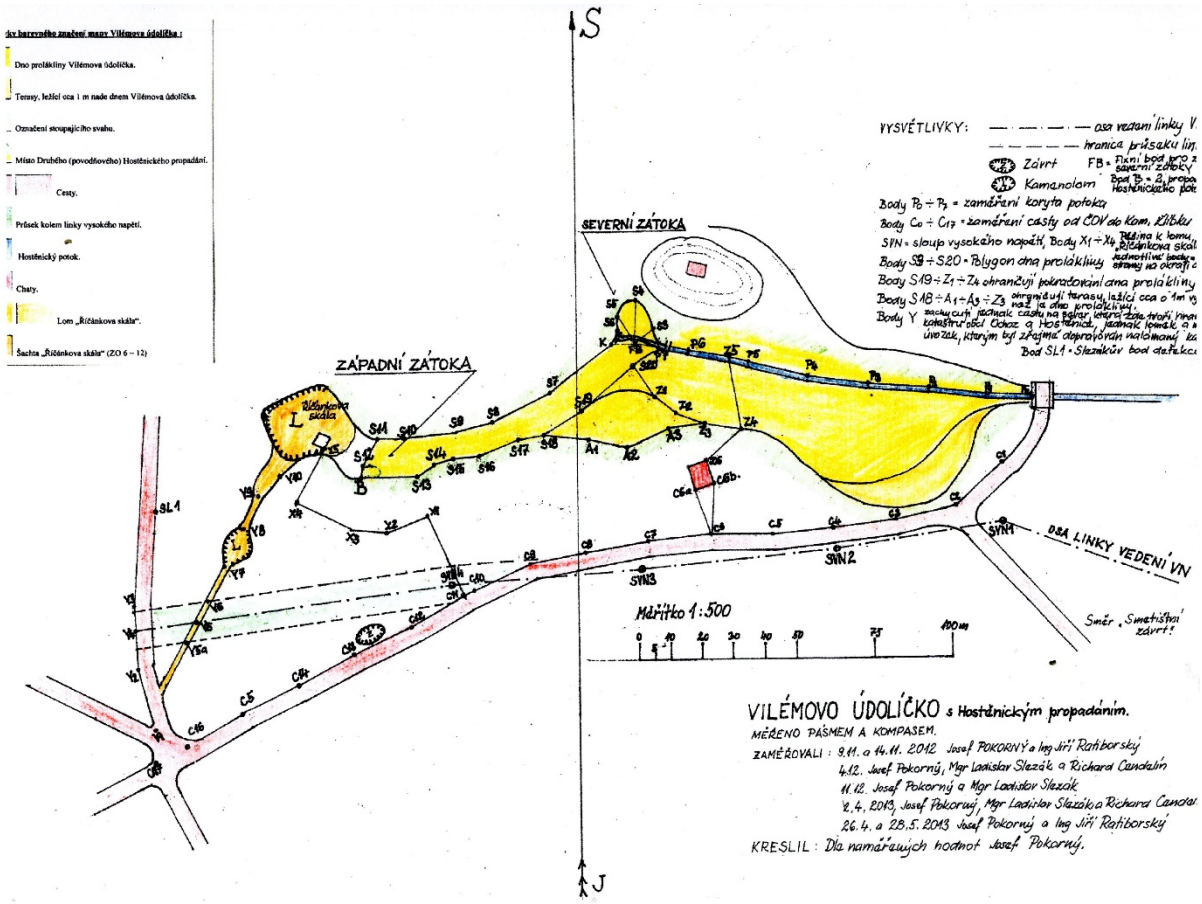


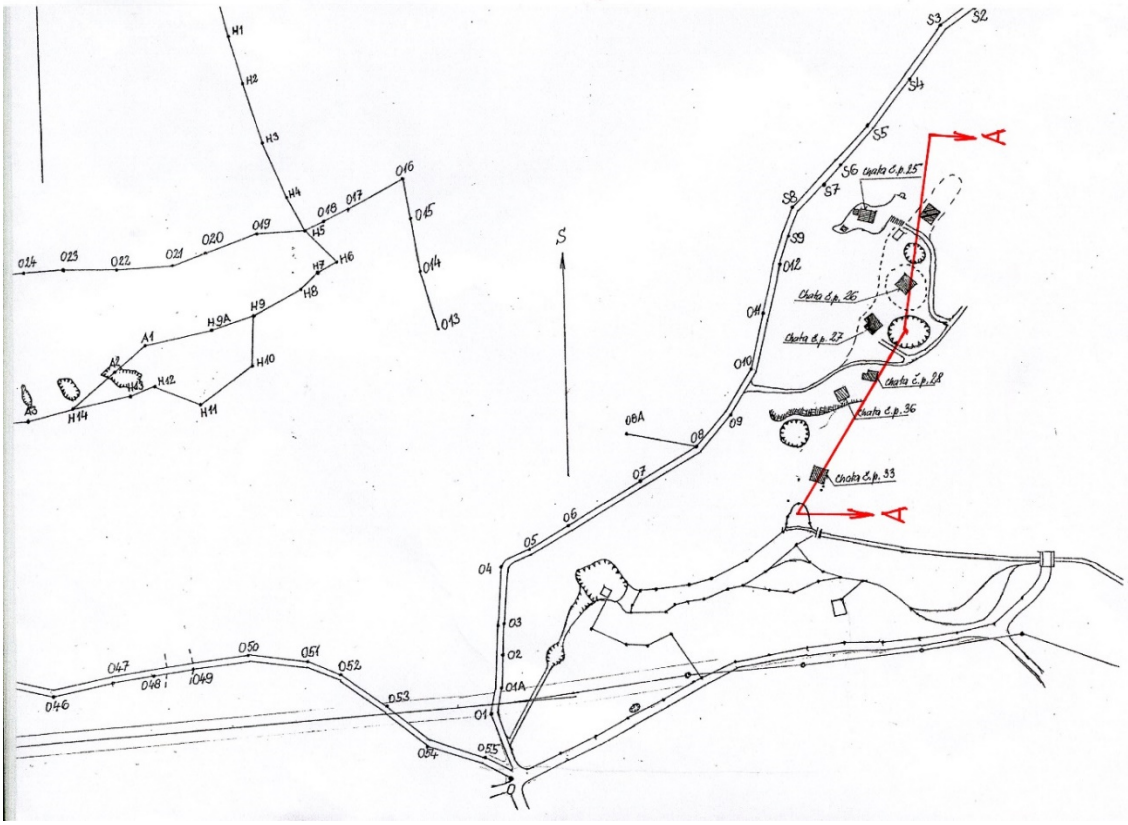

Na mapce výše vidíte celkovou situaci Vilémova údolíčka, zčásti i s okolím, především s vyznačením některých tras pevných bodů. A také vyznačený řez A – A, který zachycuje na horní mapce půdorys terénu od Prvního propadání Hostěnického potoka přibližně na sever a na spodní mapce ten řez vyznačuje výškově relief terénu. Na kótě 371 m. nad mořem se nachází První propadání Hostěnického potoka. Druhé, povodňové propadání, se nachází na kótě 370 m. Toto propadání se otevřelo při průtrži mračen a následující povodni v červnu r. 1879. Od této doby tekly vody Hostěnického potoka permanentně přes Ochozskou jeskyni až do r. 1910, kdy byl Hostěnický potok německými jeskyňáři z VDT pomocí vybudované hrázky vrácen do Prvního propadání. Podrobnosti najdete na internetu v Knihovně ČSS, v 11 ročence naší Edice SE – 3 z roku 2019, v tématickém okruhu č. 6 – Ochozská jeskyně.

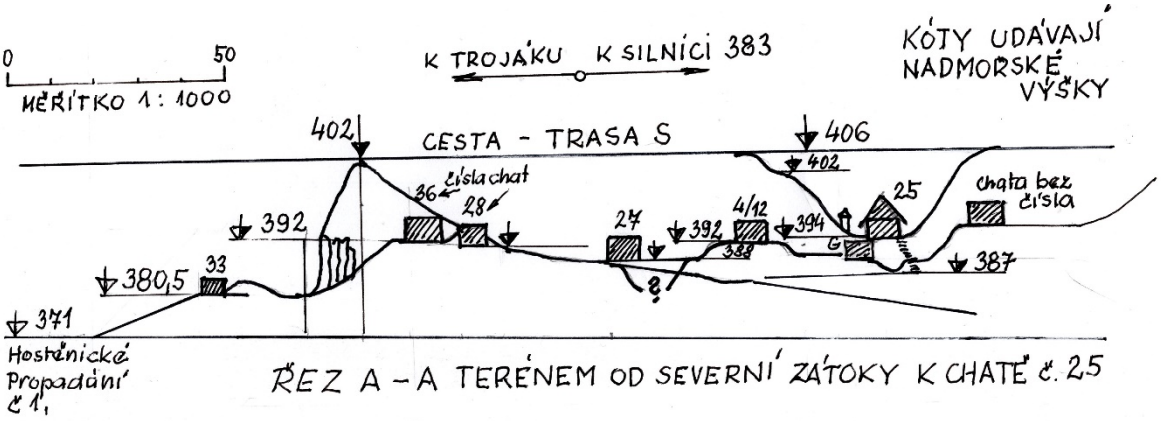


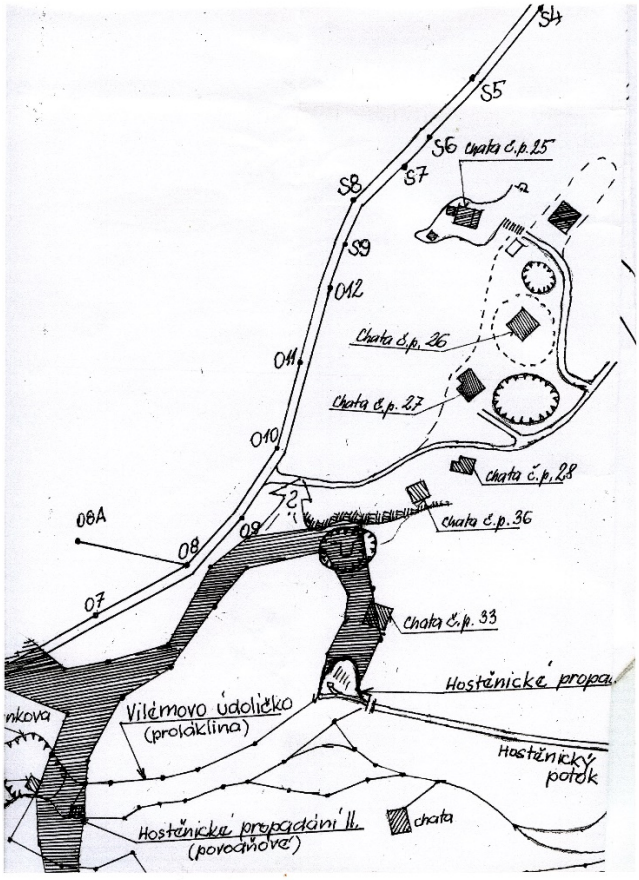


Ještě jednou půdorys Vilémova údolíčka a na něj navazujícího okolí.

.

V roce 2013 jsme přešli na planinu nad levým břehem Hádeckého žlebu. Tím bylo naší pracovní skupinou SE - 3 v podstatě zahájeno jednak mapování terénu, vytváření pevných bodů v terénu, od kterých se zjištěné anomálie dají odměřovat a následné zakreslování zjištěných skutečností.

A od tohoto dne se odvíjí snaha Pracovního kolektivu SE – 3 cílevědomě zkoumat z povrchu terén pomocí telegnostické detekce v Centrální části (kolem kóty 414,4 m nadm. výšky) jižní části Moravského krasu, později i dalších ploch (v celkovém rozsahu cca 1 km2) a zjištěné výsledky zpracovávat do mapové dokumentace a dalších podkladů.

Na plošině kolem kóty 414,4 jsme vytvořili nejprve pevné body trasy „P“ (průsek), trasy „H“ (hranice MPR), trasy „C“ (cesta od silnice 383 k trase H), trasy „V“ (okraj skalisek Hádeckého žlebu od Pevného bodu PB P-0 (čti Pé nula) na východ, k PB V-15 A – obrázek p. Marie na stromě nad lokalitou JESO MK č. 1412 /Ř-1 A/). Další vytvořená trasa Pevných bodů na plošině kolem kóty 414,4 m je trasa Z. Pro zjednodušení budu dále nazývat tuto plošinu „Plošina 414“. Tato trasa vede od PB P-0 na západ. Končí Pevným bodem PB Z-40, který leží na hřebenu skal mezi Adlerovou jeskyní a betonovým základem tří stožárů, nesoucích linku VN přes údolí Hádeckého žlebu. Trasa „Z“ je prakticky přerušena průrvou kaňonu „Kamenný žlíbek“. Nicméně jsme na ni později navázali nad jeskyní Pekárnou, odkud tato trasa pokračuje od Pevného bodu Z-100 podél stezky, vedoucí po okraji skal nad údolím Hádeckého žlebu až nad Jelínkův mlýn, kde prozatím končí Pevným bodem PB Z-126. To už je ale víceméně současnost, lépe řečeno situace na konci r. 2019.

Vraťme se ještě na „Plošinu 414“, kde byla ještě vytvořena trasa O, vedoucí od rozcestí „Troják“, (dávné rozmezí tří panství) kde začíná Pevným bodem O-0 (čti Ó nula) po cestě k silnici 383, před kterou ale odbočuje u PB O-8 do terénu kde zatím zaniká pro hustotu vegetace. Pokračuje odhadnutým Pevným bodem O-13, který tvoří levá stojina žebříku na Velký posed. Trasa O je trasa okružní, pokračuje spletí dávných, opuštěných lesních cest, kde vytváří okruh, končící Pevným bodem O-55 u rozcestí Troják, nedaleko počátečního PB O-0. Dále bylo na této plošině vytvořeno ještě několik podružných tras (například trasa „A“, „E“, „S“, a další o kterých se zmíním, bude-li to zapotřebí.

V příloze přikládám dvě mapky. Ta první zachycuje **severní část** námi zkoumaného území na východ od Ochozského žlebu a rozcestí pod Kamenným žlíbkem. Ta druhá zachycuje **jižní část** námi zkoumaného území od Kamenného žlíbku na východ. Jsou na nich zachyceny adekvátní výsledky našich výzkumů.

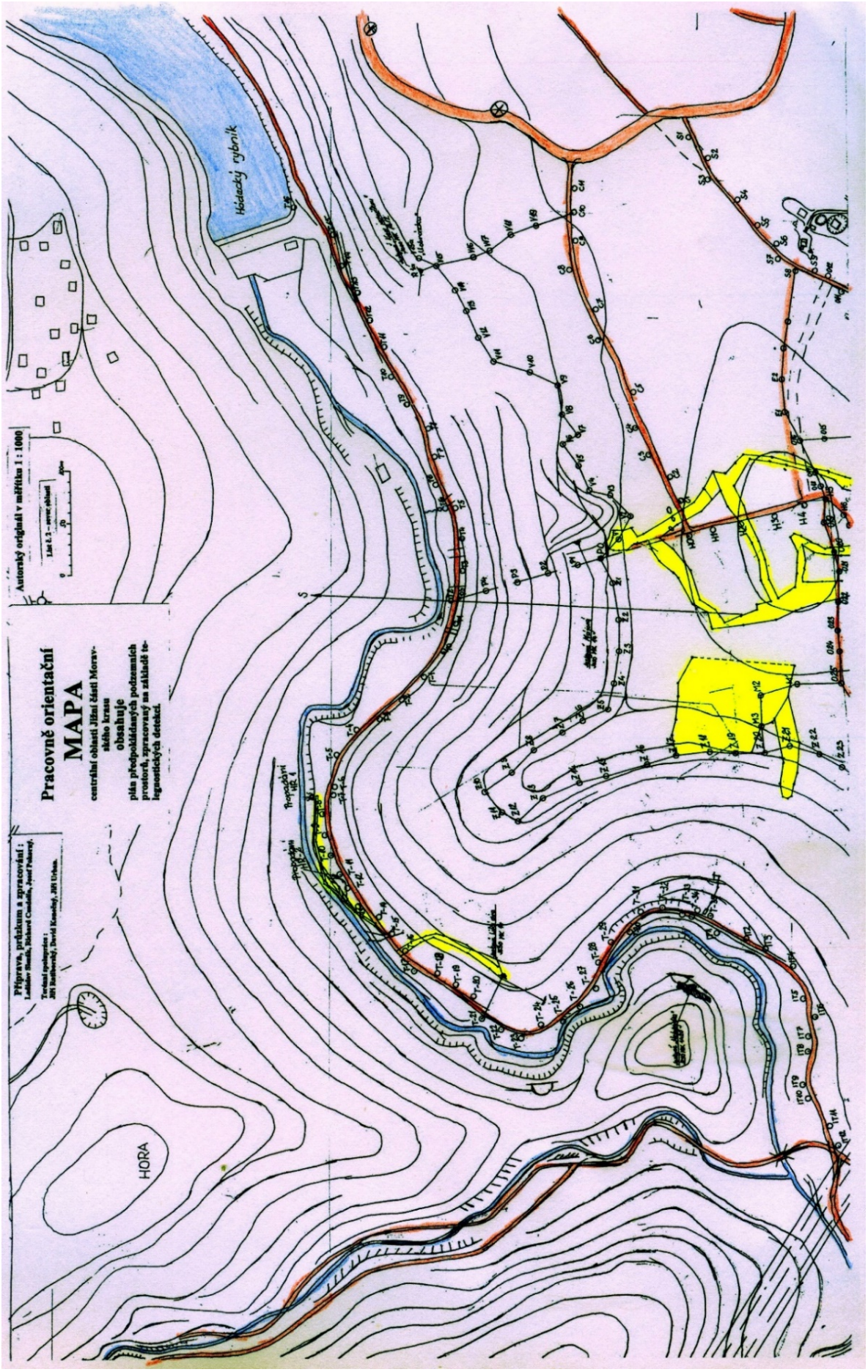
Pracovně orientační
MAPA
centrální oblasti Jižní části Moravského krasu
obsahuje
plán předpokládaných podzemních prostorů, zpracovaný na základě telegnostických detekcí.
Autorský originál v měřítku 1 : 1000
Příprava, průzkum a zpracování :
Hádecký rybník
HORA

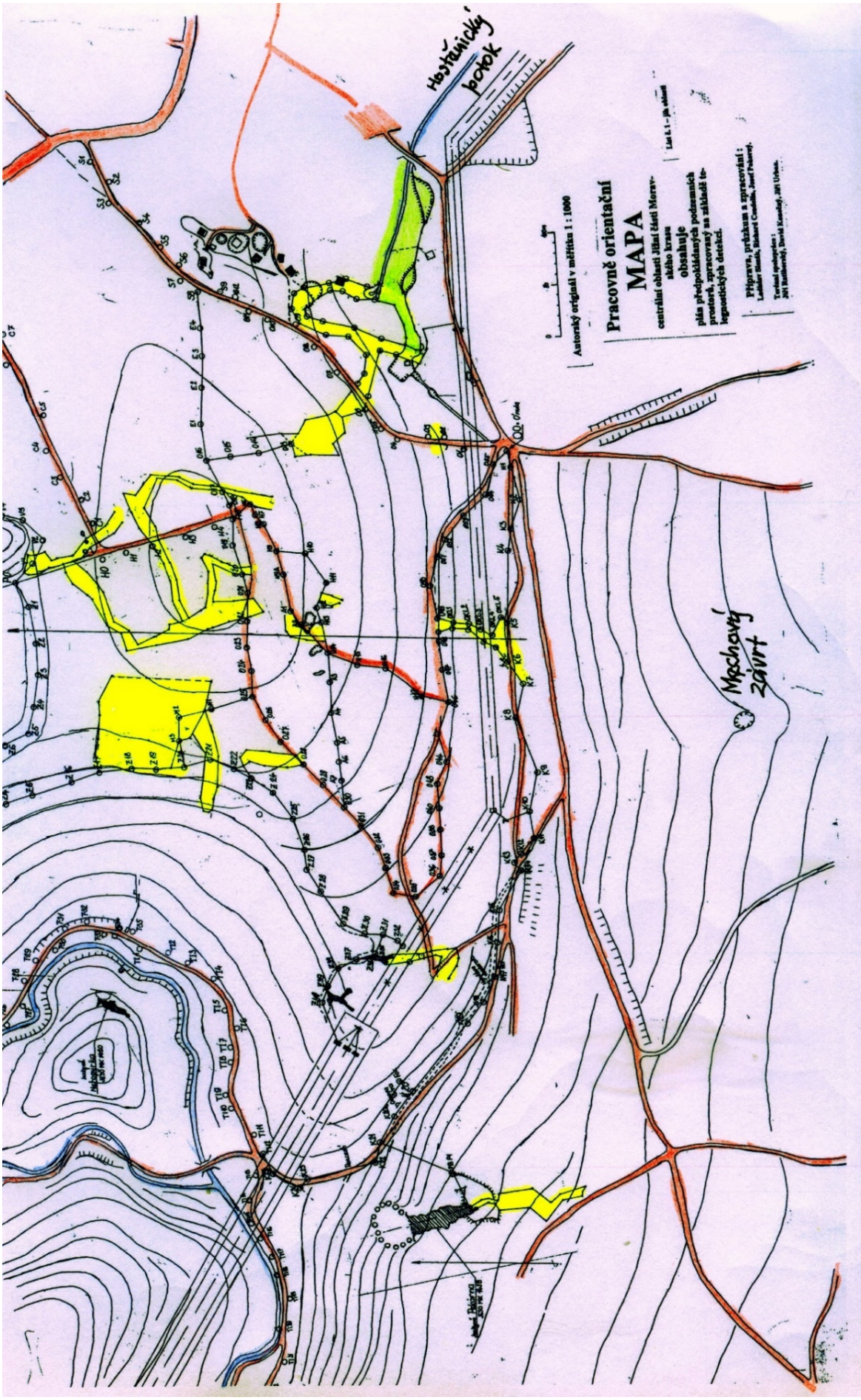
Hostěnický potok
Pracovně orientační
MAPA
Autorský originál v měřítku 1 : 1000
Mechový závrt

Rok 2013 probíhal především v rámci budováním tras pevných bodů. Telegnostici L. Slezák a R. Cendelín dělali v jižní části Mor. krasu jen malý lokální výzkum míst, které je zajímaly, jinak se ještě věnovali výzkumům v Křtinském údolí, v Zadním poli nad Babicemi a ve Skrejšnách.

Když měli připraveny trasy pevných bodů, byl už podzim. Začal se zkoumat prostor mezi trasou T a trasou V od Prvního propadání Hádecké Říčky ke hrázi rybníka. L Slezák tam rozdělil vody na krasové a pramenné, (přitékající z nekrasové oblasti kulmu). Další výzkum tohoto prostoru zatím nepokračoval.

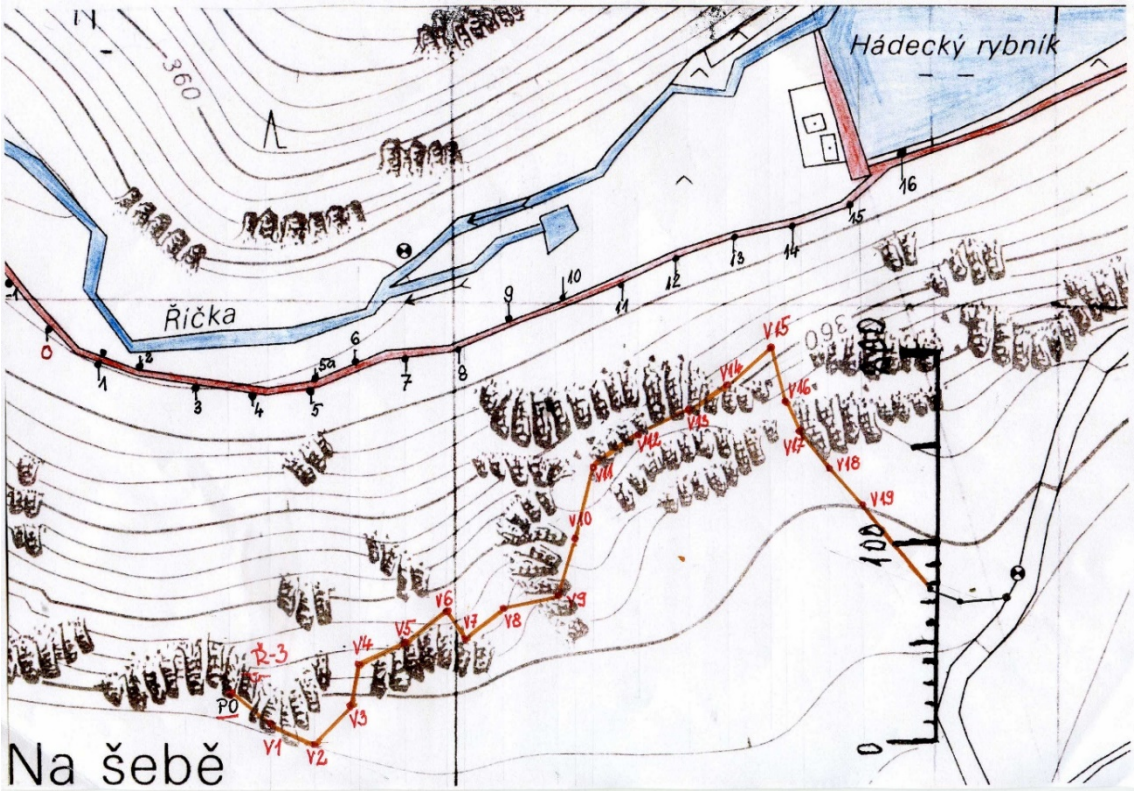

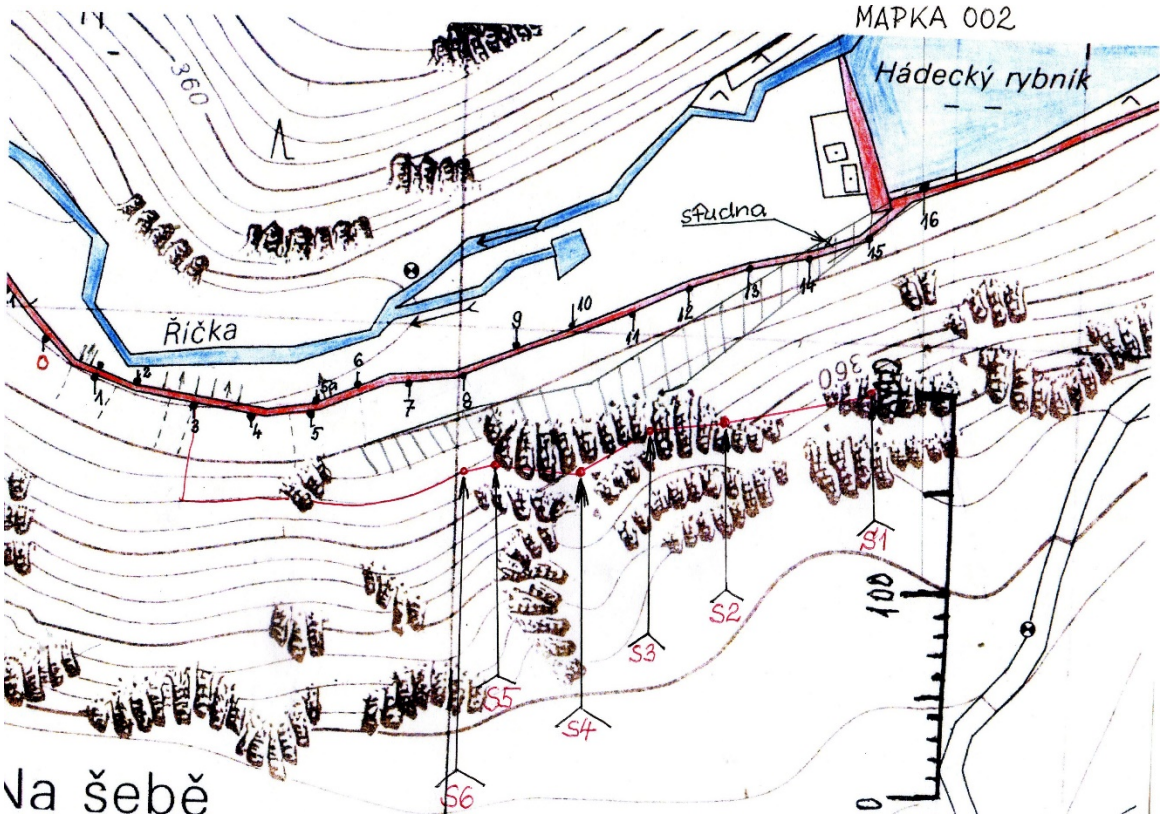


Spojnice bodů S1 až S6 představuje trasu, kterou s virgulí, po vrstevnici procházel L. Slezák, zkoumaje podzemní vody.

Poté se věnovali prostupu trasy P od PB P-0 k T-2. Bod P-0 se nachází na severním skalním okraji „Plošiny 414“ a Trasa P jde se svahu od PB P-0 k PB T-2, ležícímu na cestě trasy T nad balvanem, od kterého Říčka nezamrzá.

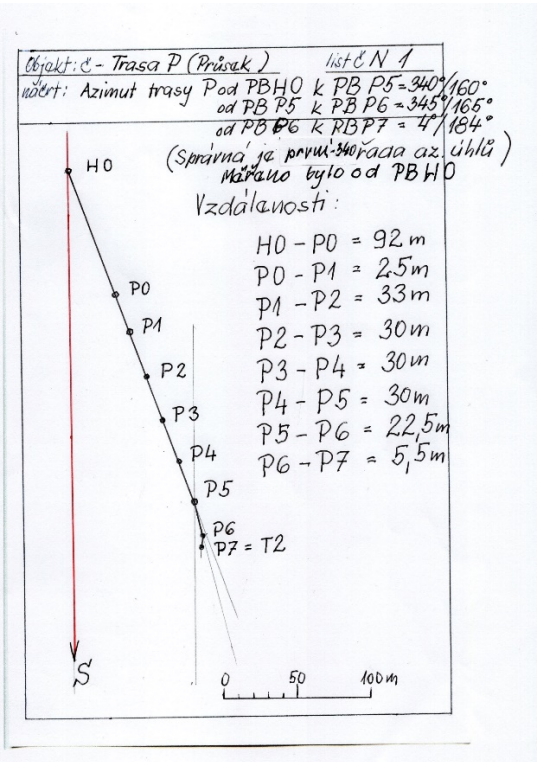

Toto je ten balvan v zátočině pod strmým svahem, prudce spadajícím k Říčce pod PB T-2 cesty
. trasy T. Od něj, do vzdálenosti cca 200 m v zimě Říčka nezamrzá.

A toto jsou naši detektoři, stojící na konci trasy P, před PB T-2

V roce 2014 jsme se věnovali převážně výzkumu plošiny 414, převážně v prostoru mezi trasou H, trasou Z, směrem od severu k jihu. Výsledkem byl zaměřený polygon detekovaných anomálií. Je to dílčí výsledek roku 2014

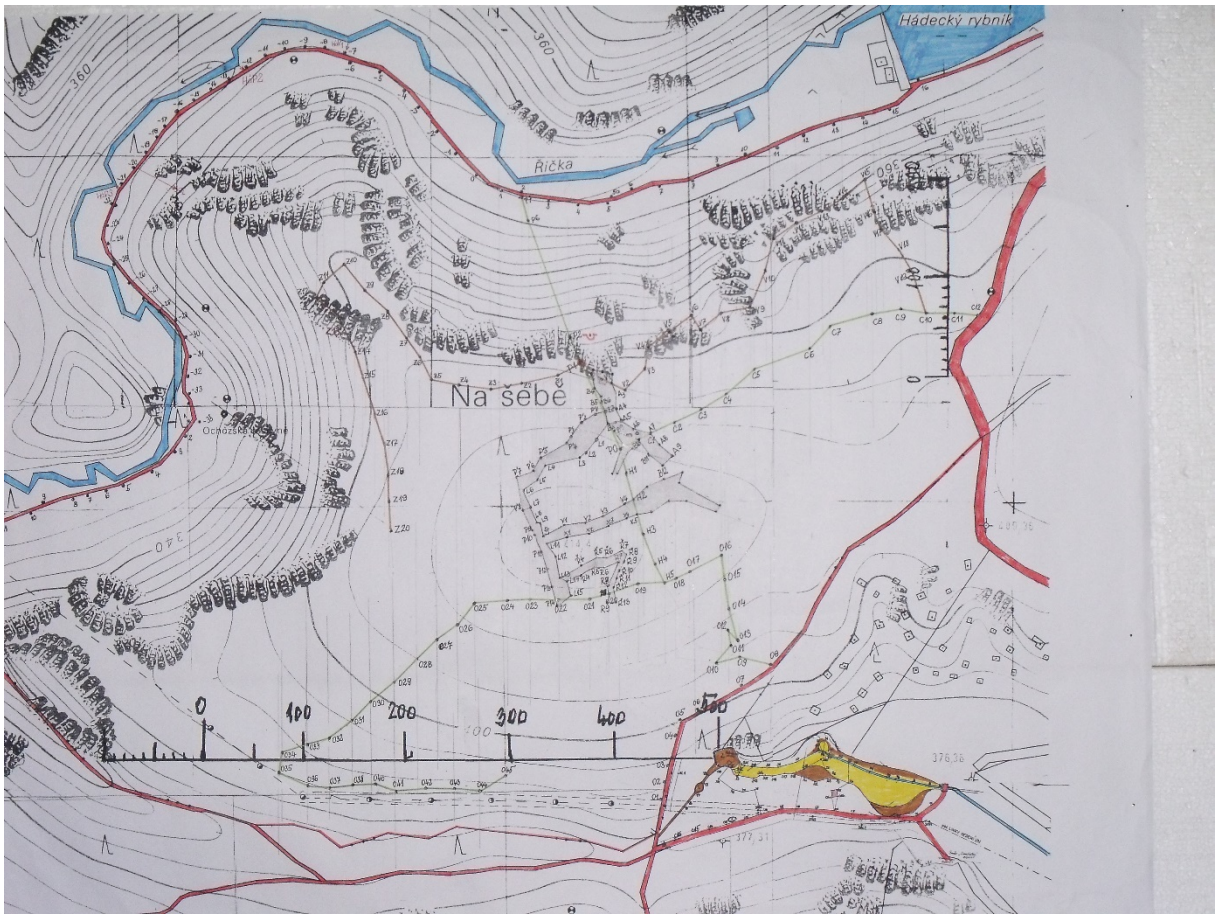


Bezprostřední výzkum „Plošiny 414“ a Hádeckého žlebu jsme přerušili v listopadu r. 2014 v okolí jeskyně Liščí díra. Následovalo nepříznivé počasí, po jehož odeznění jsme zaměřili na „Plošině 414“ velkou dutinu – hypotetickou jeskyni, kterou jsme nazvali Seniorskou jeskyní. Začátkem roku 2015 jsme se ještě zabývali problematikou odtoku vod z Vilémova údolíčka.

Nicméně tento výzkum „Plošiny 414“ nebyl dokončen pro neprůchodnost dvou pásem hustého porostu mezi trasou O, trasou H a trasou O. (Trasa O je krasou okružní – opisuje kruh, který protíná trasa H. To je zřejmé z přiložených map. Teprve letos, v r. 2020 v lednu až březnu chceme v době, kdy je hustě křovinatá vegetace bez listí tento prostor domapovat.

Z jara r. 2015, po krátkém zaměření se na Vilémovo údolíčko naši telegnostici detekovali odvod vod z Prvního a Druhého propadání Hostěnického potoka. Následně jsme ještě telegnosticky zmapovali a zaměřili dvě jeskyně na konci trasy Z nad Kamenným žlíbkem, a to jeskyni Jezevčí a jeskyni Adlerovu.

Teprve pak jsme přešli z „Plošiny 414“ nad protější sráz Kamenného žlíbku, do prostoru nad jeskyní Pekárnou, nad propadlinu závalu Pekárny a do okolního terénu těchto lokalit.

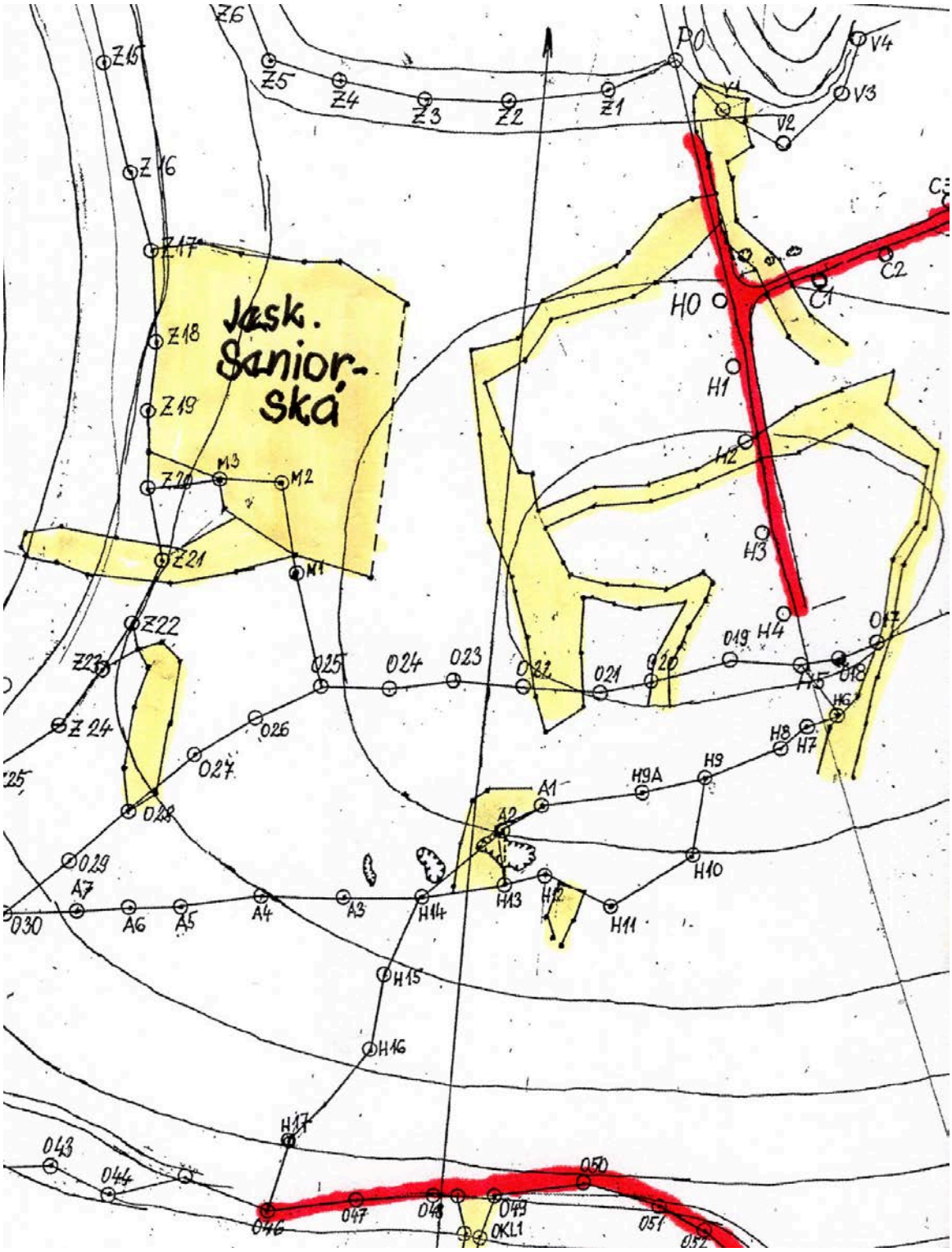


Toto je ještě pohled na výsledky telegnostických výzkumů, realizovaných v roce 2014 na „Plošině 414“. Dominantou je detekovaná Seniorská jeskyně. Zajímavý je její východní konec, který nenavazuje!

Protože k jeskyním Jezevčí a Adlerově jsme se vraceli v průběhu času celkem třikrát, popíšu tyto akce naráz, abychom se k nim už nemuseli vracet. Jak jsem již uvedl, první mapování proběhlo v průběhu 5. exkurze roku 2015, 24.03. 2015, další pokračování mapování Jezevčí jeskyně proběhlo v 10. exkurzi r. 2015 dne 19.05 2015. Poslední, dokončené mapování jsme realizovali až v r. 2017, v 10. exkurzi r.2017 dne 23.05.2017.

Na mapce níže jsou zdokumentovány zmíněné dvě jeskyně, jeskyně Jezevčí a jeskyně Adlerova na konci trasy Z nad Kamenným žlíbkem. Toto je mapka z exkurze 5/15. Pod ní je mapka z exkurze 10/5.

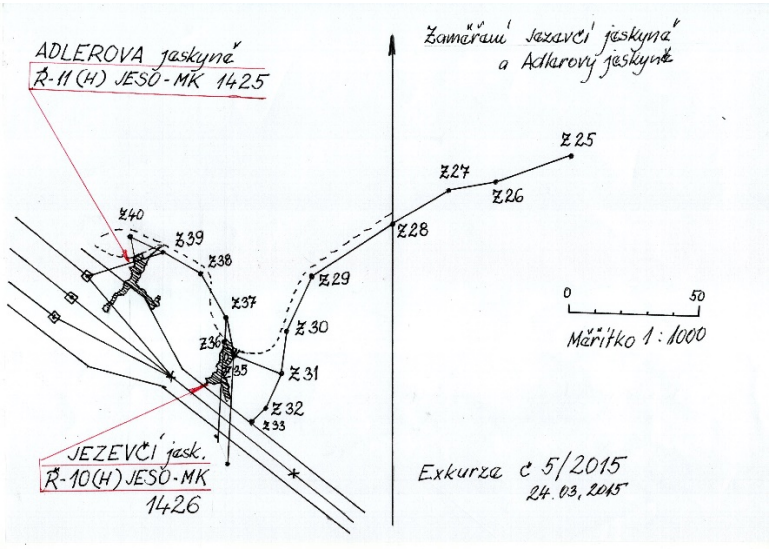


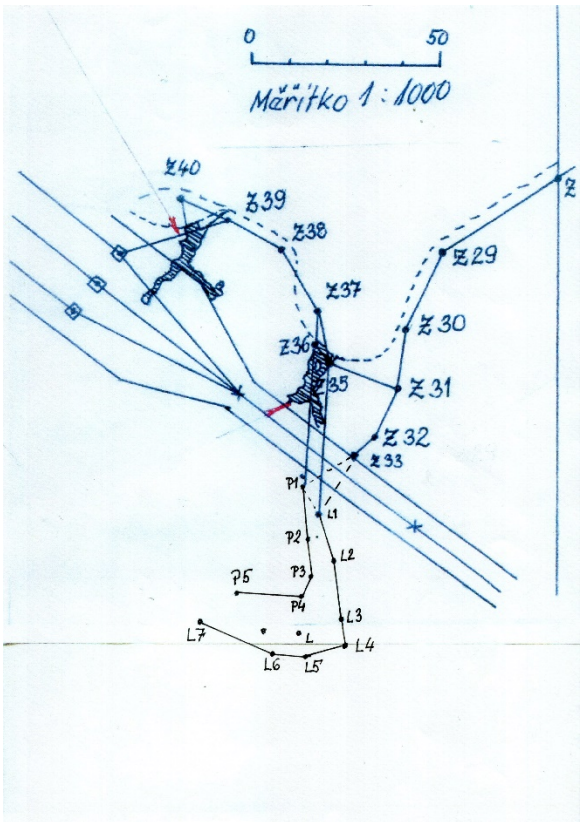

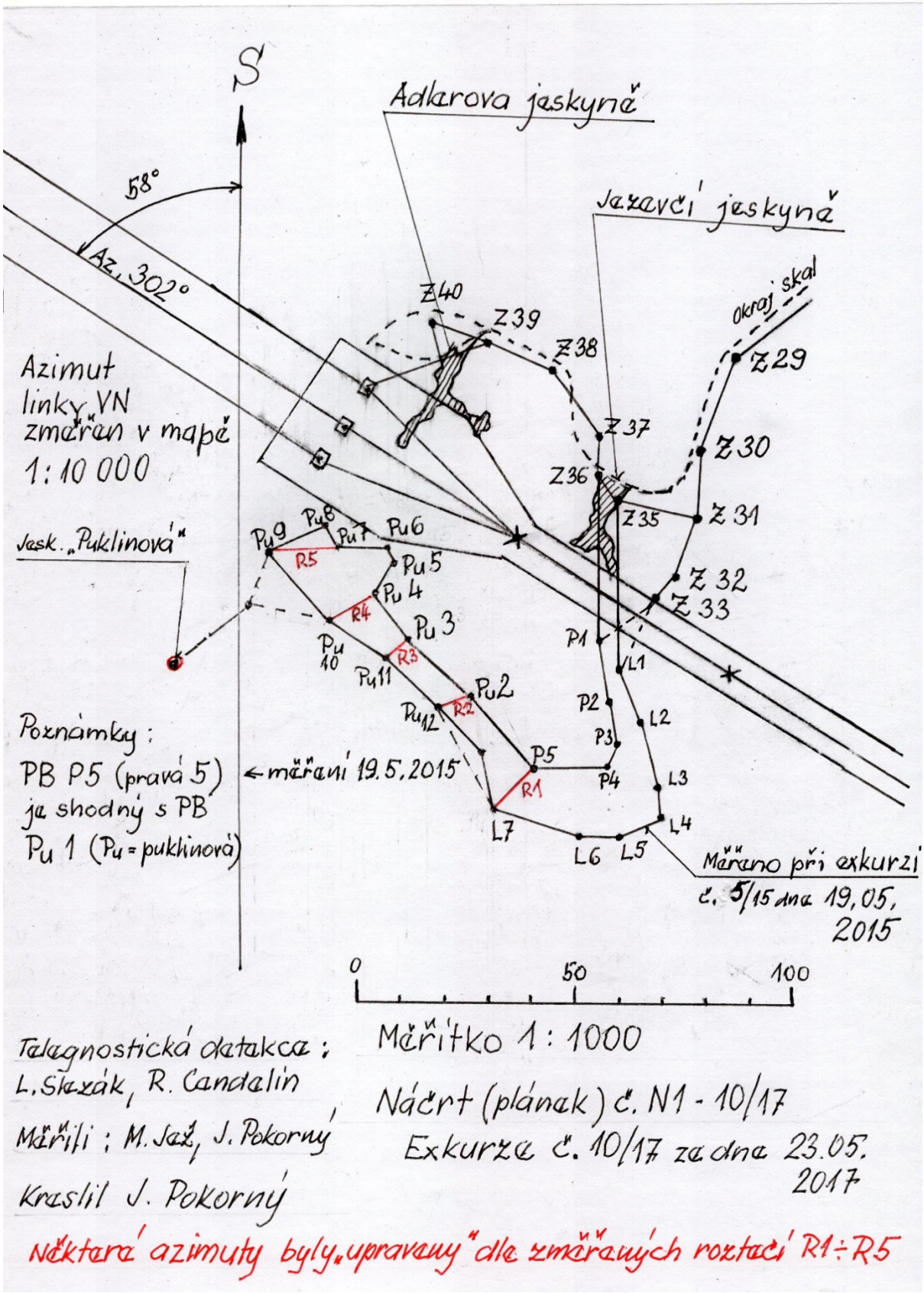


A toto je mapka z exkurze č. 10/17 ze dne 23.05.2017. V mapce je (víceméně schematicky) zakreslena i jeskyně „Puklinová" – doplnit. (Lze předpokládat, že magnetické pole linky VN uchyluje kompas, proto byly azimuty upraveny dle zaměřených roztečí – na mapce vyznačeny červeně).

Protože jeskyně Jezevčí je poměrně málo známá, dovolím si uvést více informací. Jeskyně se nachází pod skalním bradlem na okraji Hádeckého žlebu. Původně šlo v tomto místě o jezevčí doupě, které bylo vypátráno v době činnosti tzv. Hádecké skupiny Speleologického klubu, která zde pracovala na začátku 50. let 20. stol. pod vedením Jaroslava Dvořáka. Vlastní otevírku prováděli v r. 1956 jeskyňáři ze Speleokroužku při ZK ROH Královopolské strojírny pod vedením bratří Himmelů. Další práce v této jeskyni tato pracovní skupina prováděla v létech 1962 a 1967. Bratři Himmelové ve své knize „Jeskyně v povodí Říčky“ z roku 1967 uvádí, že nejzazší místo jeskyně je vzdáleno od vchodu 23,5 m. Je to v podstatě nejprve průkop v jeskynních náplavách, pod stropem jeskyně podél skalní stěny, potom šlo o jakýsi vodosvodný, náplavami ucpaný kanál. Po založení České speleologické společnosti se stala tato pracovní skupina Základní organizací ČSS č. 6 – 11 „Královopolská“. V polovině 8Otých let 20. století se snažili o prolongaci v této chodbičce dva její členové, Libor Adámek a Jura Dubovec. Po jejich odchodu v průkopu pokračovali dva studenti Elektrotechnické fakulty, Martin Kucer a Petr Trávníček. V době jejich činnosti prováděl nad Jezevčí jeskyní měření geofyzik ing Hruška, který zjistil, že v určitém místě přechází kopaná chodbička do vertikály. Na začátku devadesátých let 20. stol. ukončili Kucer s Trávníčkem studium a vrátili se do rodné Ostravy. Pokud vím, od té doby se na konci Jezevčí jeskyně už nepracovalo.

Takto vypadala chodbička (či kanál ?) v době, kdy z ní odstraňovali náplavu Kucer s Trávníčkem.

Toto je záběr posledního místa, do kterého se dokopali Kucer s Trávníčkem. Chodbička zde skutečně přechází do vertikály, patrně je tam sifon. Ale dál už nikdo nepokračoval. Fotografie nezabírá celý profil chodbičky ale v těsném prostředí se lepší fotografie nepodařila.

*

Po přechodu do oblasti **jeskyně Pekárny** jsme se především začali zabývat závalem jeskyně Pekárny. To už byl duben roku 2015.

Červeně označený kmen je nad přesně určeným bodem na konci Pekárny. Toto místo bylo vyneseno radiomajákem. Je to jeden z pevných bodů, od kterých byly odměřovány všechny záměry.

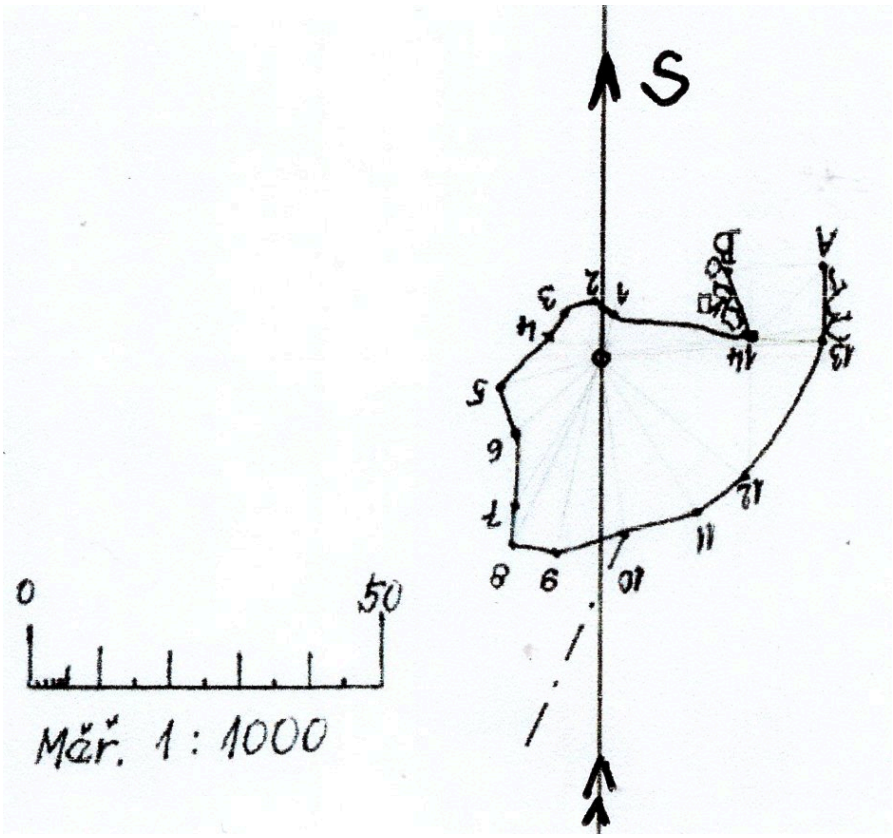


Toto je půdorys obrysu závalu nad Pekárnou tak, jak se jeví v terénu. Velký bod na ose sever – jih je radiomajákem vynesený bod na konci Pekárny. Od něj byly paprskovitě odměřeny všechny okrajové body hrany závalu. Na obrázku dole je fotografie a nákres profilu prolákliny. Je to pohled od PB č.14 (vyznačen červeně) k jihu

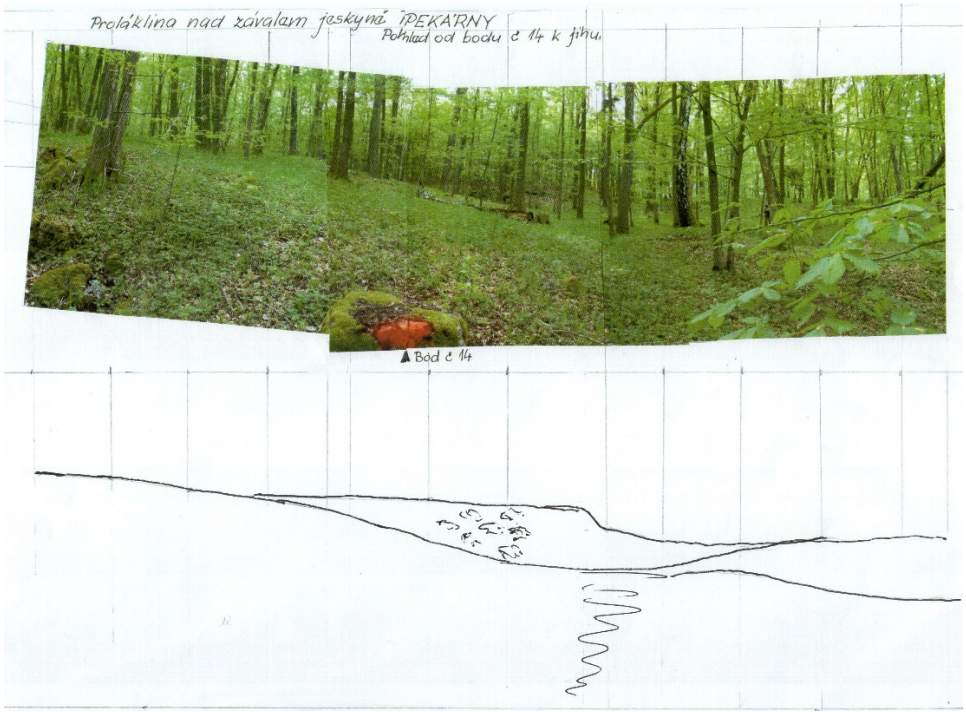

A toto je pohled ze stejného bodu (PB č.14) k severu, tj. směrem do údolí Říčky.

Závál jsme zaměřovali a detekovali v průběhu května a června v r. 2015.

*

V červenci jsme se po dohodě se Správou ChKO Moravský kras (Ing Tůma) pokusili za pomoci Junáků z Kaprálova mlýna o sondu v abri Seniorské jeskyně.

Na obrázku nahoře vidíte, jak vypadalo abri před začátkem sondování.

Na snímku výše je stav sondy před ukončením prací a na obrázku níže stav sondy po ukončení prací.

Pracovní kolektiv SE – 3 nad sondou. Na mapce níže jsou zakresleny půdorysy Pekárny, závalu nad Pekárnou a detekované anomálie předpokládaného pokračování Pekárny za závalem.

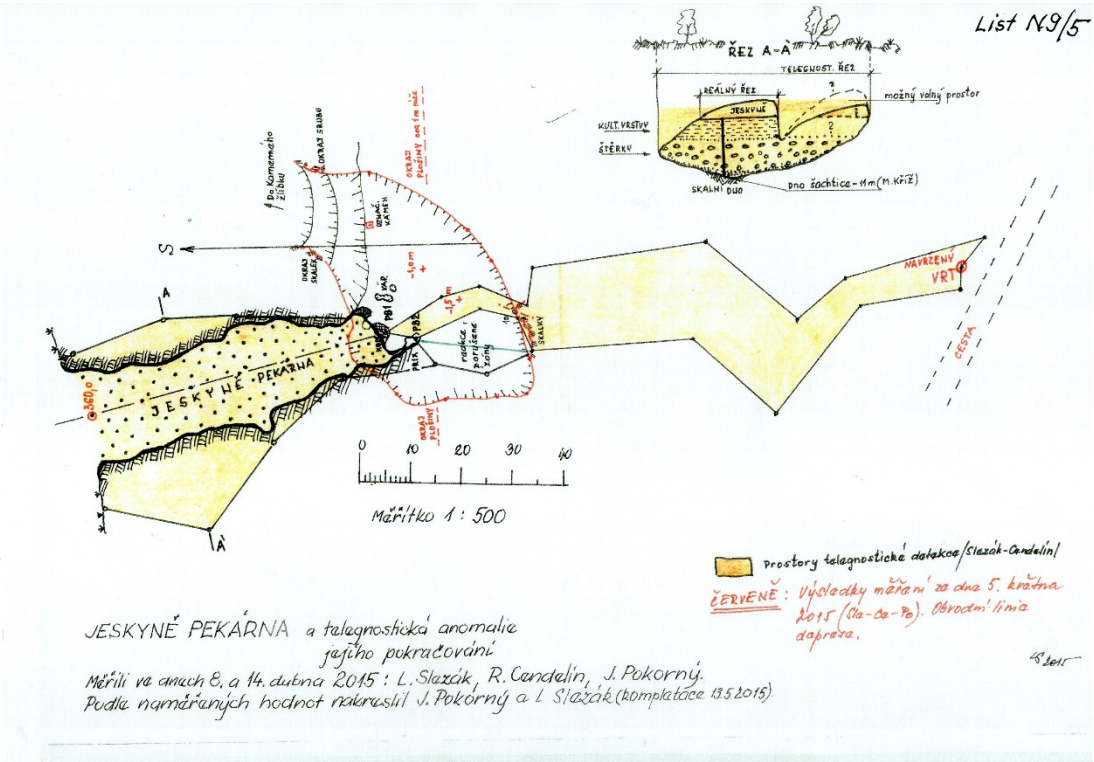

Pak jsme si odskočili do prostoru Kamenného žlíbku, kde se vydatně kácelo, opravit značení pevných bodů, případně je doplnit či nahradit, ať už vyznačením na pařezech nebo novým zaměřením. To už byl říjen.

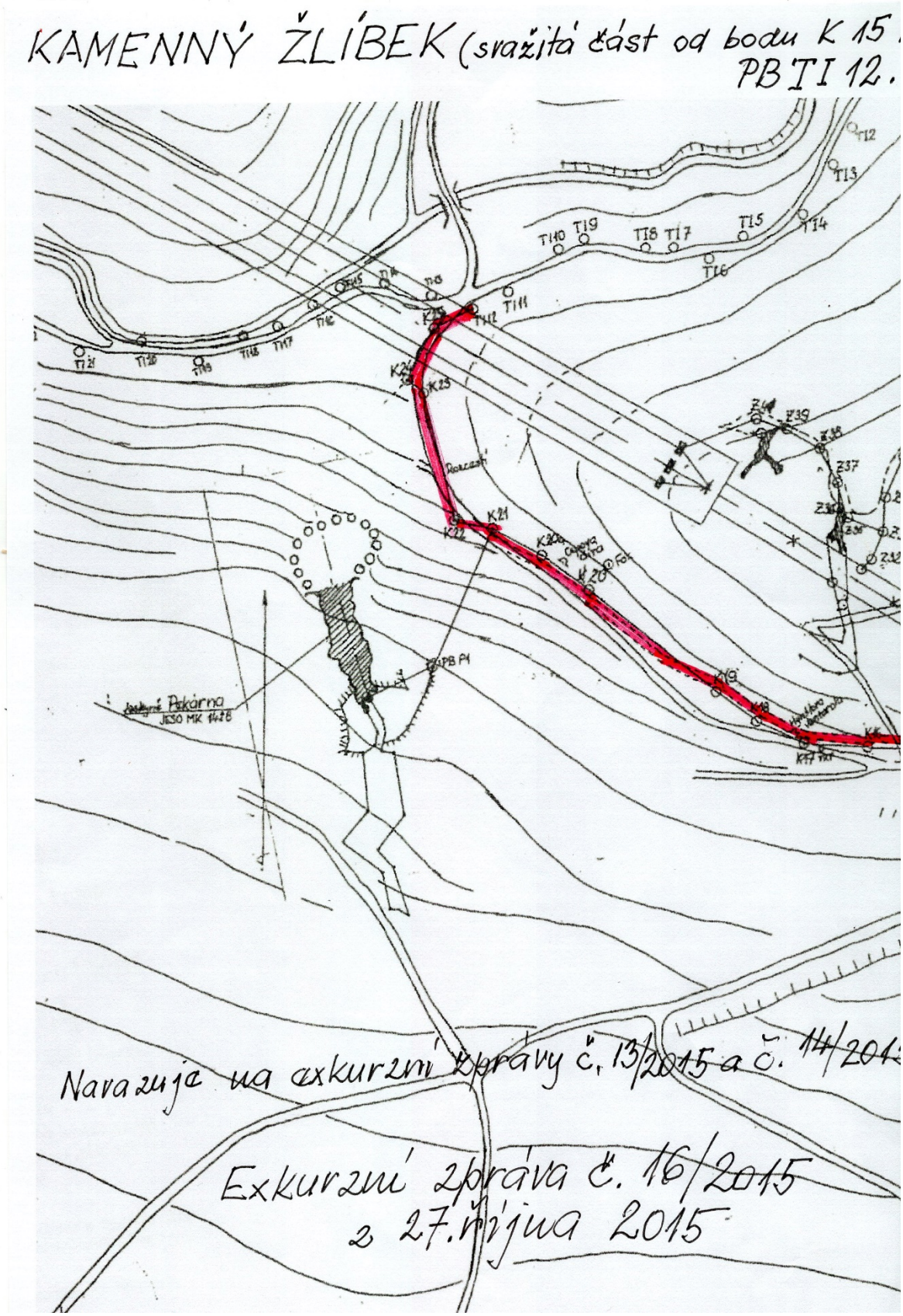

Náš koordinátor L. Slezák dohodl s Masarykovou universitou v Brně, fakultou archeologie, nasazení georadaru, který tato instituce vlastní, nad jeskyní Pekárnou. Připravovali jsme pro ně trasy výzkumu. 10.11. 2015 přijeli operátoři s georadarem.

Na snímku nahoře : R. Cendelín a pracovníci MU – ÚAM, pánové Zeman a Vágner, kteří nad Pekárnou prováděli měření georadarem. Bohužel, tento georadar neměl dostatečný výkon, takže dosažené výsledky nám nic nového nepřinesly.

Čas běžel a přehoupli jsme se do r. 2016. Tady jsme se zapletli do realizace 30 let staré myšlenky, vybudovat jeskyňářům Moravského krasu důstojný pomník, památník těch, kteří věnovali krasu svoji píli a svoje nejlepší léta. Stálo nás to mnoho sil. Spoustu ztraceného času a když se k tomu jeskyňáři měli konstruktivně postavit, zaznělo: „No jo, dědkové se potřebují zviditelnit!“ Nakonec se to sice podařilo dotáhnout do konce, ale ten konec byl hořký.

K vlastní práci v krasu jsme se díky tomu dostali v roce 2016 až koncem dubna a vlastně až do září jsme na pomníku ztráceli čas, který jsme mohli věnovat účelnější činnosti. Ono totiž je nutno vzít do úvahy, že před třiceti léty byli v krasu jiní lidé a jiné názory. A třicet let se kolem toho tancovalo. Když na to byly peníze, nebylo pro to vhodné místo. Když se našlo vhodné místo, nebyly už na to peníze, a tak to šlo celá léta, až se dva staří bardi rozhodli ten „tanec svatého Víta“ dotáhnout do konce. My jsme jim šli na pomoc a dopadlo to tak, jak to dopadlo.

Aspoň máme zkušenost, a podruhé do stejné řeky nevlezeme, protože mladá generace nemusí stavět na názorech staré generace. I když by to pro ni bylo užitečné!

*

Ale vraťme se zpátky k Pekárně. Výsledky naší telegnostické prolongace v ose Pekárny směrem na jih jsme publikovali ve 35. ročence sborníku „Speleoforum 2016“ .

Ing Rudolf Tengler

V neděli, 24. dubna 2016 nám konečně přijel na pomoc výkonný georadar. Jeho majitelem, konstruktérem i operátorem je ing Rudolf Tengler (na snímku v popředí). Jeho společníkem, spolupracovníkem a dalším operátorem je geofyzik RNDr Pavel Kalenda CSc.

RNDr Pavel Kalenda CSc

A takhle vypadá výsledný záznam georadaru na jeho monitoru. Na dalším snímku je příprava dvou šestimetrových elektrod georadaru, z nichž jedna vysílá radarové impulzy a ta druhá přijímá jejich odrazy od hornin.

Na snímku nahoře je zachycena práce georadaru v terénu. Na snímku dole je záběr elektrody s vysílačem

A tady je záběr elektrody s přijímačem signálu.

Radarové měření s kvalitativně novým typem radaru umožnilo lokalizovat jeskynní prostory v pokračování Pekárny a to až do hloubky 96 m. Bylo tak možno ověřit zdroje dříve naměřených anomálií. Potvrdilo se jednak směřování Pekárny v původním směru do vzdálenosti 60 až 80 metrů a pak její odklon k JJZ, tedy směrem k Mokré, ale také se ukázalo, že existují větve, které směřují k JV až V, tedy směrem k Hostěnicím. Může se jednat o přítokové chodby v jiné vývojové, etapě. Důležitým okamžikem pro vývoj jeskynních systémů v okolí Pekárny byla badenská transgrese, při které byly mnohé odtokové cesty zaplněny sedimenty a původně ponorové jeskyně se mohly stát jeskyněmi vývěrovými nebo naopak.

Nejdůležitějším zjištěným faktem bylo poznání, že na jižním konci Pekárny v oblasti závalu se nad sebou nachází několik mohutných jeskyní v hloubkách 50 – 60 m a dále chodby, vázané na kontakt vápenců a bazálních klastik v hloubce cca 90 m pod povrchem. To by mohl být argument pro předbadenské odvodňování údolí Říčky do oblasti Mokré v době, kdy v celém Moravském krasu vznikala nejnižší jeskyní úroveň, dnes 20 – 40 m pod hlavním tokem. (Kalenda a kol. 2005).

**Tento závěr byl publikován ve 36. ročence sborníku „Speleoforum“ v r. 2017.** Najdete tam i podrobný popis principu a fungování georadaru Tengler.

Účastníci exkurze č. 7/16 dne 24.dubna 2016 – první nasazení georadaru „RTG Tengler 2013“. Zleva doprava: Ing J. Hruška, geofyzik, L. Slezák a R. Cendelín – členové Pracovního kolektivu SE – 3, ing R. Tengler, majitel a operátor georadaru, RNDr P. Kalenda CSc, geofyzik. Foto J. Pokorný.

*

Když sledujete naše písemné práce, ve kterých jsme v průběhu času popisovali krok za krokem svoje poznatky z námi zkoumaného území jižní části Moravského krasu, určitě dokážete rozpoznat, kolik nových informací u tomto kousku krasu jsme přinesli, jak jsme se i my sami pomocí svých poznatků obohacovali v poznávání krasu.

To, co se začíná rýsovat ve světle našich poloprofesionálních poznatků (především díky tomu že jsme řízeni a naše činnost je koordinována odborníkem kalibru L. Slezák) jsou hodnoty, které není radno opomíjet. Jako všechno na tomto světě, i kras se vyvíjel. Krajina i její klima se měnila a to všechno mělo dopad na vývoj krasové krajiny. A vysledovat jednotlivé návaznosti změn a jejich dopady, to je sice dnes práce pro týmy vědců, ale protože to neskýtá rychlý zisk, což současná doba nekompromisně požaduje, mohou být dobré i výsledky dědů – nadšenců, kterým krasová krajina učarovala.

Krátce na to, v květnu 2016 se naši telegnostičtí detektoři vydali ověřit výsledky, zjištěné georadarem. Vznikla tato mapka, od které se odvíjely další naše poznatky, neustále vznikaly nové mapy, tak jak se rozvíjelo naše poznávání zdejší krasové krajiny

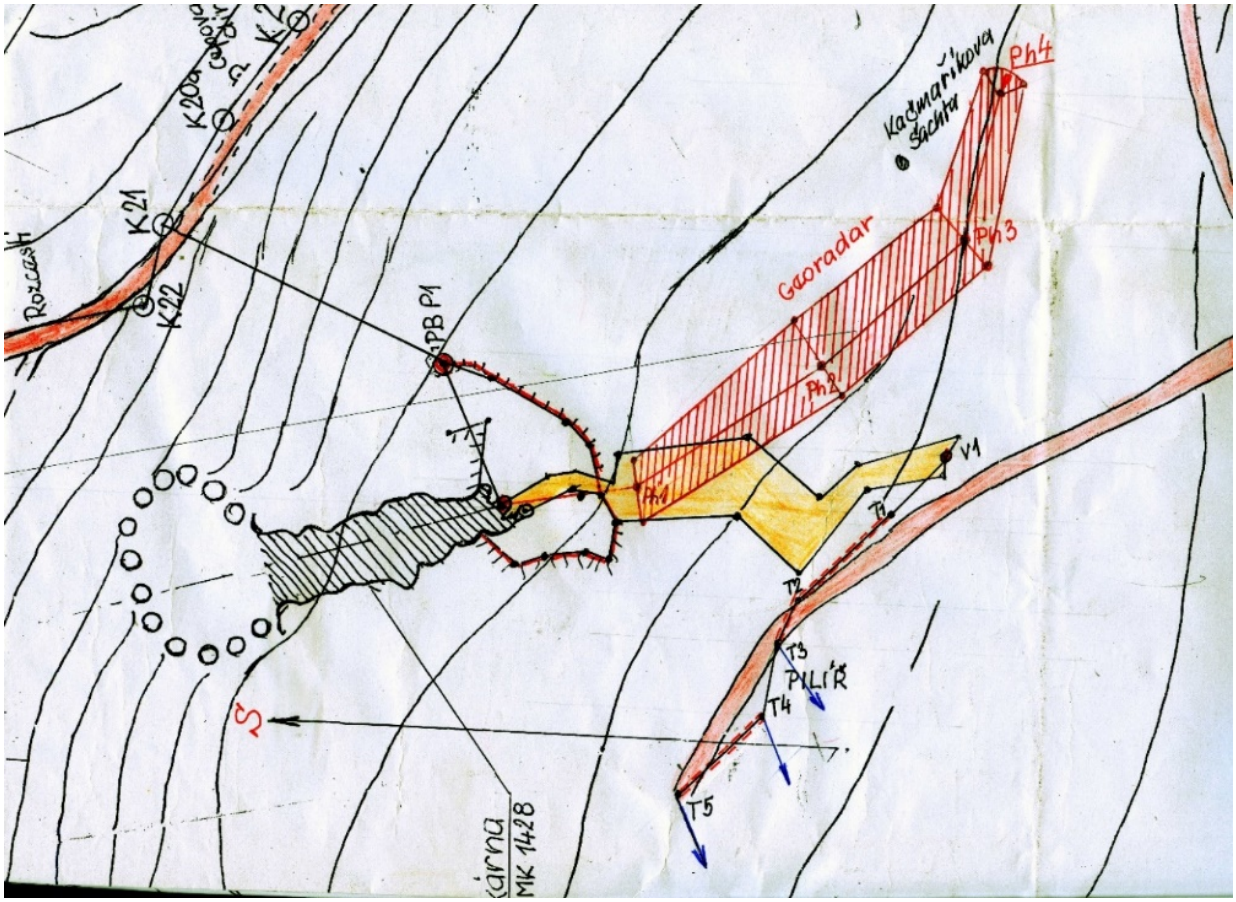


Šrafovaná plocha je půdorys jeskyně Pekárny. Černočervená čára s černými trny představuje obrys propadu terénu v místě závalu. Žlutě vybarvená plocha zachycuje telegnostickou detekci pokračování Pekárny tak jak ji zachytili naši detektoři L. Slezák a R. Cendelín. Červeně vyšrafovaná plocha s nápisem „Georadar“ vyznačuje prostor podzemní dutiny, který byl detekován georadarem. Současně nás operátoři informovali o blízkosti anomálií u PB Ph-4 na prozatím nedokončeném zákresu cesty. Našli jsme tam pokračování těchto zaměřených anomálií.

Následně jsme zjistili, že v některých detailech neodpovídají zjištěným skutečnostem obrysy Pekárny ve starších mapách. Rozhodli jsme se tedy, že zaměříme a vytvoříme novou půdorysnou mapu Pekárny.

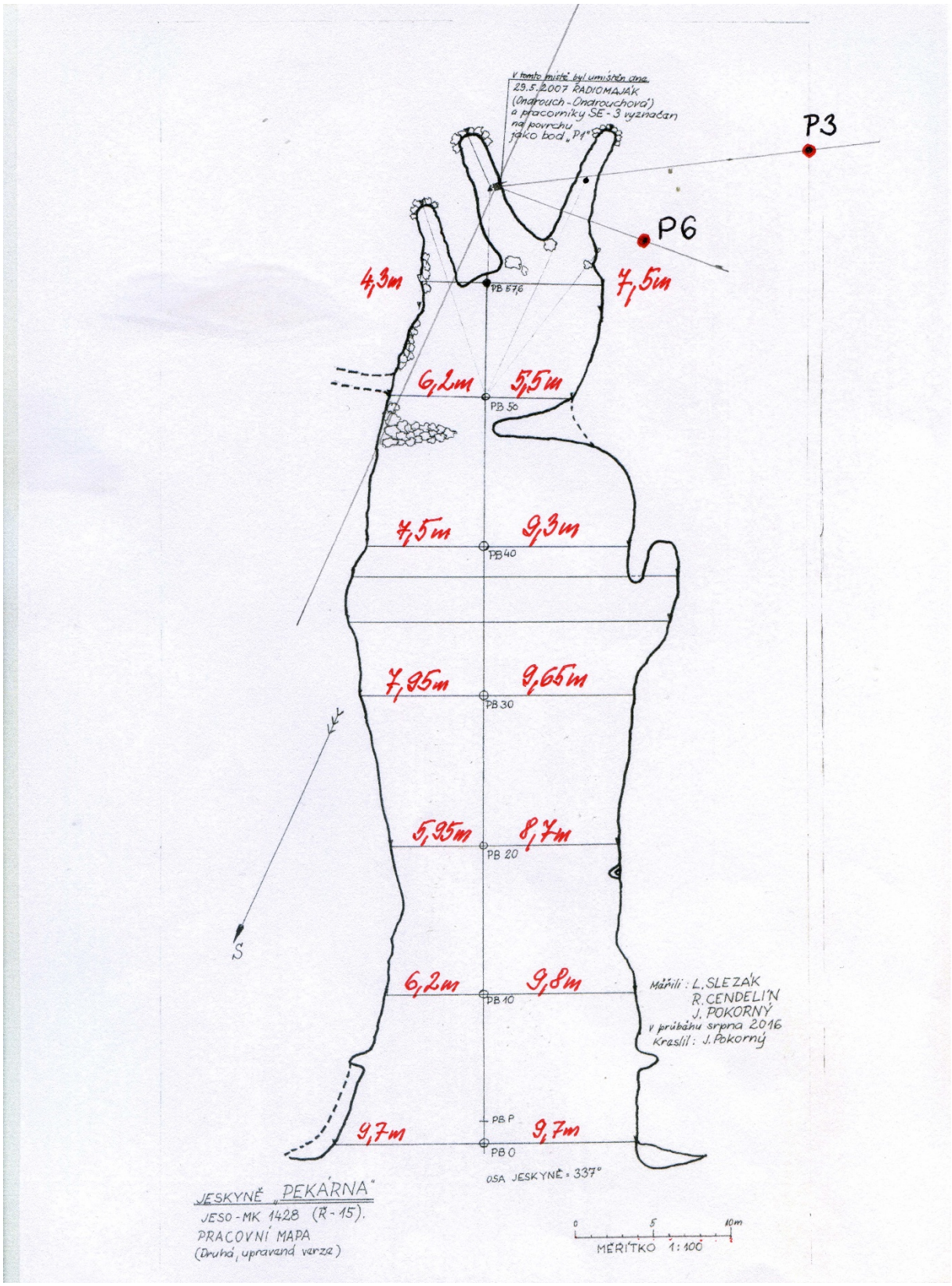


A toto je naše první půdorysná mapa Pekárny. Jeskyně je rozdělena osou, která začíná v bodu PB-0 a končí bodem PB 57,6. Původně osu tvořila napnutá nit, od které se odměřovaly rozrážky. Tři vybíhající chodbičky na konci jsou zkreslené, protože délky byly měřeny do vertikál a já jsem je tak, jak mi byly

hlášeny zakreslil horizontálně. Pravá chodbička se nazývá Prixova, protože se tudy po roce 1945 snažil najít pokračování Pekárny MUDr Rudolf Prix, amatérský krasový badatel, zubní lékař z Vysokého mýta. Chodbičku vlevo popsal už v devadesátých létech 19. století Martin Kříž. Pracovně jsme ji nazvali „Východní chodba“. A chodbička uprostřed je chodba, kudy se pokoušela najít cestu závalem celá řada badatelů. Vždycky je zastavily další sesuvy. Zdá se, že průnik touto cestou je z bezpečnostních důvodů nemožný. Na druhou stranu – pokusů o průboj zde byla celá řada. Proto jsme ji pracovně nazvali „Chodba průbojů“. V chodbě průbojů leží bod, který byl pomocí radiomajáku vynesen na povrch, kde je označen a figuruje jako PB P-1. Je na speleologické veřejnosti, zda naše pojmenování chodeb na konci Pekárny přijme, nebo je nahradí vhodnějšími názvy. Bývala kdysi u Předsednictva ČSS komise, která schvalovala či určovala názvy lokalit a jejich částí. Nevím, zda tato komise ještě existuje.

A teď ještě několik snímků ze zavaleného konce Pekárny.

Na tomto snímku vidíte vstupní část Východní chodby, osvětlenou zevnitř. Na snímku níže je vstupní část Východní chodby osvětlena zvenčí.

Na snímku níže je osvětlený vnitřek Prixovy chodby. V temnotě leží její vstupní tvar.

Snímek nahoře: Pokus o nasvětlení vstupní části **„Chodby průbojů“**. Snímek dole: Osvětlená **„Chodba průbojů“**. Světélko vyznačuje konec napnuté niti, která vyznačila osu jeskyně a od které byly odměřeny všechny rozrážky. (Viz mapu půdorysu jeskyně). V osvětlené chodbičce leží bod, vynesený radiomajákem na povrch.

Bílá, vodorovně ležící lať se svým koncem dotýká červeného bodu. Ten červený bod je metr dlouhý, červeně nabarvený roxor, zaražený do dna jeskyně. Tento roxor je zaražen přesně v polovině vzdálenosti dané šířky jeskynního portálu. V půdorysné mapce Pekárny (viz výše) je tento bod označen jako PB P-0. (Čti Pé nula). Za ním je v půdorysné mapce vyznačen bod PB P. To je právě bod, o který opírá L. Slezák svislou lať. Je to bod, na který dopadla olovnice, spuštěná ze stěny nad portálem. Okraj portálu tedy leží na vyznačené ose jeskyně metr dvacet od bodu PB P-0. Bod od kterého je šíře měřena je možno vysledovat na západní - protější stěně jeskyně, která je v záběru. Ten bod je vyznačen červenou barvou.

*

Kolem mapování a dokumentárního fotografování jsme strávili celé léto roku 2016, až do září. V říjnu jsme ještě zajistili zaměření souřadnic Pekárny pomocí GPS (L. Slezák). Navštívil nás v říjnu také Dr Kalenda, který konzultoval poznatky georadaru s našimi poznatky.

V listopadu jsme ještě nad Pekárnou vyznačili žlutě nabarvenými ocelovými tyčemi body detekce georadaru a v prosinci došlo na výpustku ke schůzce L. Slezáka s Dr. Briestenským, který zkoumá v terénu tektonické jevy a měří jejich pohyby.

Na tomto snímku je dokumentována napnutá nit, tvořící osu jeskyně pro potřebu mapování. Přímo na snímku je příprava k zaměření rozrážky v bodu PB P-40 (40 m od bodu P-0). Na snímku níže je dokumentována nit i s koncovým světélkem, které leží ve vzdálenosti 57,6 m od PB P-0.

Rok 2017 jsme zahájili průzkumem horní části Kamenného žlíbku, kde došlo k masivnímu odlesnění. Byla zde zachycena (na cestě pod Horním vchodem do Ochozské jeskyně), zaměřena a zmapována telegnostická anomálie. Prvotní dojem byl, že tato anomálie překročí cestu z Hostěnic k Mokerské hájence a bude pokračovat směrem do Západního Mokerského lomu. Anomálie však před touto cestou skončila. Později jsme se od geofyziků dověděli, že tudy probíhá terénní zlom, při kterém došlo k horizontálnímu i vertikálnímu pohybu geologických vrstev. Lze předpokládat, že jde o neprozkoumané torzo „Chodby záclonkové“ v Labyrintu Ochozské jeskyně. Průzkum a mapování této lokality bylo před časem přerušeno, když tam ze stropu vypadl balvan, který téměř uzavřel vstup a ohrozil tam pracující jeskyňáře.

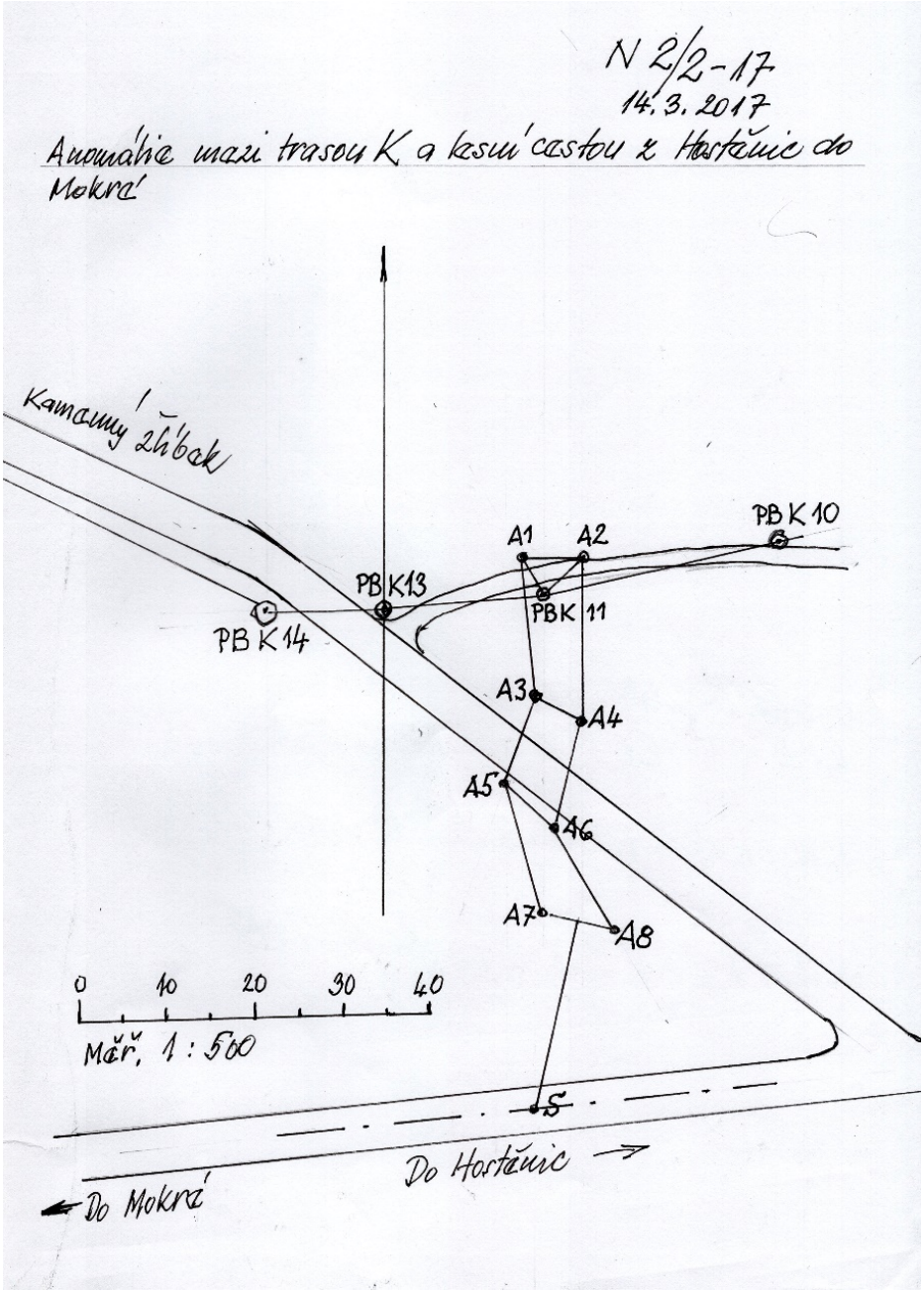

Následně jsme začali s telegnostickou detekcí kolem Pekárny, ale Pekárna sama nás znovu přilákala svými tajemnými náznaky do svých útrob. Protože jsme už dědkové, přišli nám na pomoc mladí ze ZO 6 – 12. Byli to Skirit (Jan Němeček) a Lampička (Lenka Pokorná). Zadní část jeskyně jsme rozdělili na sektory A až G, z nichž každý ti mladí prozkoumali samostatně a pořídili z jednotlivých sektorů fotodokumentaci.

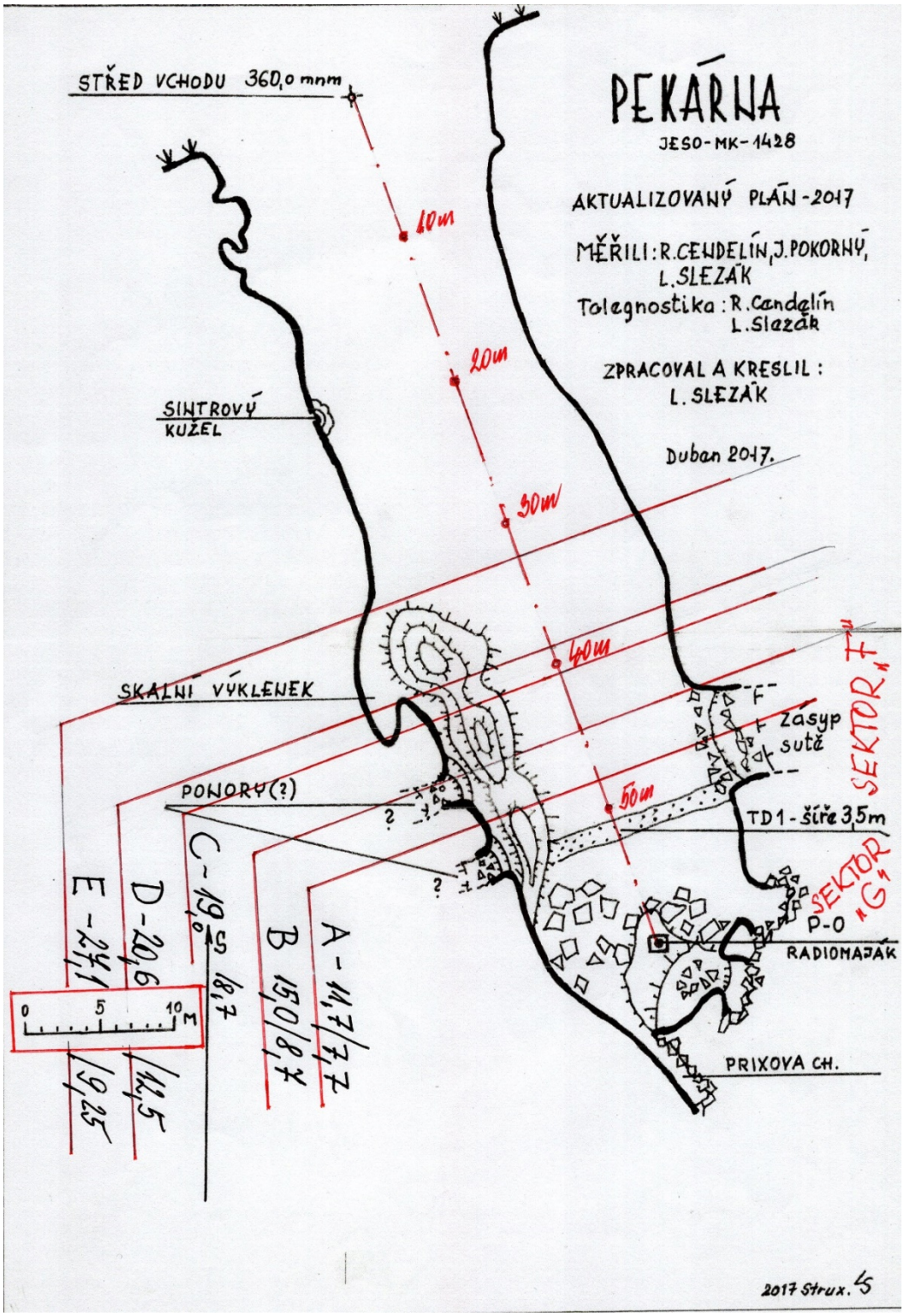

**Sektor B:** Hodnocení L. Slezáka:

Skalní strop ubíhá do klenby, počva upadá pod úklonem 35° k Z, profil je uzavřen hlinitou sutí. Konfigurace napovídá ponorovému charakteru pokračování. Sintrová římsa nad klenutím chybí. V době tvorby byly sintry patrně v pohybu (vklesávání).

Na horním snímku ustupuje konfigurace stropu do jakéhosi výklenku či ponoru. Je zřetelně vidět, že kameny suti leží na hlíně. Dolní snímek je záběr podél stěny. Tmavá místa jsou stíny balvanů, přes které v obtížné pozici záběru probíhá fotodokumentace. V mezerách je vidět, že suť leží na hlíně.

**Sektor D:** Hodnocení L. Slezáka:

Skalní stěna je modelována do protáhlého výklenku (laloku) se skalním dnem. Hloubka výklenku v maximu je 2,2 m.

Horní snímek zachycuje výklenek dle Slezákova popisu. Dno pod skalní sutí není zřetelné.

Dolní záběr se snaží co nejvíce se přiblížit výklenku.

Na snímku níže je snaha v záběru přiblížit konfiguraci stropu a dna.

**Sektor E:** Hodnocení L. Slezáka:

V tomto místě skalní stěnová výduť (výklenek) končí. Od tohoto místa až po portál jeskyně je západní stěna strmá. Ve vzdálenosti 18 m je na ní zachován starý sintrový kužel.

Předcházející snímek zachycuje přechod do výklenku v západní stěně.

Pohled na výklenek v západní stěně. Na snímku dole SE – 3 a mladí pomocníci, kteří fotografovali.

K této exkurzi je třeba ještě dodat, že jde o průzkum velmi zajímavého místa v Pekárně. Další průzkum Pekárny přinese zajímavá zjištění. Ukáže se, že Slezákova intuice, pramenící z jeho životních zkušeností byla v tomto místě jaksi „na místě“. Čtenáři, vyčkej času a nech se překvapit.

*

**23. dubna 2017 jsme u Pekárny opět přivítali Tenglerův georadar.** Byla instalována radarová osa v tahu pásma 0 – 90 m. Směr osy 115° s nulovým bodem, totožným s PB P-0 (vynesen na povrch radiomajákem z konce Pekárny). Po vzdálenostech 10 m byly vedeny kolmé profily na obě strany osy. Výsledky naměřených odrazů budou vyhodnoceny a zaslány Pracovní skupině SE – 3.

Překvapením byl profil na staničení 45 m, kde směrem na východ byly zachyceny výrazné odrazy s indikací jeskynní chodby v hloubce 9 až 10 m pod terénem. Radarogram vykreslil chodbu o šířce mezi 8 a 10 metry, uloženou pod lavicemi vápenců konkordatně s úklonem k jihovýchodu. Chodba ukazuje podstropní volné prostory. Vyhodnocení bude taktéž dodáno Pracovní skupině SE – 3. (Do budoucna se budeme s touto lokalitou setkávat pod zatím pracovním názvem „Feitlova jeskyně“).

Měření bylo ukončeno na staničení 90 m posledním profilem. Ing Hruška, který se měření zúčastnil jako expert přislíbil další spolupráci v rámci detailního geofyzikálního průzkumu vlastní jeskyně Pekárny, která bude probíhat již od r. 2017. Průzkumy budou zaměřeny na zjištění sedimentárních akumulací, jejich porušení a sledování skalních obrysů celé dutiny jeskyně (skalní dno jeskyně).

*

Při exkurzi dne 2.5.2017 jsme se věnovali průzkumu ve směru, který nám moderátoři georadaru vyznačili na staničení 45 m. Byla zde zachycena telegnostická detekce, končící ve skalce ve srázu levého (západního) úbočí Klamenného žlíbku.

Při průzkumu skalky objevil v jednom místě L. Slezák na jejím povrchu nákres tří šipek. Nákres už byl vyrudlý či vybledlý, téměř nečitelný. Bylo zřejmé, že je hodně starý. L. Slezák, který do jisté míry zná historii německých jeskyňářů usoudil, že by to mohl být pozůstatek po ing Feitlovi, německému jeskyňáři „in dienst die Wünschelrute“ (ve službách kouzelního proutku). Ing Feitl, kromě toho, že jeskyně mapoval je také vyhledával pomocí proutku (virgule). Jsou známy mapy, do kterých ing Feitl zaznamenával svoje telegnostické ppoznatky. Možnost, že šipky zde ve dvacátých létech dvacátého století nakreslil Ing Feitl

byla tak fascinující, že jsme se rozhodli dát této (zatím hypotetické) ale nadějné lokalitě pracovní název „Feitlova jeskyně“.

Na snímku nahoře je pohled na skalku s třemi šipkami. Na snímku dole byly šipky zvýrazněny.

Před časem se zajímal o spolupráci s naší Pracovní skupinou SE – 3 ing Milan Jež, jeskyňář, který se stejně jako já kdysi znelíbil vedení ZO 6 - 11. ***(„Plot jsem já !“ pravil kůl v plotě.*** **„Já jsem základní organizace!“ pravil její vedoucí** – a bylo „vymalováno“!). Milan si sice postěžoval u Revizní komise Předsednictva ČSS, které sice vyhodnotilo jednání předsedy ZO (nevzít od člena členské příspěvky) jako nesprávné, ale jinak se nic nestalo. Vzhledem, k tomu, že předseda ZO nese odpovědnost za činnost ZO, záleží na něm, koho v ZO chce a koho ne. Vždyť teorie řízení radí zbavit se nepohodlného pracovníka (!?!). Řádně pracující člen, řádně odvádějící členské příspěvky – pokud se znelíbí předsedovi – se nedovolá. Takže – zatím co psí bouda je pro psa, revizní komise při Předsednictvu ČSS je pro kočku. Nicméně my oba jsme celkem bez problémů přešli do jiné ZO, kde nás bez problémů přijali a kde můžeme ve prospěch ČSS tvořivě a konstruktivně pracovat, což za léta své činnosti v ČSS svou prací neustále dokazujeme. Jinak se nic neděje!

Pro jeho zrakovou vadu nám tehdy Milan nebyl moc prospěšný. On ale po spolupráci s námi toužil, tak se podrobil náročné (možná i riskantní) léčbě, při které se lékařům podařilo vrátit mu zrak. Tak se k nám po vyléčení přidal a 9. května 2017 jsme my dva spolu vyjeli do terénu. Naším úkolem a cílem především bylo, zaměřit od některého ze stávajících pevných bodů, vyznačených v terénu skalku Tří šipek, potažmo Feitlovu jeskyni.

Hrubý obrys anomálie, zachycené georadarem byl ještě jeho operátory v terénu vyznačen, jednak barvou na stromech, jednak barevnými kolíky.

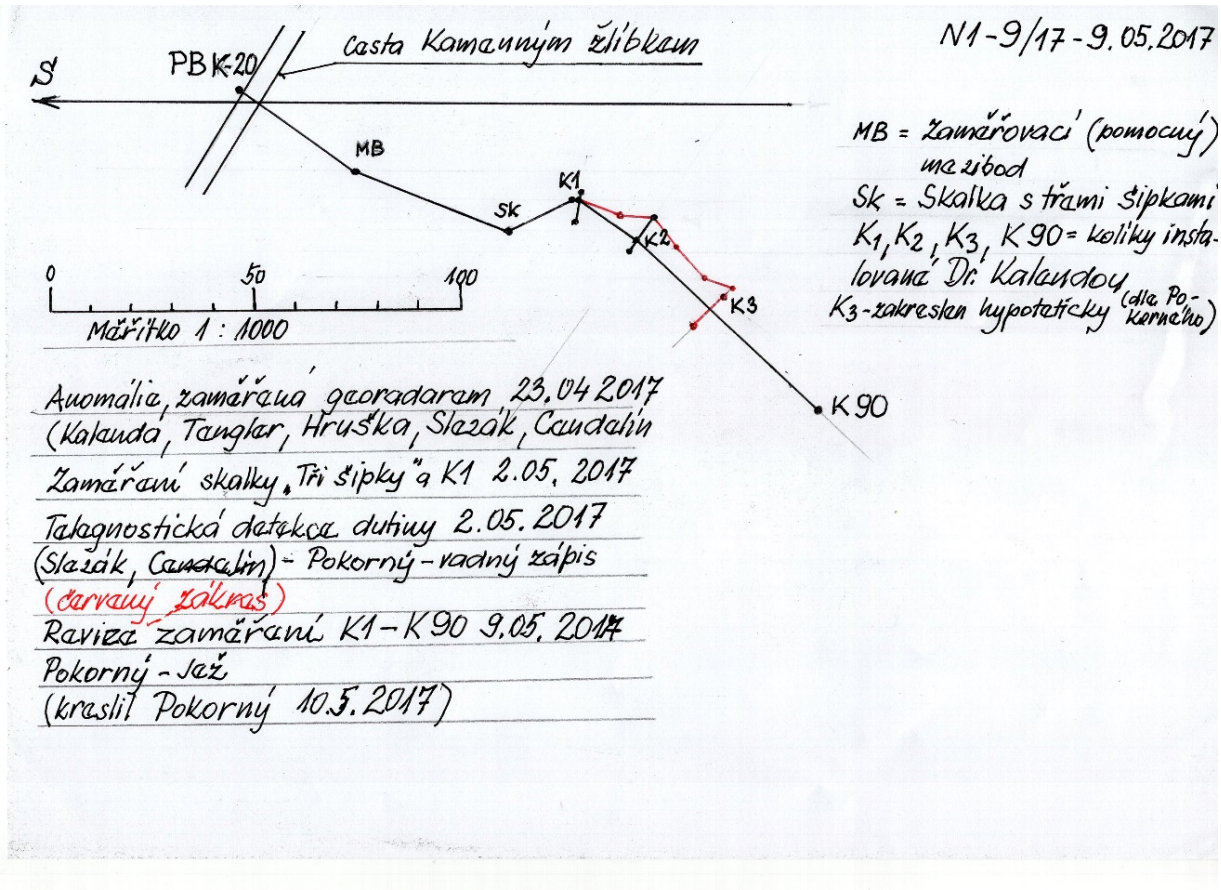


Na snímku nahoře je mapka zaměření vrcholu „Skalky tří šipek" (Feitlova jeskyně). Výchozím bodem je pevný bod v Kamenném žlíbku (PB K-20). PB K-90 je bod, na kterém bylo 23. dubna ukončeno staničení georadaru. Další vysvětlivky viz výkres.

Další zaměřenou lokalitou bylo paleokoryto dávného vodního toku,. Které vystoupilo z terénu po vykácení lesa v okolí.

Toto paleokoryto bylo v terénu zjištěno už při exkurzi v první polovině března. Zatím však nebyl ani čas, ani příležitost tento výjimečný objev zmapovat pro pozdější použití. Ve spolupráci s Milanem Ježem se nám to podařilo.

Už tehdy jsme věděli, že toto paleokoryto má pokračování směrem na východ, k rozcestí „Troják" (k Hostěnicím). Zmapování a objasnění dávného paleotoku byla jedna z plánovaných (zatím odložených) akcí. Časem se k tomu vrátíme.

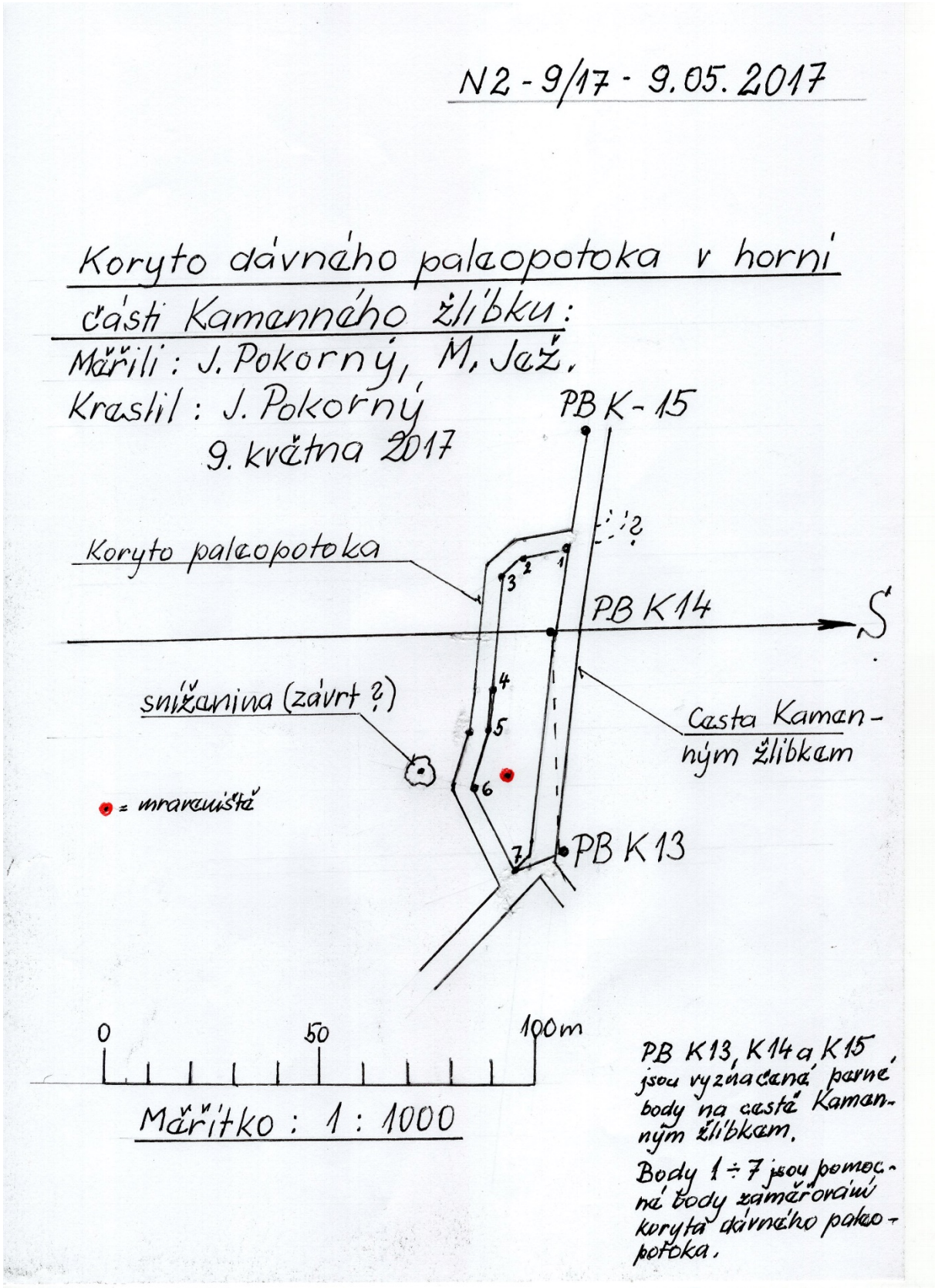


V dalších exkurzích později bude řešena návaznost této části paleotoku.

Další exkurze (10/17 z 23.5.2017) dokončila zaměření a zmapování Jezevčí jeskyně. Protože jsme výsledky tohoto zaměření a zmapování popsali na stranách 24 – 27 této práce, přejdeme k další naší činnosti.

Protože jsme měli náznaky detekovaných, zatím blíže neidentifikovaných chodeb, směřujících od jeskyně Pekárny ke zpevněné lesní cestě mezi Hostěnicemi a Mokerskou hájenkou a snad i za tuto cestu, zaměřili jsme cestu od rozcestí s pozdější trasou „U“. Naměřené hodnoty byly zapracovány přímo do velkých map sektorů „C“ a „D! zkoumaného území.

Další exkurze byly věnovány telegnostické detekci v prostoru jižně a západně od Pekárny. Postupně z terénu začala vystupovat spleť chodeb. Teprve jejich postupné zaměřování zaměřování a zakreslování začalo ukazovat, co všechno se v okolí Pekárny nachází.

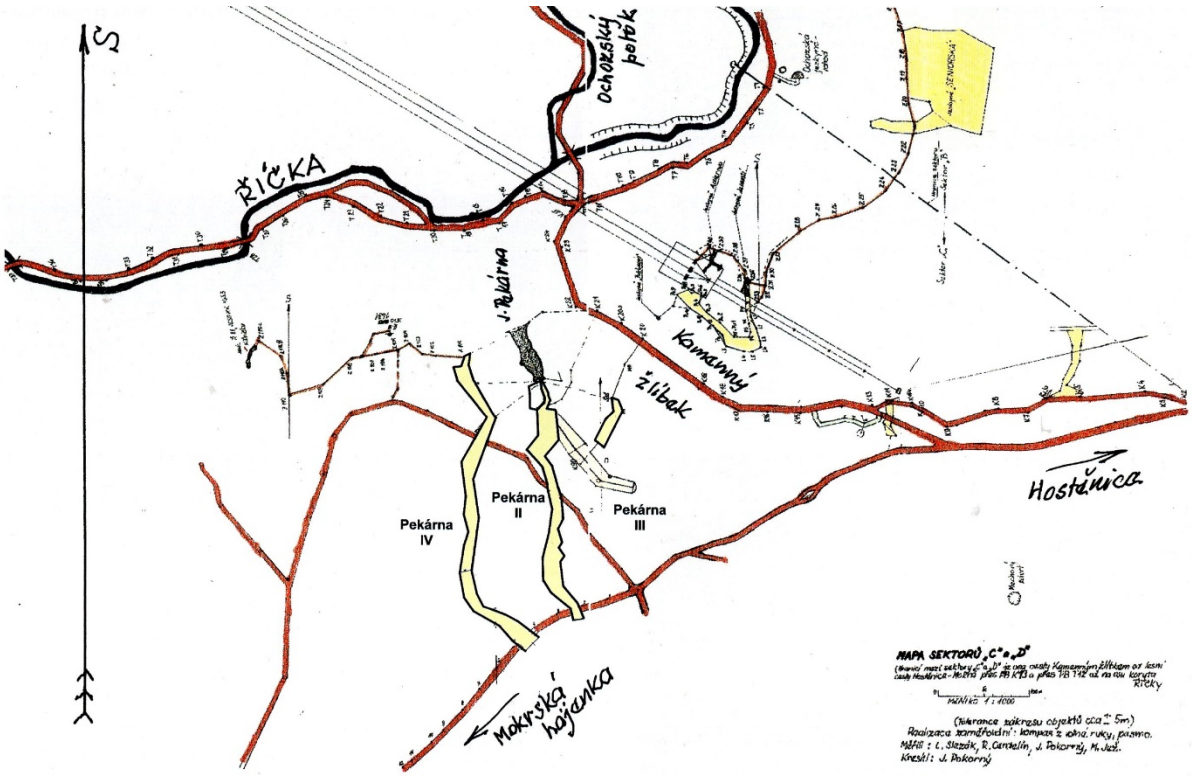


Toto je teprve začátek. Než přeskočíme řadu dílčích výsledků, abychom Vás seznámili se současným stavem, v některých exkurzích jsme s Milanem Ježem zaměřovali telegnostické detekce našich detektorů L. Slezáka a R. Cendelína. Pokud byli detektoři zaneprázdněni, vyjížděli jsme s Milanem sami dva a postupně zaměřili a zakreslili do map pěšinu po okraji skal nad údolím od jeskyně Pekárny až nad Jelínkův mlýn (trasa Z-100 až Z-126). Dále jsme se snažili v divokém, strmém a skalnatém terénu co nejpřesněji zaměřit a zakreslit jeskyni Kůlničku. Tak nám uplynul rok 2017.

Začátek roku 2018 se nesl ve znamení zpracování veškeré dokumentace za deset let činnosti. V roce 2009 jsme k datu 28. Speleofora vydali naše první CD v Edici SE – 3 a v roce 2018 jsme připravovali k datu 37. Speleofora již 10. ročenku Edice SE – 3. Do této ročenky jsme zařadili nejen svoje poznatky z desíti let činnosti, ale i poznatky dalších autorů. Dvoudílné zpracování výsledků speleovýzkumu a popis nafáraných jeskyní v Západním Mokerském lomu autora **Petra Kose,** Geologického průvodce **L. Slezáka,** Zprávu o výsledcích práce s georadarem v oblasti jesk. Pekárny **Pavla Kalendy a Rudolfa Tenglera**, Výsledky práce s termokamerou **Kamila Pokorného** a Sledování vodních zdrojů **Michala Medka.** Takto zpracované materiály jsme vytiskli a svázali do knižní podoby (11 svazků) v pěti vyhotoveních. První vyhotovení dostalo **Předsednictvo ČSS**, druhé **Správa ChKO Moravský kras** (RNDr Antonín Tůma), třetí **Správa jeskyní Moravského krasu** (Ing Jan Flek). Čtvrté vyhotovení dostal podnik **Českomoravský cement Mokrá** (Ing Donocik) a páté vyhotovení obdržel **Výbor ZO 6 – 12.**

**Této činnosti byly věnovány exkurze (porady) č. 1, 5, 6, 7, 8, 11 a 12.** Exkurze č. 2 (06.02.2018) a č. 4 (13.03.2018) byly věnovány zkoumání vybraných lokalit termokamerou. Tuto práci realizoval především Kamil Pokorný, který s námi začal v terénu aktivně spolupracovat. Nejsme s Kamilem příbuzní, seznámilo nás společné příjmení. Kamil pracoval jako telegnostický detektor při objevování brněnského historického podzemí. Odtud rozšířil svoji činnost na vyhledávání historického podzemí na různých historických lokalitách. Časem se dostal mezi jeskyňáře na severu Moravského krasu a stal se individuálním členem České speleologické společnosti. Na jednom ze Speleoforů projevil zájem o naši Edici SE – 3 a následně se stal naším spolupracovníkem, když v naší Edici vytvořil tématický okruh „Historické podzemí“, do kterého pravidelně přispíval. Při tom sledoval naši činnost v terénu, kde s námi začal také úspěšně spolupracovat. Ukázalo se, že je stejně telegnosticky citlivý jako L. Slezák a R. Cendelín, kteří začali oceňovat jeho spolupráci. Vzhledem ke zdravotním problémům nadcházejícího stáří L. Slezáka a R. Cendelína se stává Kamil naším stěžejním detektorem.

Exkurze č. 3 (13.02.2018) byla věnována jednak pokračování zaměření a zmapování části paleokoryta (J. Pokorný a M. Jež), (navazuje na Exk. č. 9/17 z 09.05.2017 – viz obrázek níže) a telegnostické kontroly okolí Hynštovy ventaroly v Kamenném žlíbku, kterou prováděl L. Slezák.

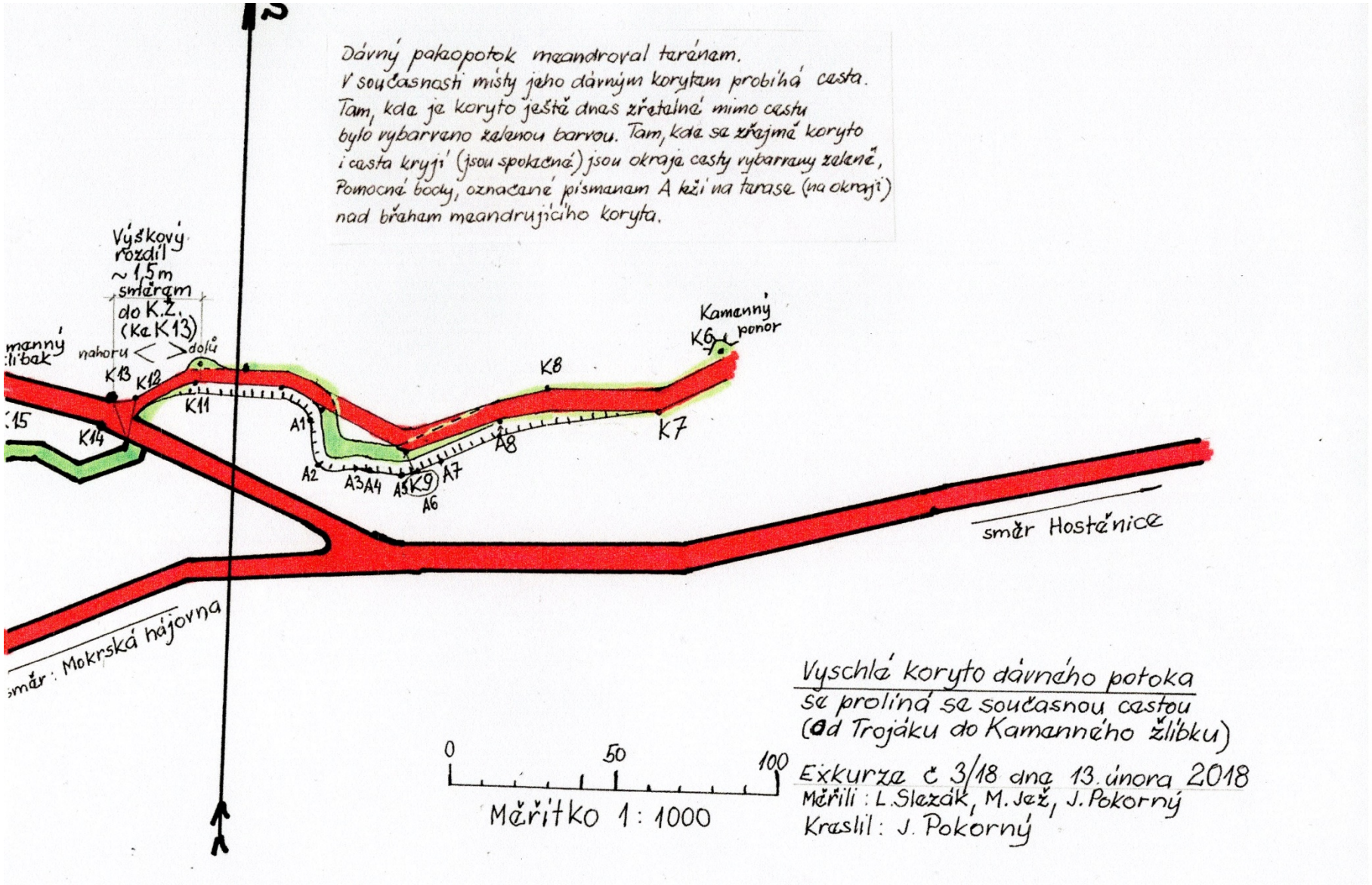
Dávný pakopotok meandroval terénem.
V současnosti místy jeho dávným korytem probíhá cesta.
Tam, kde je koryto ještě dnes zřetelné mimo cestu
bylo vybarveno zelenou barvou. Tam, kde se zřejmě koryto
i cesta kryjí (jsou spojené) jsou okraje cesty vybarveny zeleně,
Pomocné body, označené písmenem A leží na terase (na okraji)
nad břehem meandrujícího koryta.
Výškový rozdíl ~1,5m směrem do K.Ž. (Ke K13)
nahoru
dolů
Kamenný žlíbek
Kamenný ponor
K6
K7
K8
K9
K11
K12
K13
K14
A1
A2
A3
A4
A5
A6
A7
A8
směr Hostěnice
směr: Mokrská hájovna
0
50
100
Měřítko 1 : 1000
Vyschlé koryto dávného potoka
se prolíná se současnou cestou
(od Trojáku do Kamenného žlíbku)
Exkurze č 3/18 dne 13. února 2018
Měřili: L. Slezák, M. Jež, J. Pokorný
Kreslil: J. Pokorný

Exkurzi č. 9/18 realizoval sám M. Jež, který zaměřil a zmapoval okolí Hynštovy ventaroly pro zákres zjištění L. Slezáka při Exk. č. 3. (M. Jež byl sám proto, že ostatní členové SE – 3 byli nemocní). V rámci Exkurze 10/18 navštívil náš kolektiv Muzeum Blansko, kde byly vystaveny artefakty z Býčí skály, zapůjčené z „Naturhistorische Muzeum“ ve Vídni.

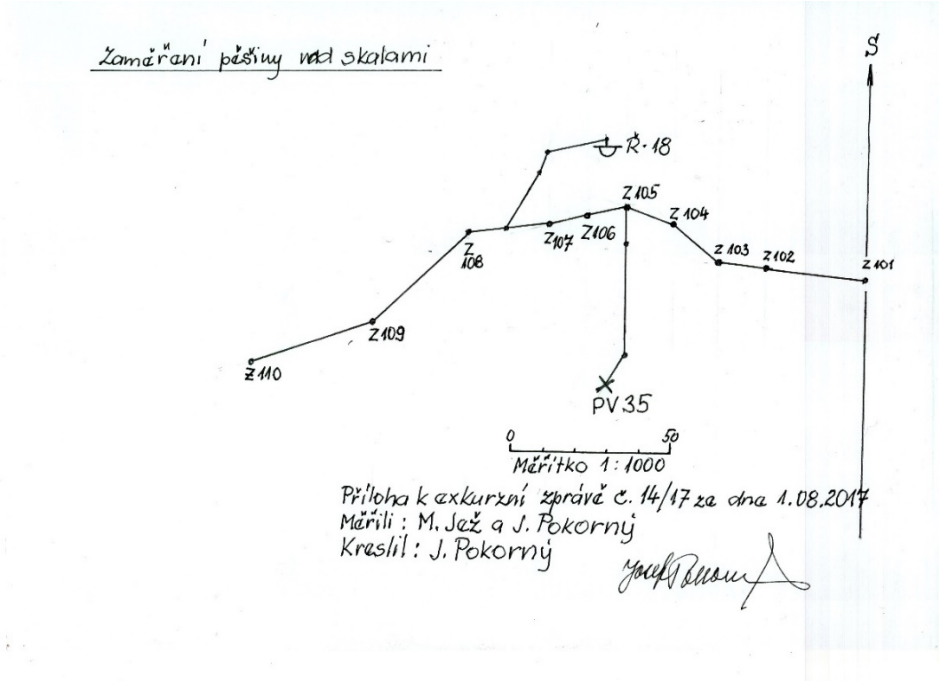


V průběhu Exkurze č.14/17 (1.08.2017) byl zaměřen a zmapován úsek pěšiny, vedoucí po okraji srázu od jeskyně Pekárny na západ. Je to pokračování trasy Z západně od Kamenného žlíbku, a to od PB Z-101 k PB Z-110 s odbočkou k průzkumnému vrtu PV 35.

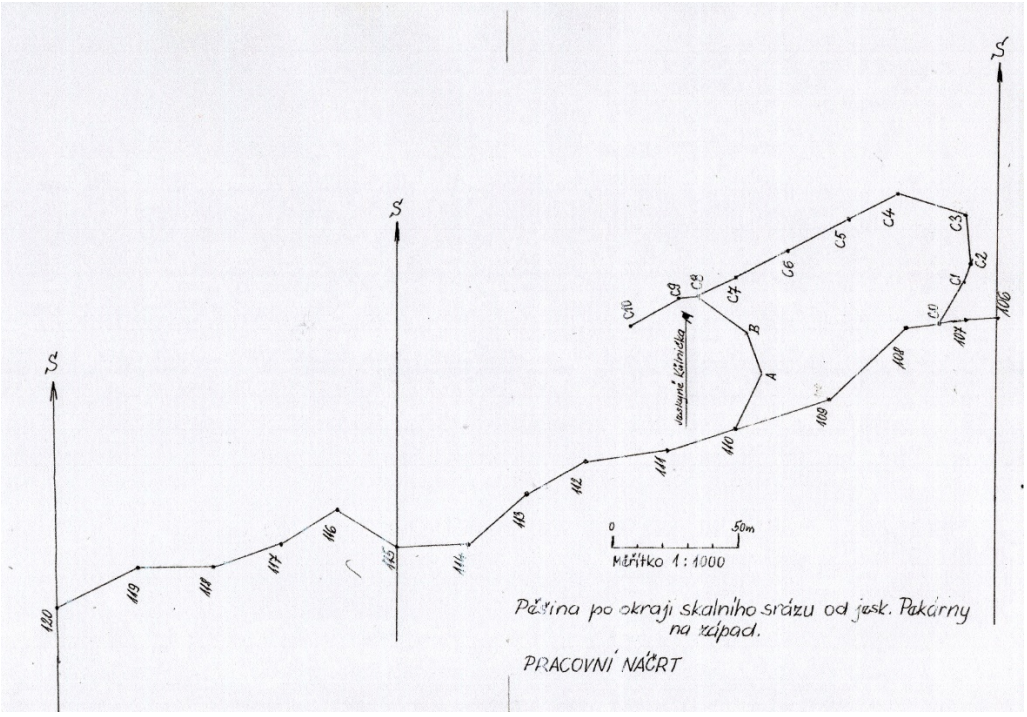

Výsledkem Exkurze č. 13/18 (22.05.2018) bylo zaměření, vyznačení a zmapování pěšiny, vedoucí po okraji skalního srázu nad údolím Hádeckého žlebu od Pekárny směrem na západ. (Od PB Z-110 k PB Z 20 včetně dvou pomocných tras k jesk. Kůlničce. (Viz mapka nahoře).

Při další exkurzi jsme se jednak snažili zakreslit obrys srázu, jednak jsme se snažili o zaměření jednotlivých bodů stezky výškoměrem. Výsledky viz EZ 14/18.

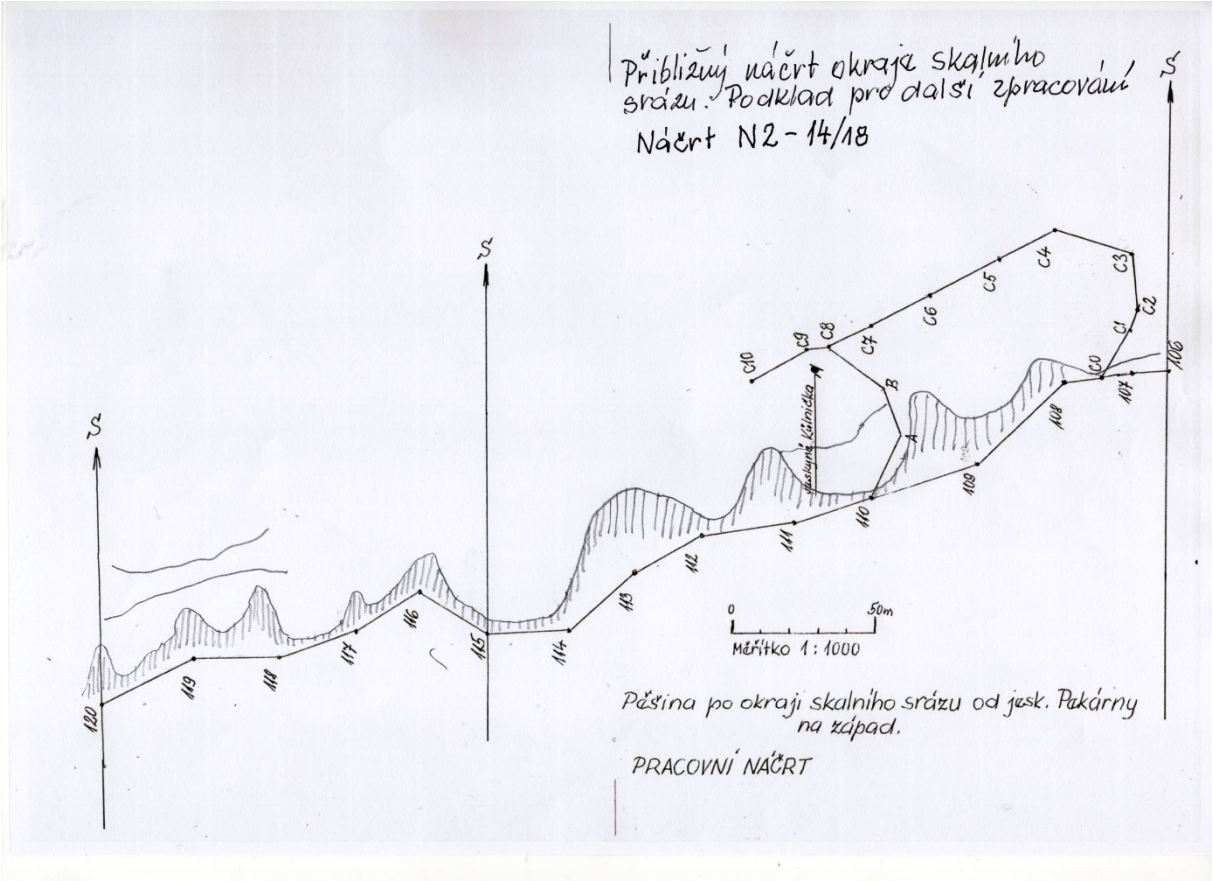


Pak jsme se po tři exkurze (E 15/18, E 16/18 a E 17/18) věnovali prostoru nad rozcestím Troják, od lomu Říčánkova skála na západ. Před časem, když jsme se pohybovali kolem Vilémova údolíčka, zachytil L. Slezák na cestě trasy „O“ v pásmu šíře cca 15 m anomálii, kterou jsme tehdy nazvali pracovně Slezákův koridor, ale pro zimní počasí jsme ji dále nesledovali. Bylo na čase se k tomu vrátit. Výsledky několika exkurzí popíši souhrnně. V podstatě jsme předpokládali, že jde o některou část Nové Ochozské chodby mezi Nouackhovým sifonem a Sifonovou chodbou a chtěli jsme pomocí detekce ujasnit, nad kterou částí N.O.ch. se nacházíme. Nejprve si musíme vysvětlit, jak tento úsek chodby vypadá v podzemí. K tomu nám poslouží moje mapka z doby, kdy jsem v Ochozské jeskyni působil. (Viz další obrázek).

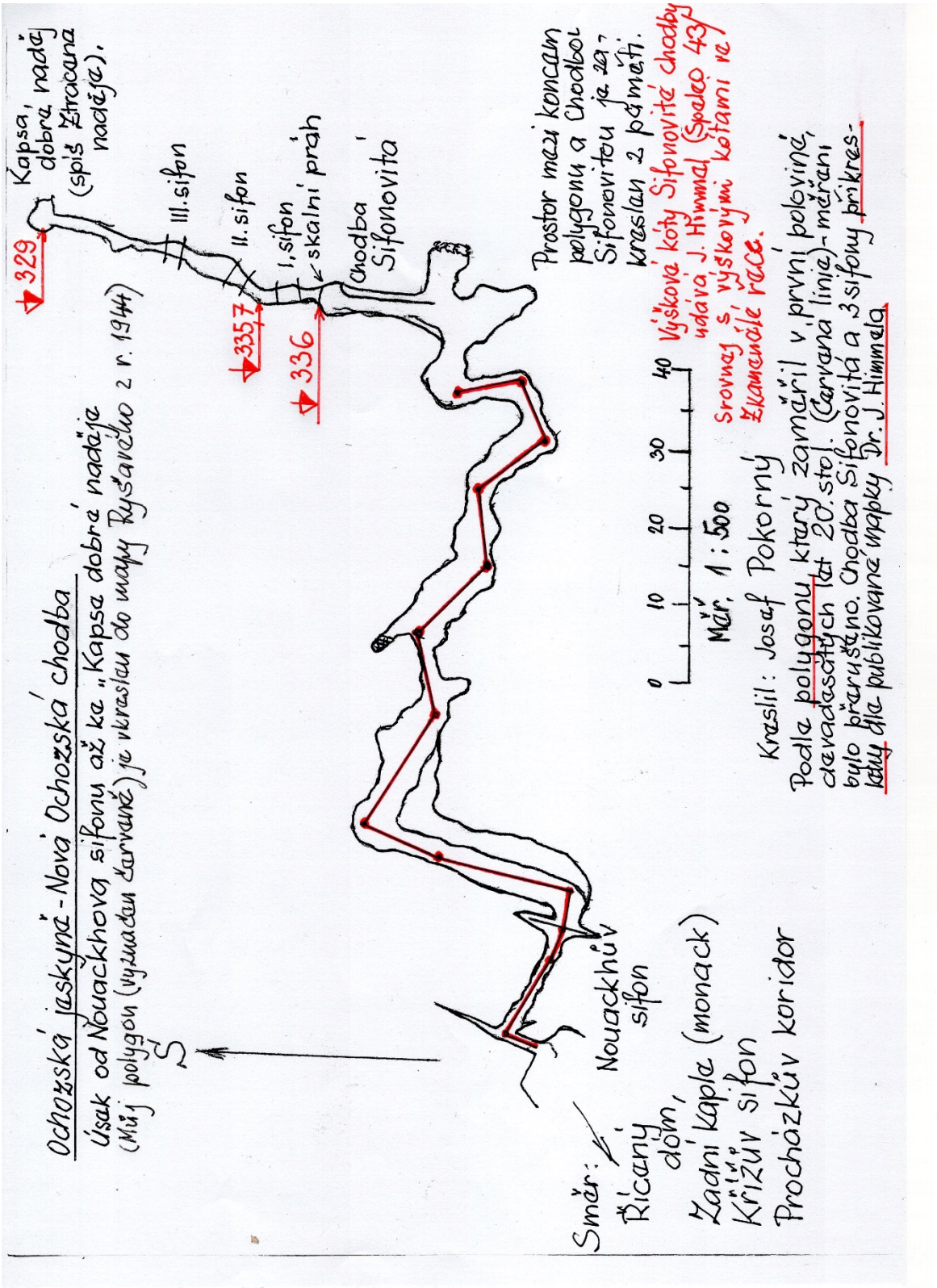


Na obrázku níže je zakreslen výsledek toho, co se nám podařilo během tří exkurzí zaměřit a zmapovat. To, čemu jsme říkali „Slezákův koridor" je prostor mezi PB O-2 a PB O-3 (viz mapka níže).

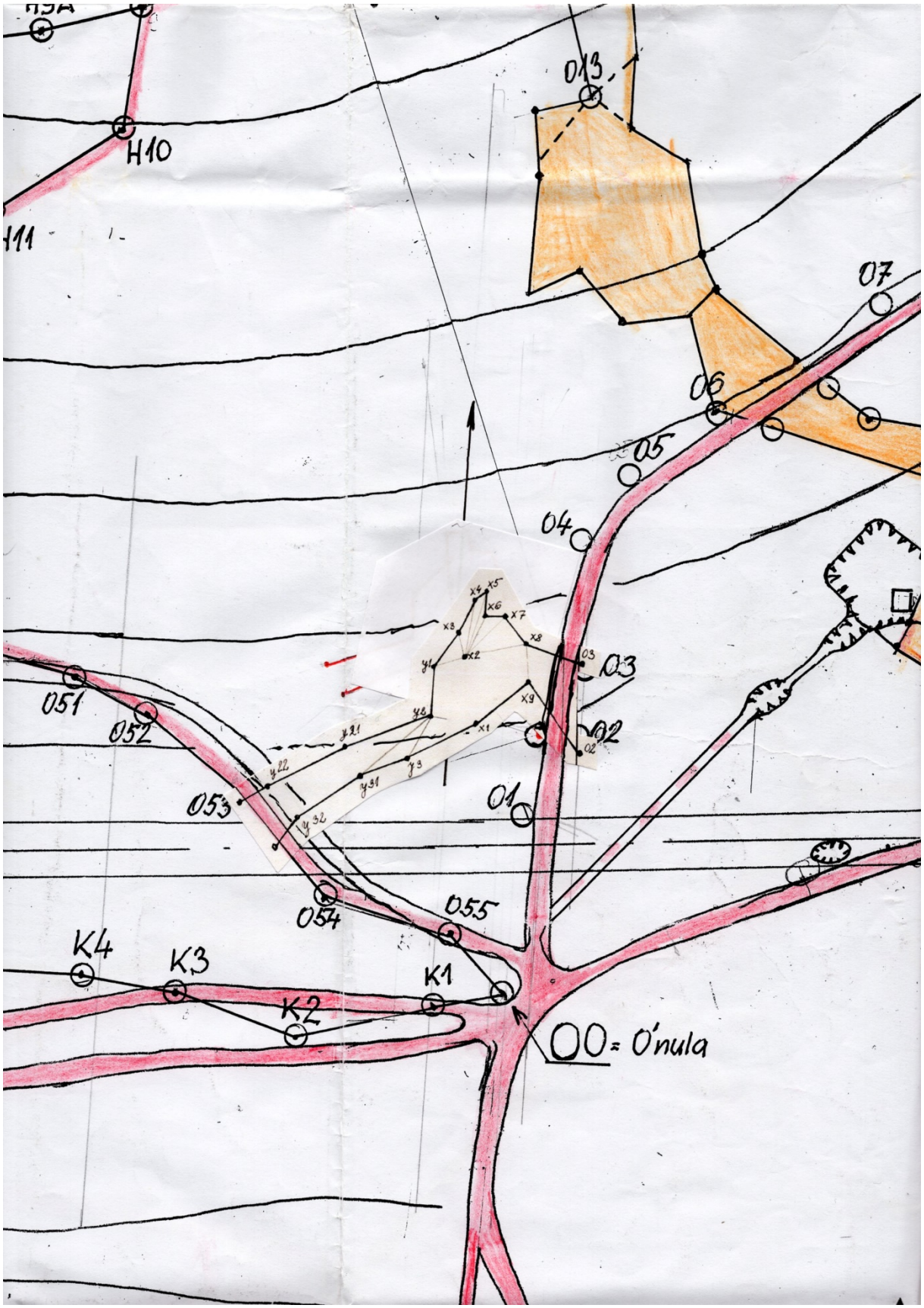
H9A
H10
H11
013
07
06
05
04
03
02
01
051
052
053
054
055
K4
K3
K2
K1
00 = 0'nula

Toto byla Exkurze č. 18/18 (24.04.2018) kde jsme se rozdělili. Tihle dva staří bardové se pokusili o sondu v místě předpokládané Feitlovy jeskyně a my dva s Milanem jsme se vydali zaměřit „Slezákovu díru“ v návaznosti na trasu „Z“.

Nám dvěma se nepodařilo Slezákovu díru v srázném, členitém a skalnatém terénu tehdy najít.

V dalších Exkurzích č. 20/18 a 21/18 jsme s Milanem upřesnili zaměření a zmapování lomu „Řičánkova skála“ a zakreslili další záměry směrem k Ř. s.

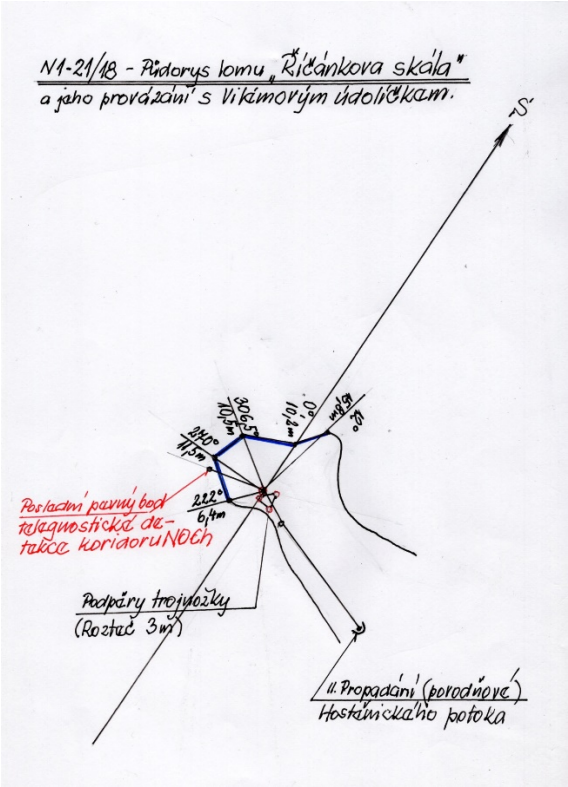


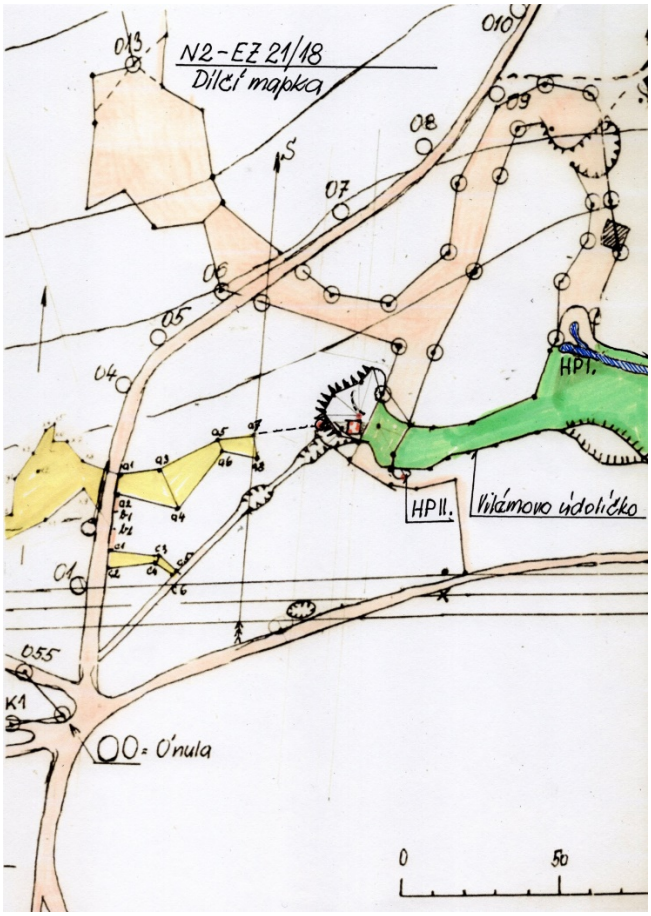

Při Exkurzi č. 22/18 (18.09.2018) jsme pořizovali v Hádeckém žlebu fotodokumentaci následků suchého léta, naši detektoři se snažili detekovat anomálie vodních pramenů, podtékajících cestu Trasy „T“ mezi Hynštovým funidlem a hrází rybníka s pozoruhodnými výsledky, které jsou startovacím blokem pro další výzkum tohoto území. Z Vývěru „A“ (Estavela) tekla voda a splavovala kolonie nitěnek.

V rámci Exkurze č. 23/18 (2.10.2018) jsme dokončovali zaměření vodních

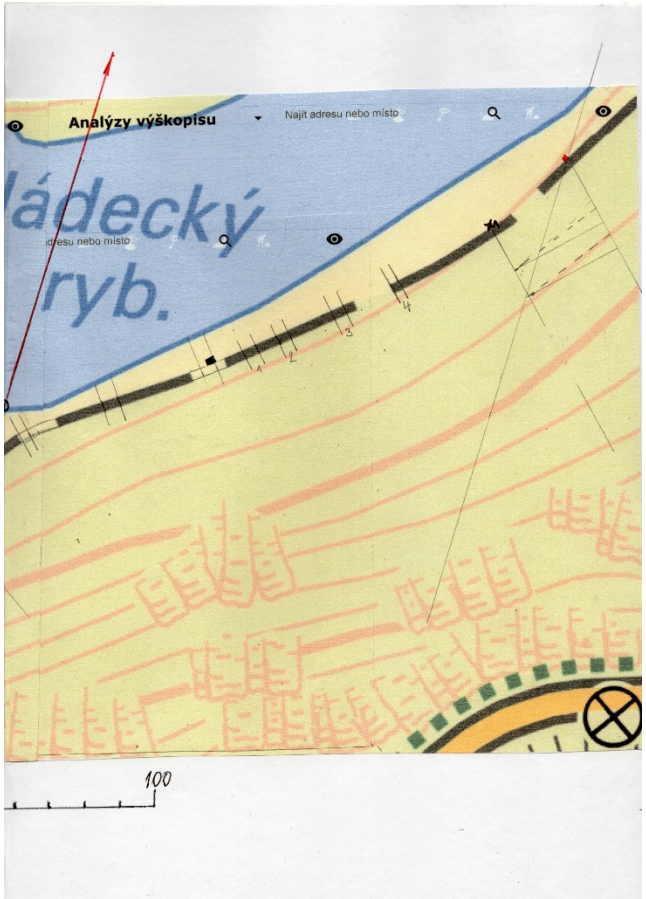


pramenů podtékajících cestu Trasy „T“ (viz náčrt v mapě) a v rámci sledování

průtoků vod jsme zavítali i k Hostěnickému propadání, kde se sledoval a měřil průtok Hostěnického potoka na zde instalovaném Thompsonově přepadu.

Všimněte si červených skvrn ve vodě. Jsou to kolonie nitěnek (těsně pod Čistírnou odpadních vod).

Exkurze č. 24/18 (5.10.2018) byla Kamilovým sólem, ve kterém se pokoušel získat informace z řady lokalit pomocí termokamery. Výsledek ale nebyl (vzhledem k teplotě ovzduší) adekvátní vynaložené námaze.

Exkurze č. 25/18, 26/18, 27/18, 28/18 se zabývaly prostorem mezi Říčánkovou skálou, Trasou O (od počátku okružní trasy, přesněji od PB O-0* až k PB O-6 a odtud směrem jižním, ke konci okružní trasy, v rozsahu od PB O-48 až po O-55. Okružní trasa vede v podstatě po lesní cestě, sloužící v průběhu času ke svozu vytěženého dříví. Některé části této cesty jsou dosud používány, některé části používány dlouho nebyly a zarůstají vegetací. Při tom je celý okruh zřetelný a proto jsme na něm v průběhu času vyznačili trasu, kterou jsme v těch místech potřebovali.

*= PB O-0 = čti : pevný bod Ó nula.

Oba obrázky na sebe

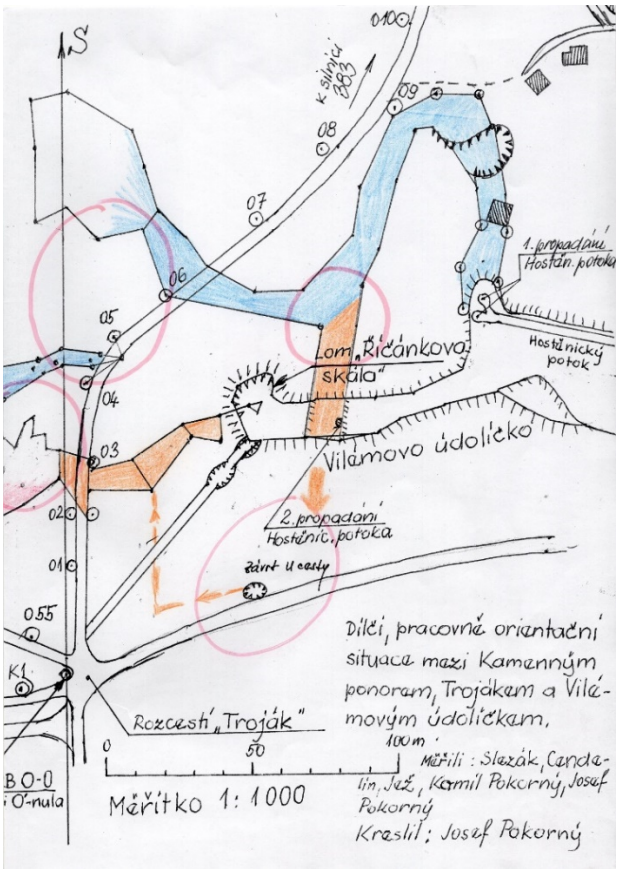


Oba obrázky na sebe navazují

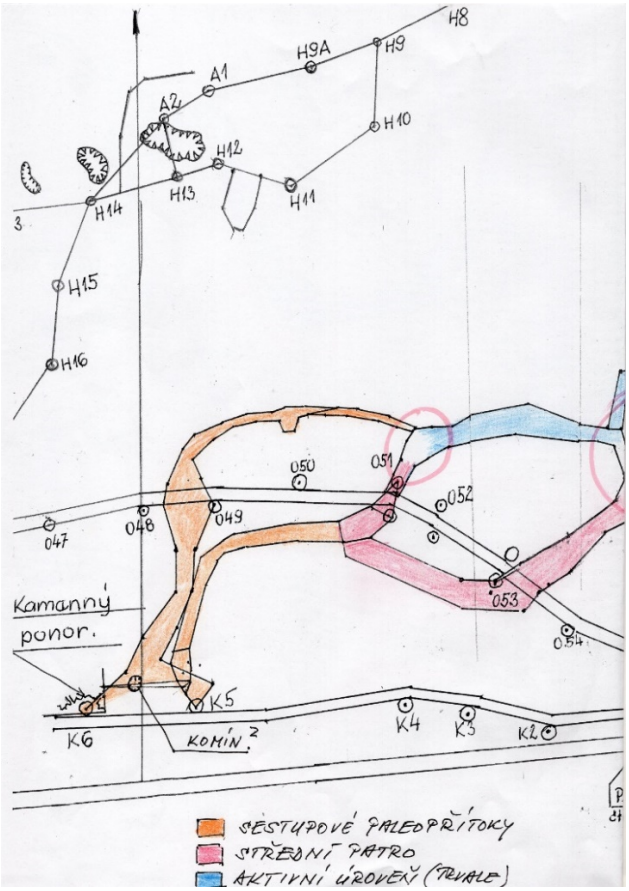

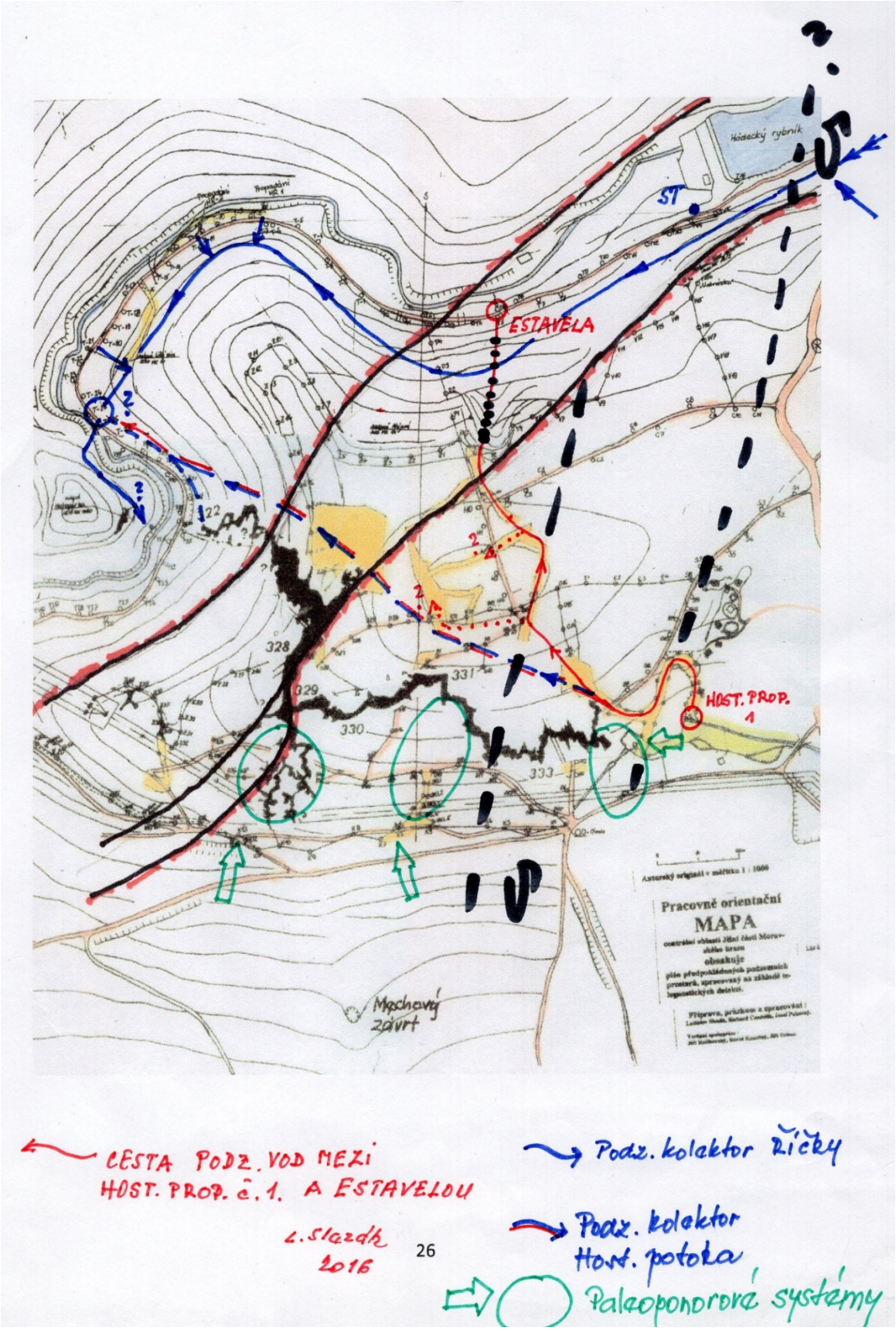


Touto činností jsme prakticky zakončili r. 2018.

První exkurze r. 2019 (8.01.2019) se odbyla pro nepřízeň počasí v bytě J. Pokorného, kde L. Slezák vysvětlil na základě nových poznatků svoji teorii o existenci Labyrintu II, jeho vzniku a vývoji. Labyrint II s největší pravděpodobností komunikuje s Novou Ochozskou chodbou, možná už od přechodu Spojovací síně do Wankelovy chodby, dále přes Zadní Kapli a za Nouwackhův sifon, až před Sifonovou chodbu. Zde všude jsou komíny, které mohly svádět vody z Kamenného ponoru a jeho západního souseda do Nové Ochozské.

Druhá exkurze (18.01.2019) se věnovala pokusu o zjištění, v jaké hloubce se nachází hypotetická Seniorská jeskyně. Podle Kamilova zaměřování se nachází v hloubce 15 – 17 m, u okrajů méně.

Exkurze č. 3/19 (22.01.2019)nás zavedla zpět na trasu O, kde jsme

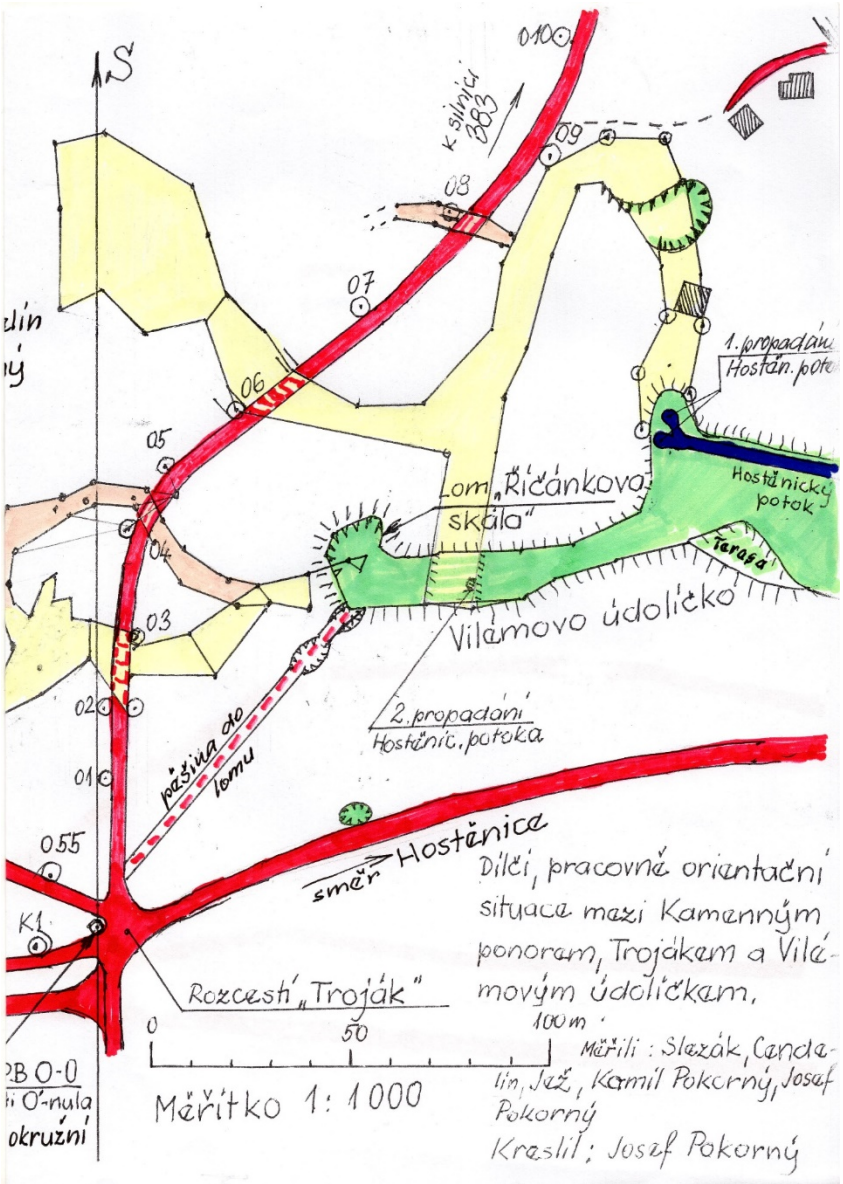


detekovali 2 nové anomálie, a to mezi PB O-4 a O-5 a u PB O-8.

Exkurzi č. 4/19 (19.02.2019) jsme zaměřili na telegnostické upřesnění zaměření a zmapování detekovaného objektu, který jsme při exkurzi č. 8/17 dne 2.05.2017 nazvali Feitlova jeskyně. Detekovali tentokrát všichni tři detektoři (L. Slezák, R. Cendelín, K. Pokorný) a po porovnání výsledků byla nalezena shoda a vypracován půdorys objektu Feitlova jeskyně

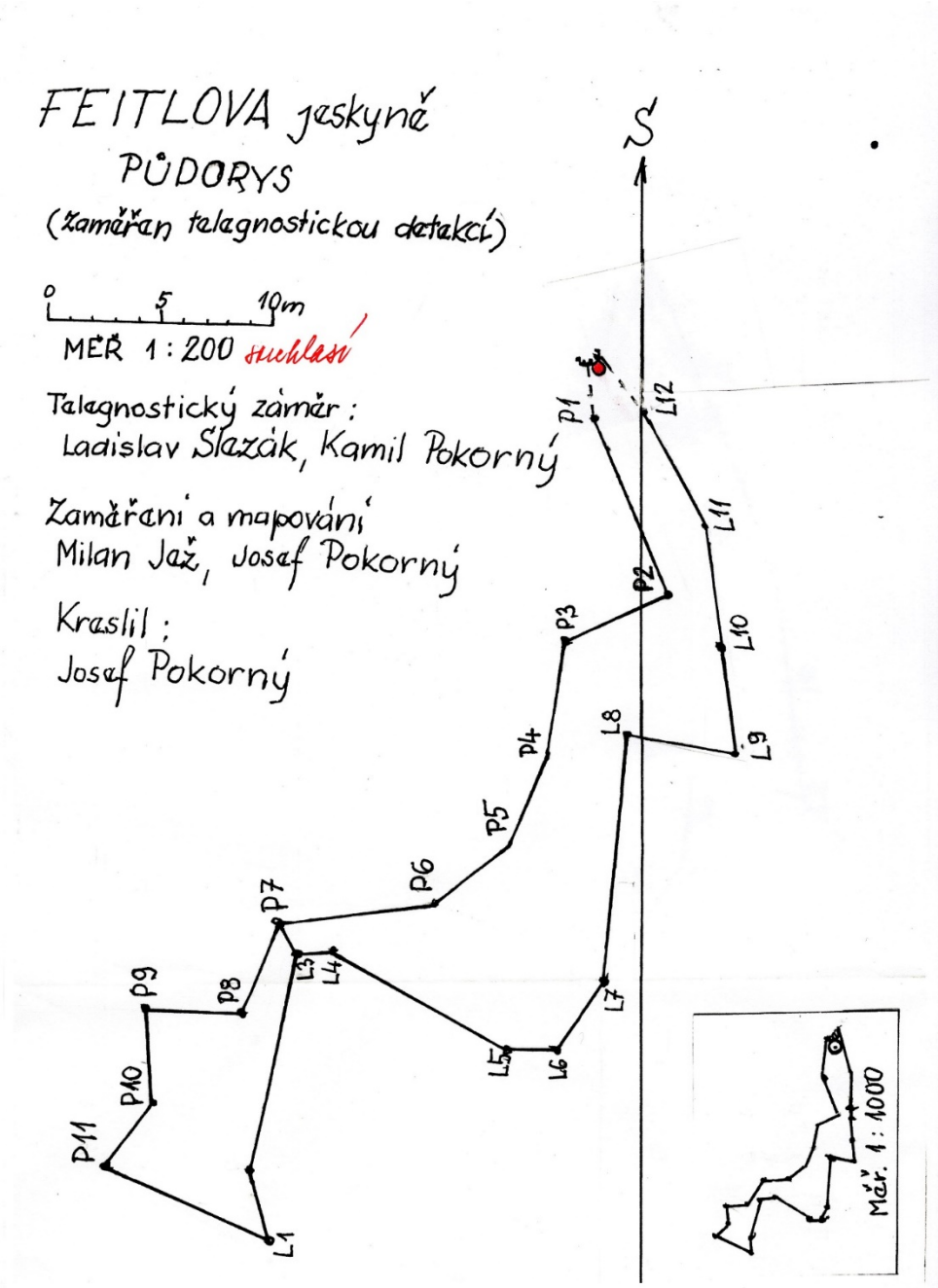


S jakým objektem je Feitlova jeskyně propojena, na to přijdeme později, díky Kamilovi a jeho detekci. Nechme se překvapit ! Feitlovka totiž jednoznačně patří mezi (zatím hypotetické, námi detekované) jeskyně Pekárenského jeskynního systému. A v další exkurzi, č. 5/19 (26.02.2019) se vracíme k detekci jeskynního systému Pekárna.

V námi zkoumané oblasti se mimo jiné nachází dva průzkumné vrty. Ten jižní nese označení PV-002, je pravidelně monitorován a díky spolupráci s podnikem CEMO (p. Ing  Donocik, p. Ing Adam) tyto monitorované hodnoty pravidelně získáváme.

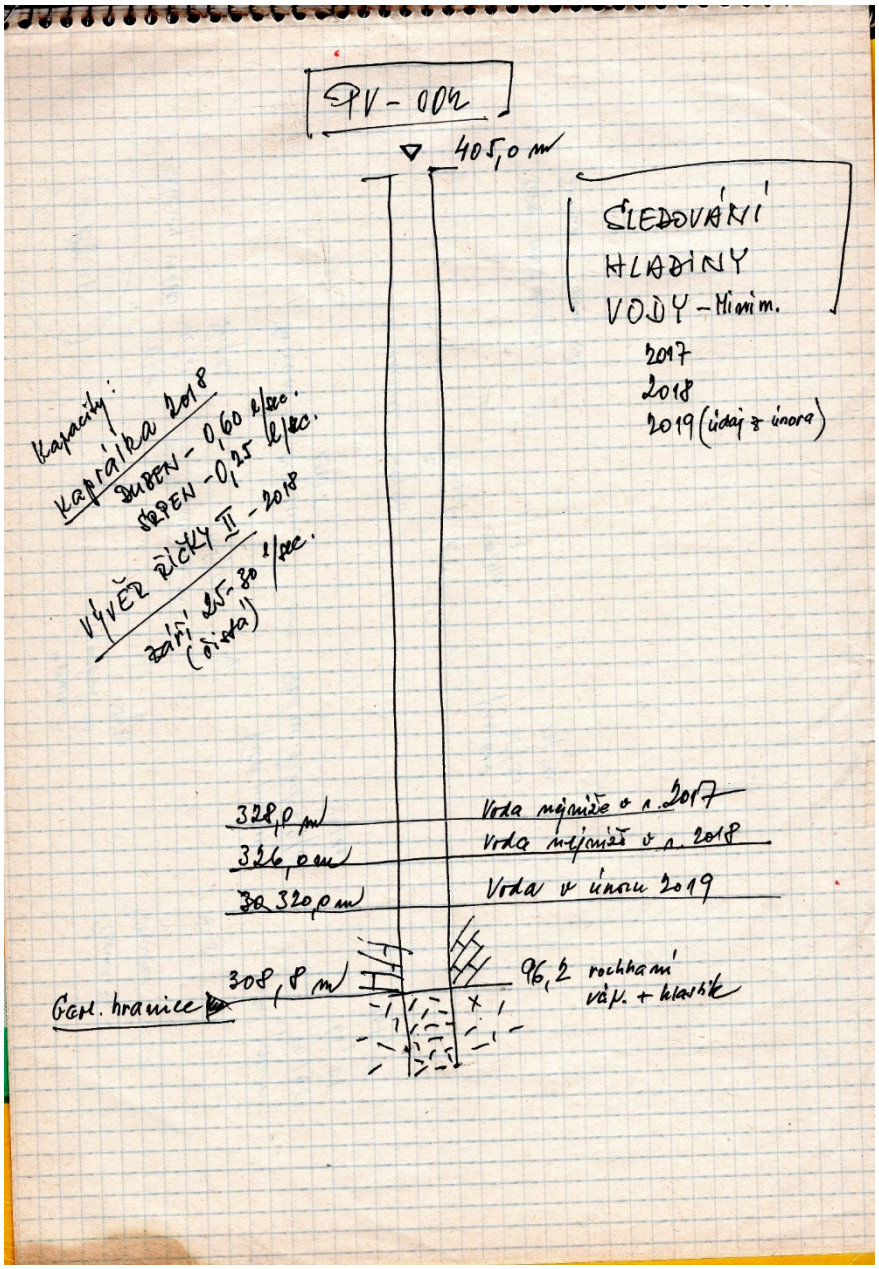


Vzhledem k tomu, že výzkum jeskynního systému Pekárny zabral celou řadu exkurzí, nemá smysl vás, milí čtenáři seznamovat s postupem objevů kousek po kousku, ale seznámíme vás s celkovým výsledkem detekcí, až budeme moci celkový výsledek předložit. Zatím konstatujeme, že výzkum probíhal v exkurzích č. 5/19, 7/19, až 11/19, 14/19 až 30/19.

Nyní probereme exkurze, které se přímo nezabývaly výzkumem oblasti kolem jeskyně Pekárny.

Exkurze č. 6/18 (5.03.2019) jsme se zúčastnili jen 3. Vzhledem k tomu, že trasa T od PB T-0 až PB T-16 nebyla udržována od r. 2011 a v trase byly prováděny prořezy a kácení stromů, bylo nutno pevné body na trase zkontrolovat, chybějící nahradit či znovu zaměřit, což bylo provedeno.

Exkurze č. 12/19 (16.04.2020) byla věnována doměření a domapování paleokoryta dávného potoka v horní části Kamenného žlíbku.

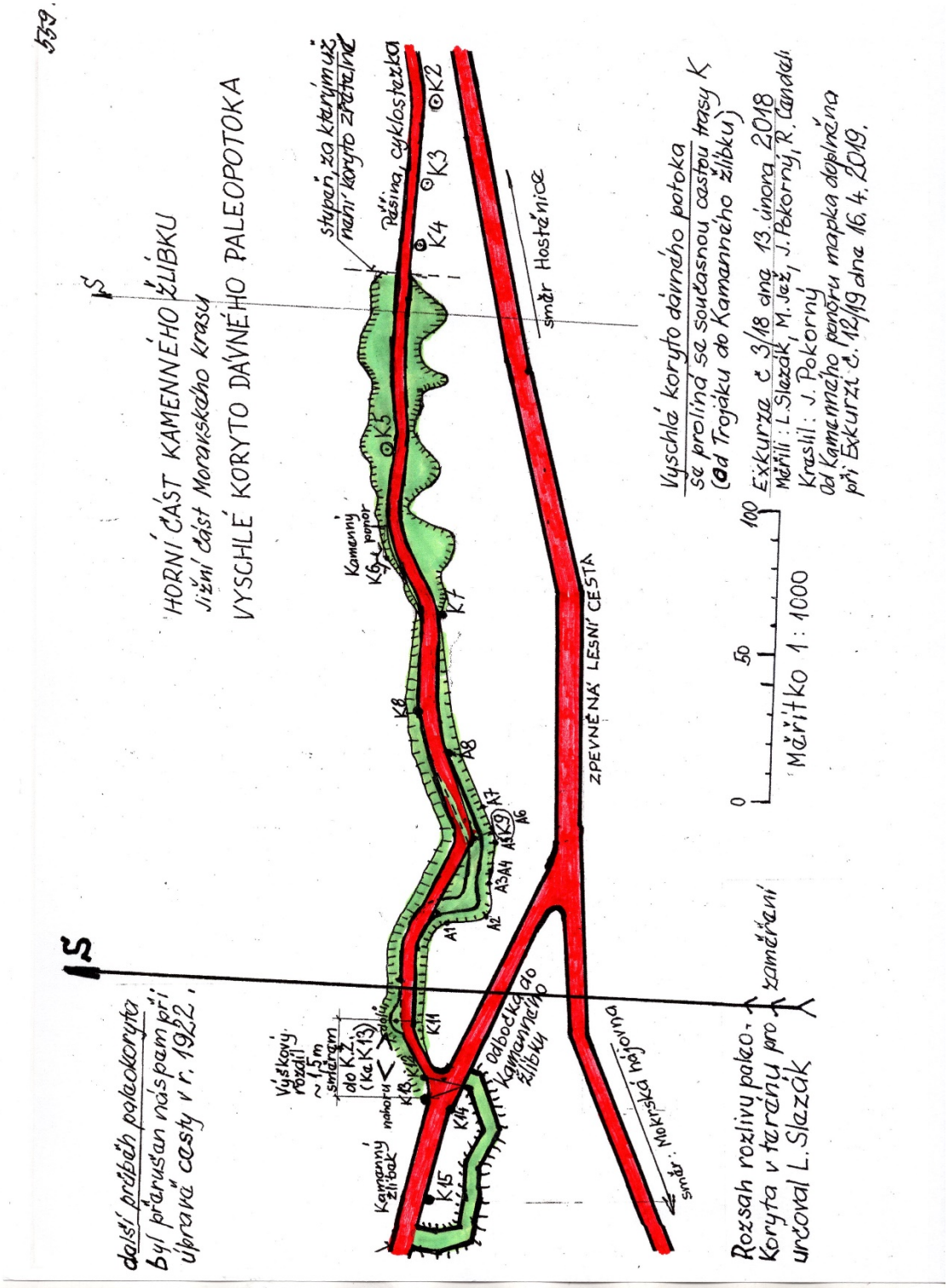

Exkurze č. 13/19 (17.05.2019) Byla věnována opět upřesnění Feitlovy jeskyně, především upřesnění tvaru a rozměrů výchozu jeskyně na povrch. Tento výchoz se jeví jako zužující se puklina. Informaci je nutno doplnit o fakt, že při exkurzi č. 5/19 se detektoru Kamilovi podařilo jednu z chodeb oblasti Pekárny propojit s Feitlovou jeskyní, což byla další pobídka k zintensivnění snahy vytěžit z výzkumu Feitlovky co nejvíce informací.

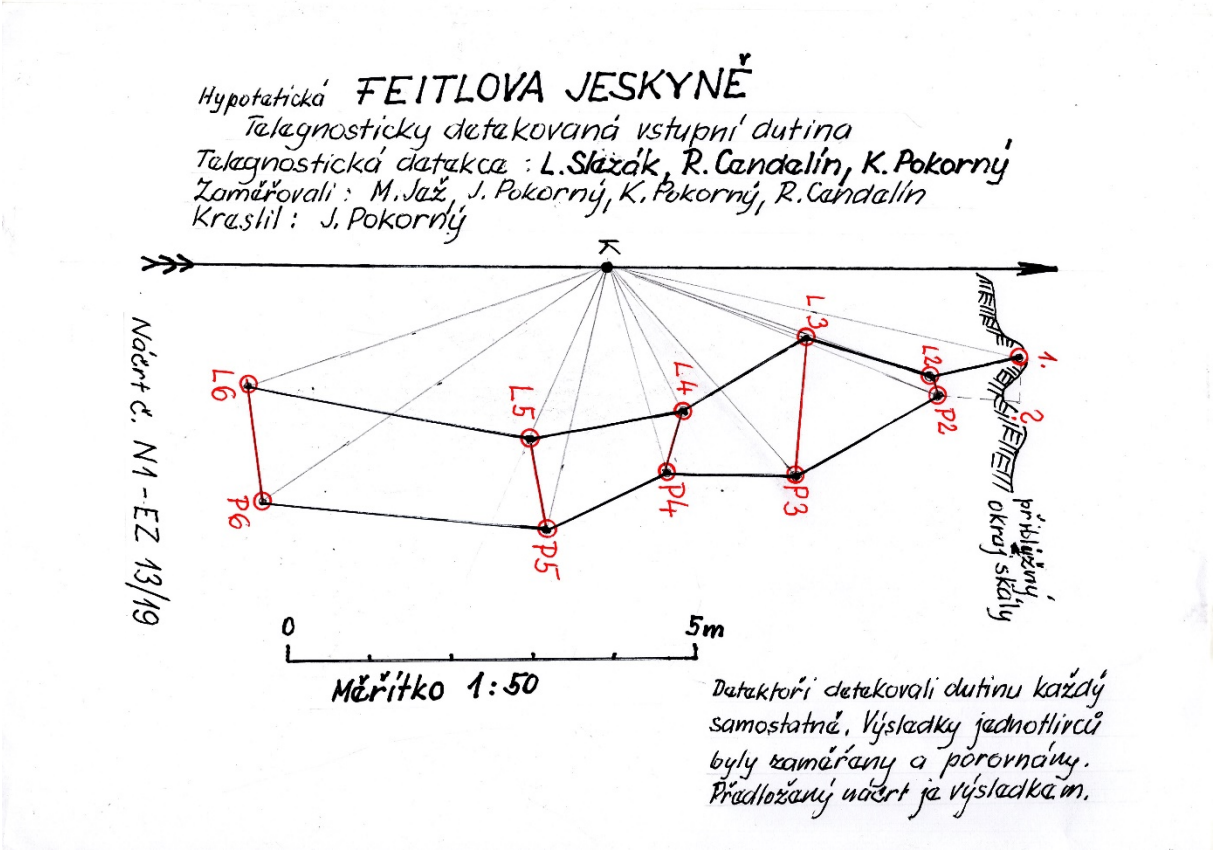


Na mapce nahoře je záznam detekce průběhu dutiny Feitlovy jeskyně – její možný výstup ve Skalce Tří šipek.

Jak jsme již uvedli, telegnostickou detekcí oblasti kolem jeskyně Pekárny jsme se zabývali po celou řadu exkurzí. Výsledek těchto snah, stejně jako výsledek celé řady dílčích náčrtů a mapek byl nakonec překreslen do jednoho plánku či mapky, která konečně dává představu, co se v hlubinách kolem Pekárny skutečně nachází.

Nicméně georadar, který zaznamenává ještě nižší patra nám odhalil, že v místech, kde naši detektoři našli dutiny či tektonické poruchy (což je vlastně to, na co detektoři reagují), sice tyto poruchy jsou, ale pod nimi leží další, (nižší patra), na která už detektoři nemohou zareagovat. Jejich vertikálně směrovaná detekce končí na první tektonické poruše. Další poruchy směrem dolů může

odhalit jen georadar. Nicméně, i tak jsou zjištění našich detektorů cenná, protože nám dokazují, že tyto tektonické poruchy tam skutečně jsou. Podle informací L. Slezáka tvoří svrchní vrstvu vápenců v okolí Pekárny kvalitní vilémovické vápence ve vrstvě, silné plus mínus 25 m. Tyto vilémovické vápence leží na další ( starší, méně kvalitní) vrstvě vápenců. A právě mezi těmito vrstvami se vyskytují tektonické poruchy, zaměřené detektory. Tam, kde se více poruch nad sebou nenachází, mohou detektoři detekovat i hlubší poruchy.

Mapku našich telegnostických zjištění víceméně potvrdil georadar, který provedl přezkoumání našich zjištění na předem dohodnutých trasách, a právě při tom byly odhaleny v některých místech kromě námi detekovaných poruch další, níže položené anomálie. Nasazení georadaru bylo realizováno v rámci exkurze č. 37/19 dne 6.12.2019.

Naše detekce se také dotýkají zjištění, publikovaná Dušanem Hyprem v časopisu Speleo č. 26/1998. Detekované poruchy, vedoucí k jihu končí místy za cestou z Hostěnic k Mokerské hájence, místy před ní, náhle, jako by byly useknuty. Tudy probíhá terénní zlom o kterém píše Hypr. Podle všeho zde došlo v době alpínsko-karpatského vrásnění jak k vertikálnímu, tak i k horizontálnímu posunu vrstev. Podle Hypra Severní oblast (okolí Pekárny) byla zvednuta o 22 metrů, zatím co jižní, Mokerská oblast poklesla. Průběhem klimatických změn a mořskou transgresí byl sice terén „zarovnán“, ale zlom v hlubinách je patrný.

Nicméně, vzhledem k našim pozorováním vodních úrovní od r. 2016 ve vrtech PV 002 (leží v oblasti Mokrá – jih) a PV 035 (leží v oblasti Mokrá – sever, tj Povodí Říčky), vykazují tyto úrovně tendenci spíše opačnou. Vodní akumulace v oblasti Mokrá – jih jsou o 22 m výše, než vodní akumulace v oblasti Mokrá – sever.

Mapky umístěné v textu níže přináší přehledně informace o rozsahu detekovaných dutin v oblasti jeskyně Pekárny. (tj. v oblasti Mokrá – sever). V podstatě je to výsledek několikaleté práce v terénu, spojené s vyznačováním jednotlivých hranic detekcí, jejich následným zaměřením a zakreslením do map.

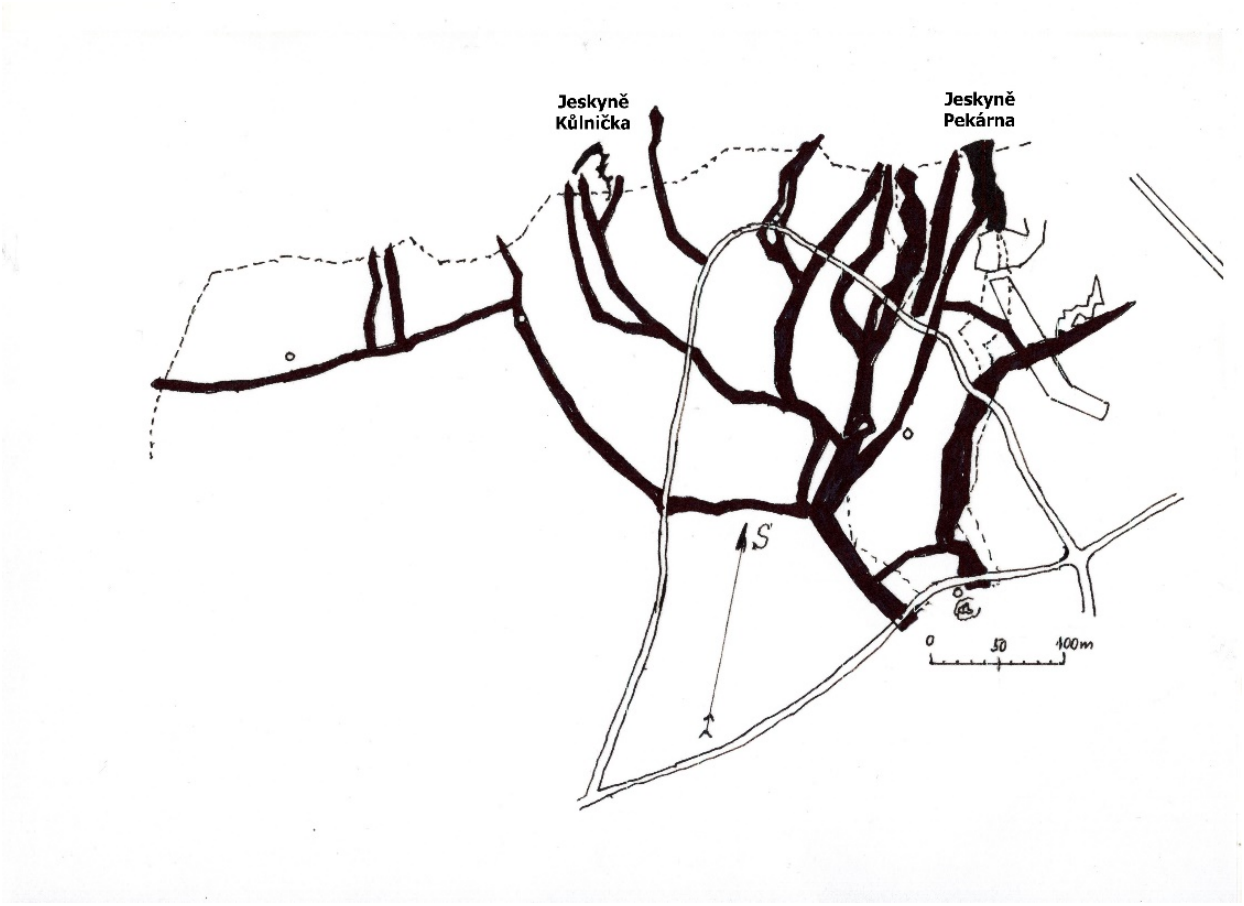


Přiznávám, že poloha jeskyně Kůlnička nemusí být zaznamenána přesně. Ale terén v těchto partiích je velmi strmý a skalnatý, takže záměry, přes pracnost zaměřování a péči o přesnost záměru neodpovídají vynaložené námaze. Ale v ostatních případech měření a mapování jsme se snažili o maximální přesnost záměrů.

V prostoru levého horního kvadrantu mapy, v blízkosti zakreslení dvou koridorů směřujících k severu (do údolí Říčky) by se měla nacházet jeskyně Slezákova díra. V tomto případě se patrně jedná o zasedimentovanou propast. Zde jsme se pro členitost terénu docela vzdali, (po zkušenostech se zaměřováním Kůlničky) zaměření této jeskyně.

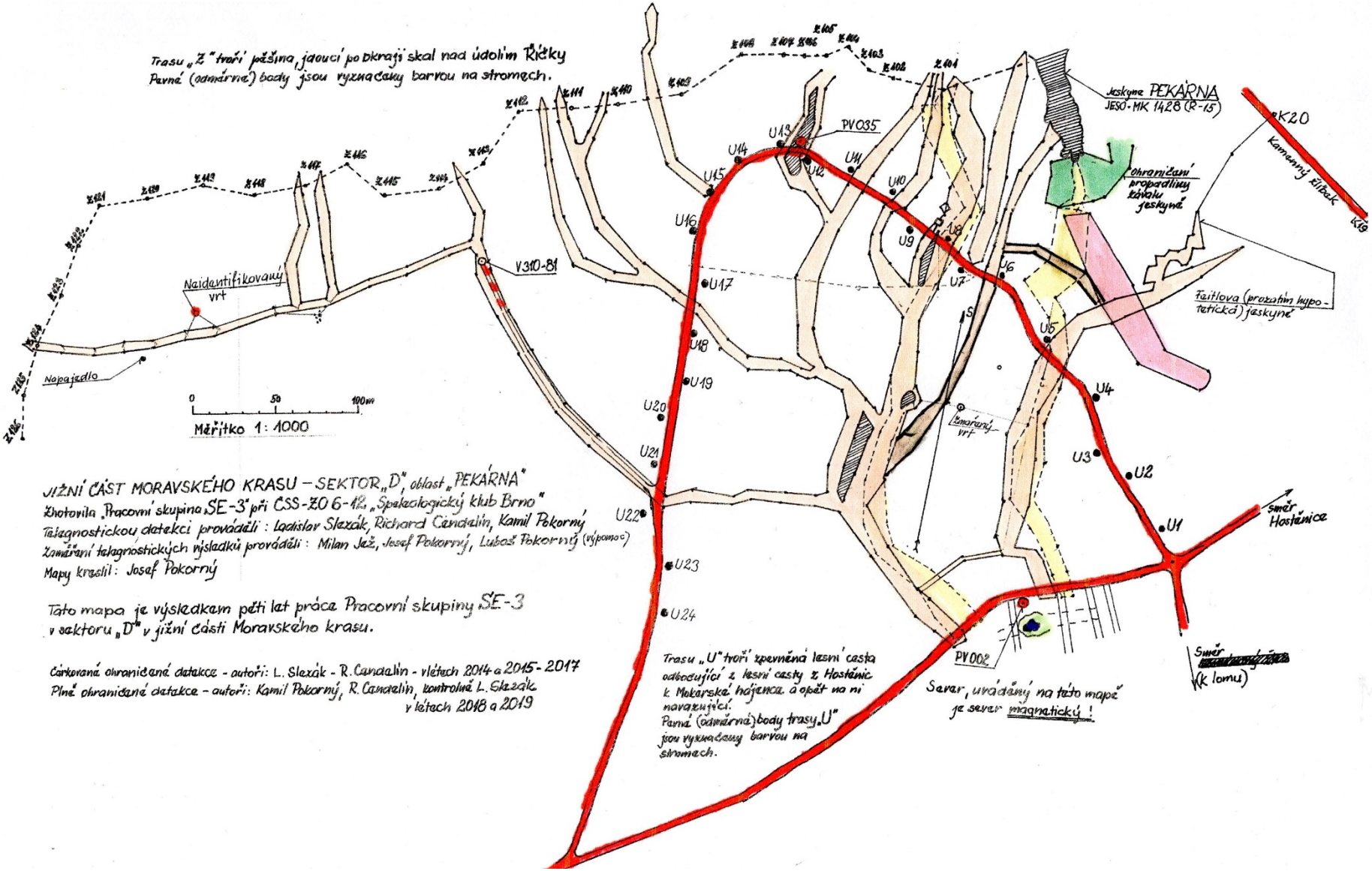
Trasu „Z" tvoří pěšina, jdoucí po okraji skal nad údolím Říčky
Pevné (odměrné) body jsou vyznačeny barvou na stromech.
Jeskyne PEKÁRNA
JESO-MK 1428 (R-15)
K20
Kamenný žlíbek
K19
Ohraničení propadliny závalu jeskyně
Feitlova (prozatím hypotetická) jeskyně
PV035
PV002
V310-81
Neidentifikovaný vrt
Napajedlo
Změřený vrt
0
50
100m
Měřítko 1: 1000
JIŽNÍ ČÁST MORAVSKÉHO KRASU – SEKTOR „D", oblast „PEKÁRNA"
Zhotovila „Pracovní skupina „SE-3" při ČSS-ZO 6-12 „Speleologický klub Brno"
Telegnostickou detekci prováděli: Ladislav Slezák, Richard Cendelín, Kamil Pokorný
Zaměření telegnostických výsledků prováděli: Milan Jež, Josef Pokorný, Luboš Pokorný (výpomoc)
Mapy kreslil: Josef Pokorný
Tato mapa je výsledkem pěti let práce Pracovní skupiny SE-3 v sektoru „D" v jižní části Moravského krasu.
Čárkované ohraničené detekce - autoři: L. Slezák - R. Cendelín - v létech 2014 a 2015-2017
Plně ohraničené detekce - autoři: Kamil Pokorný, R. Cendelín, kontrolně L. Slezák v létech 2018 a 2019
Trasu „U" tvoří zpevněná lesní cesta odbočující z lesní cesty z Hostěnic k Mokerské hájence a opět na ni navazující.
Pevné (odměrné) body trasy „U" jsou vyznačeny barvou na stromech.
Sever, uváděný na této mapě je sever magnetický!
směr Hostěnice
Směr (k lomu)
U1
U2
U3
U4
U5
U6
U7
U8
U9
U10
U11
U12
U13
U14
U15
U16
U17
U18
U19
U20
U21
U22
U23
U24

Telegnostický výzkum území kolem Pekárny jsme završili exkurzí č. 29/19 dne 1.10.2019. Získali jsme maximum informací a bylo jen nutno počkat na georadar, který potvrdí nebo vyvrátí naše zjištění. Bylo tedy nutné přejít na další úsek zkoumané oblasti jižní části Moravského krasu.

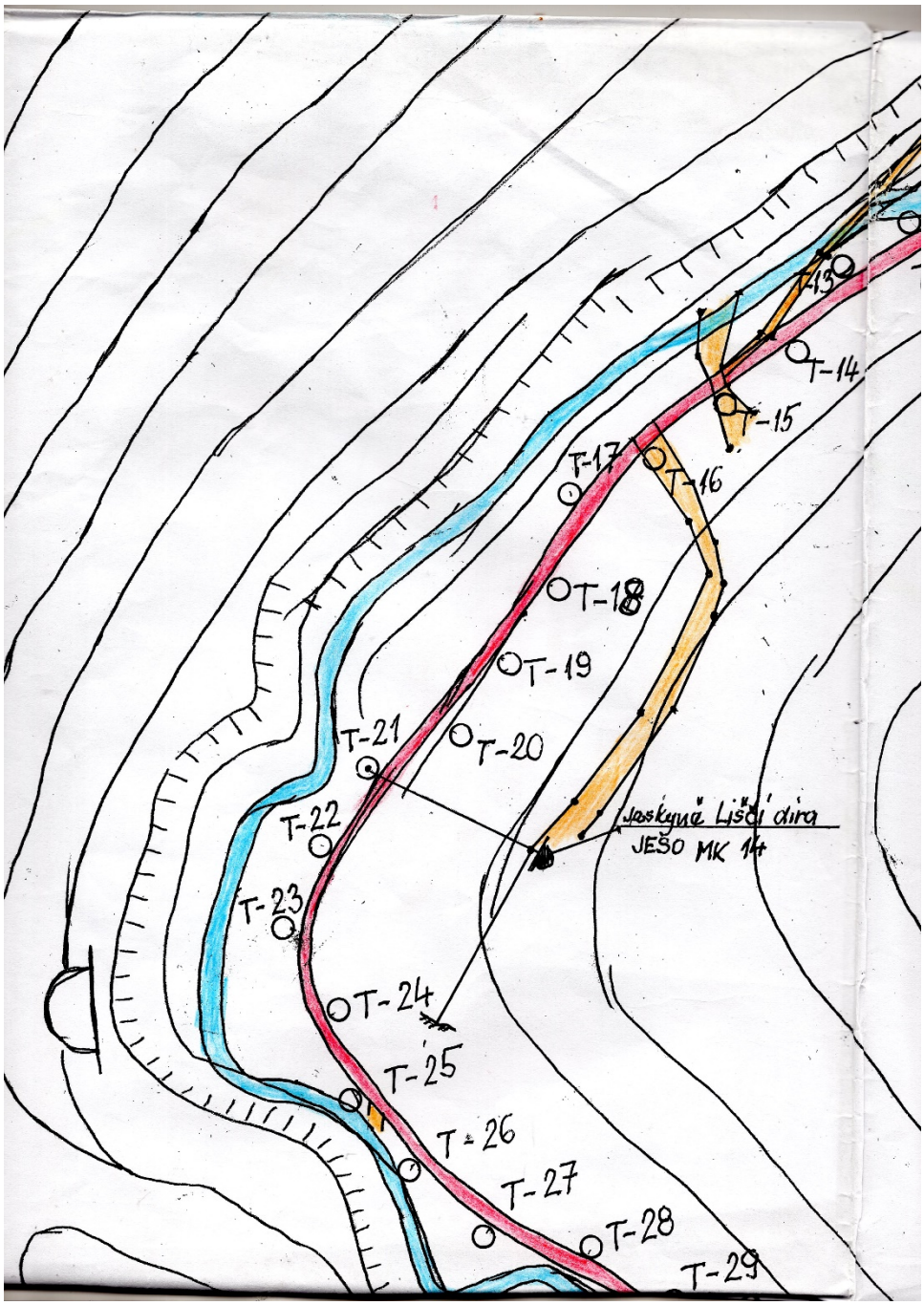


Na mapce nahoře je zakreslena část Hádeckého žlebu v okolí jeskyně Liščí díra. Žlutě vybarvený pruh je telegnostickou detekcí zaměřená anomálie, předpoklad podzemního toku či dutiny, vedoucí k Liščí díře. Zde jsme skončili při exkurzi č. 34/14 (11.11.2014) od té doby jsme zde nepokračovali. Bylo na čase se sem vrátit.

Detektor Kamil prošel zkušebně terén a zachytil anomálii, která směřovala od Liščí díry k Ochozské jeskyni, lépe řečeno, k závrtu před Ochozskou jeskyní. Ale než jsme se začali věnovat výzkumu této anomálie, rozhodli jsme se, že v rámci exkurze č. 30/19 (19.10.2019) zaměříme a zmapujeme prodloužení trasy „T“ od PB č. T-16 po cestě kolem rybníka na východ.

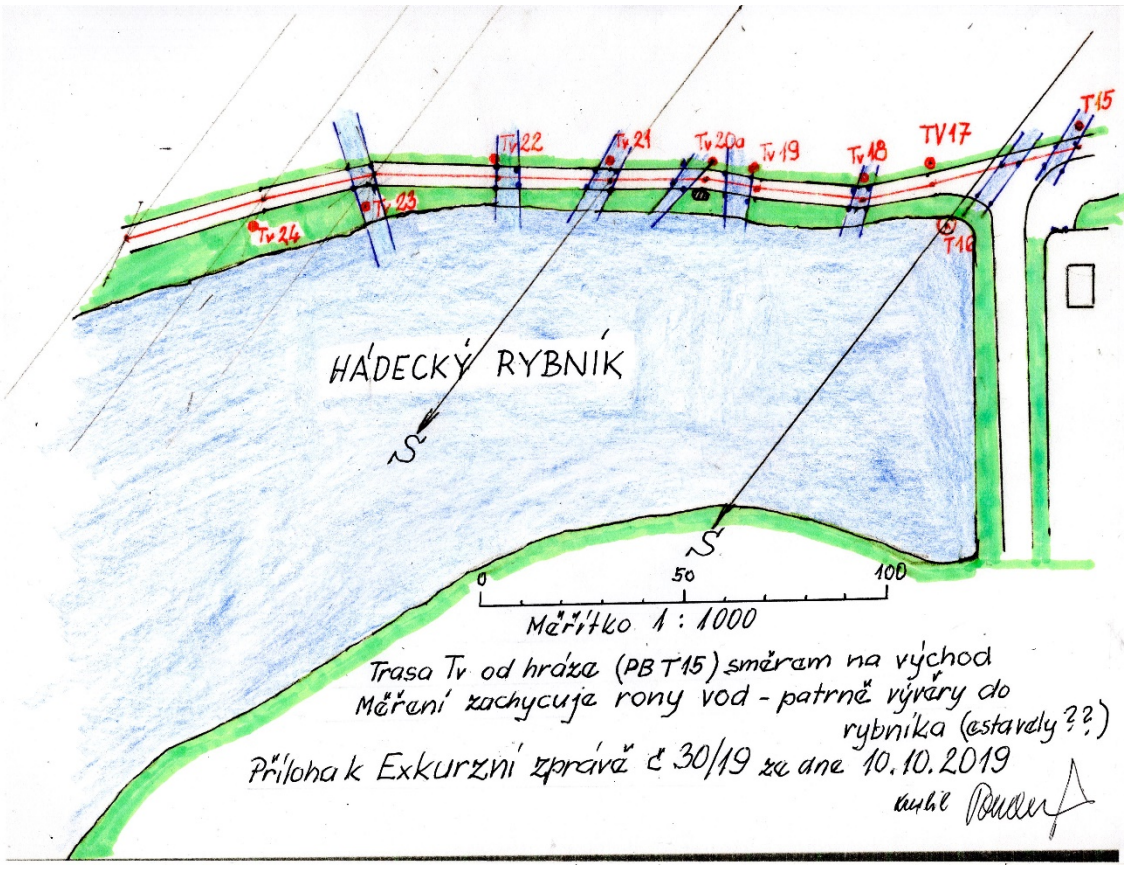


Poslední zaměřený bod má číslo Tv-25. (Tv = trasa T – východ = prodloužení trasy T na východ.). Ten pevný bod č. 25 leží cca 6 m od osy cesty směrem na východ, tedy od rybníka. Když jsme ho zaměřili, strhl se velký liják, my jsme všeho nechali a utíkali k autu se schovat pod střechu. Důsledek toho byl, že jsem ho do svého náčrtu nezakreslil, vypadlo mi to z paměti a pak mi na té trase „T“ pořád cosi chybělo.

Teprve až jsem se tam vrátil a našel strom, na kterém byl PB Tv-25 zaznačen, teprve pak se mi vrátila paměť a já jsem to mohl doměřit a domapovat. Jenže, to už byla exkurze č. 40 a 30.12.2019. Takže závora před ústím cesty na silnici je doměřený PB Tv-30. Ale vraťme se zpět, do exkurze č. 30/19 a co potom následovalo.

Po Exkurzi č. 30/19 následovala logicky Exkurze 31/19 (15.10.2019) kdy jsme hledali, čeho se v okolí jeskyně Liščí díra chytit. Kamil detekoval trasu T a u PB T- -26 (čti T mínus 26) zachytil anomálii, kterou jsme zaměřili a zakreslili tak jak je to na obrázku níže. (Už jsem někde dříve uvedl, že trasa „T“ byla měřena od PB T-0 na východ. Když jsme potřebovali prodloužit trasu T na západ od PB T-0, značili jsme ji přidaným znaménkem mínus, abychom se v tom vyznali. Takže trasa  T mínus končí pevným bodem PB T- -35 před Ochozskou jeskyní a začíná směrem na západ nové číslování od T-1 až k PB T-37 na můstku před vývěrem Říčky).

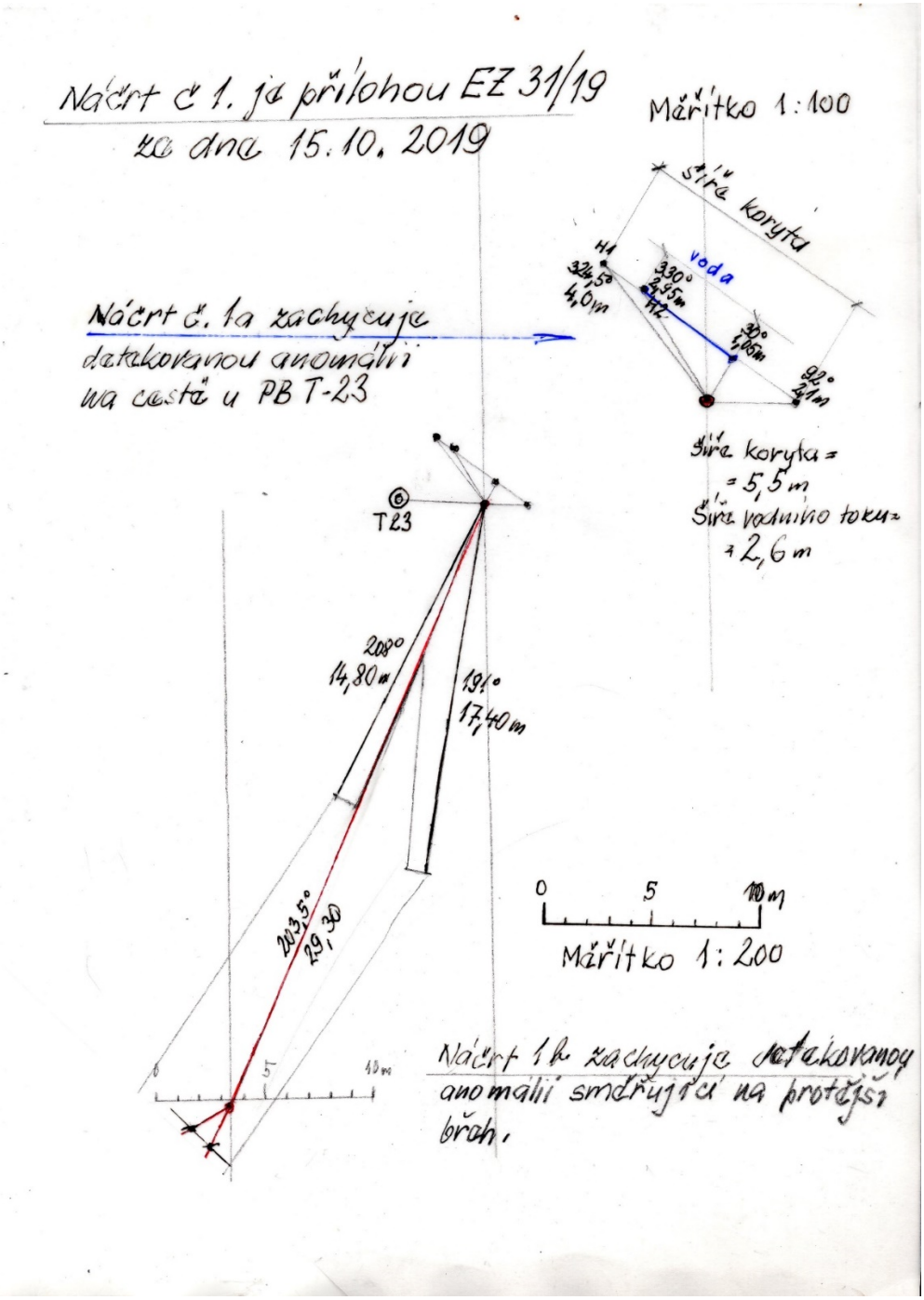

Na náčrtu výše je jedna zavádějící chyba. Detekce byla zachycena na PB T- -26, zatím co na náčrtu je PB T- -23. Tato chyba byla zavádějící, protože při zákresu do mapy pod PB T- -23 to nemělo logiku a teprve, když jsme došli v terénu na místo detekce se vše vyjasnilo. Ten pavouk bodů nad PB ve skutečnosti T- -26 je vlastně to první zachycení anomálie. Ty vnější body, to je šíře vlastní anomálie, ty vnitřní body jsou šíře vody (toku?) která se v anomálii nachází. Pokračující chodba směřuje pod pravý břeh Říčky, který v těchto místech tvoří předěl mezi Hádeckým a Ochozským žlebem, přibližně někam pod Paleoponor či Slezákovu „Zařícenou“. Průboj tímto směrem byl zatím zastaven.

Potom to Kamil zkoušel, zatím bez vyznačování trasy a zachytil anomálii, vedoucí k závrtu před Ochozskou jeskyní. Trasu prošel od Liščí díry, ale my jsme ji začali měřit a mapovat od závrtu.

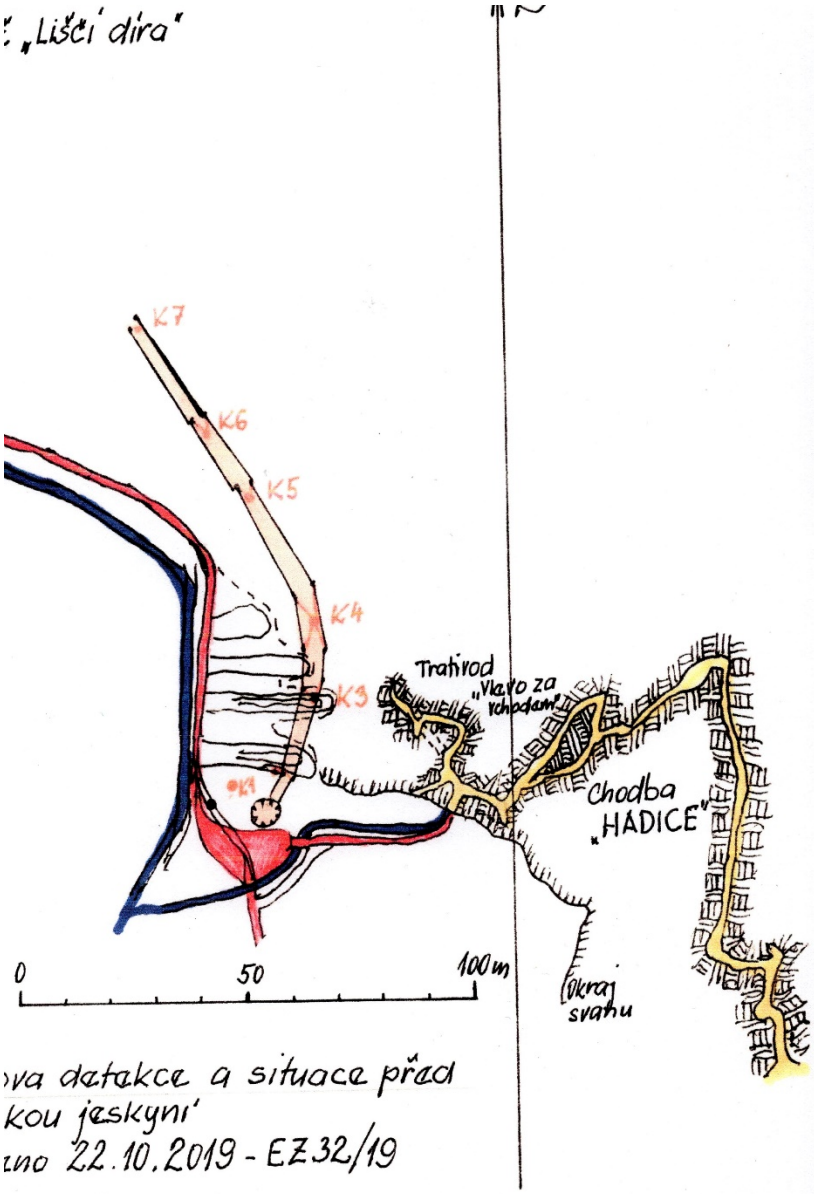

Na mapce na předchozí straně jsou jednak zakresleny vstupní chodby Ochozské jeskyně, červeně je cesta a plošina odpočivadla před Ochozskou jeskyní. Od vyznačeného závrtu, pod katavotrony, jde detekovaná anomálie k jeskyni Liščí díře

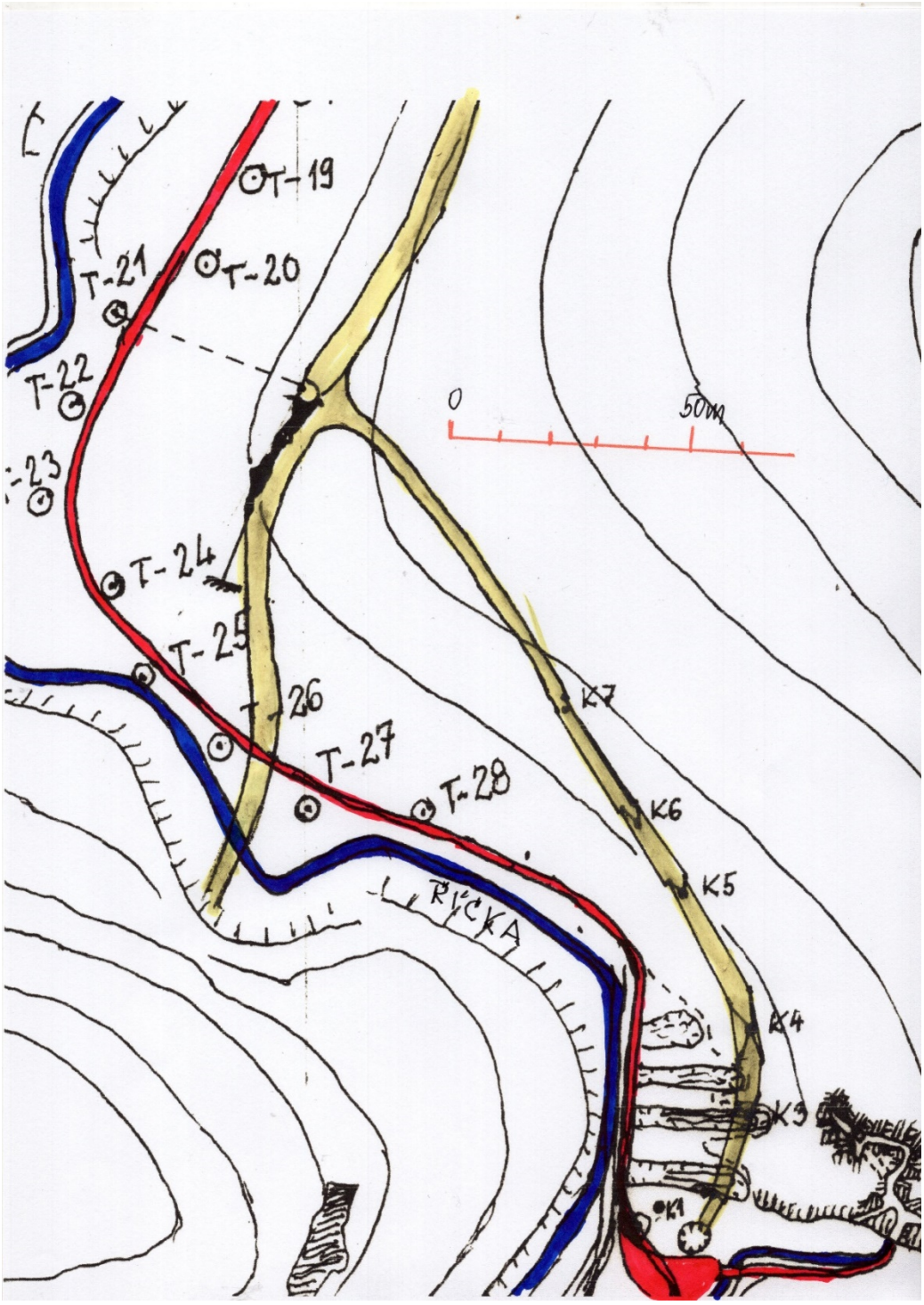


A takhle vypadá situace podzemní komunikace mezi jeskyní Liščí díra a Ochozskou jeskyní. Víme, že kolem Liščí díry je menší síť kanálů, ale tady jsme – prozatím – pro rok 2019 skončili. Pokračovat budeme v r. 2020.

Toto je záznam z Exkurze č. 37/19 realizované 6.12.2019. To byla exkurze, ve které pracoval georadar fy Tengler. Na první mapce níže je zachycena trasa georadarového měření na naší trase „O“. V tomto případě táhlo elektrody auto. Nejprve od rozcestí „Troják“, od PB O-0 k PB O-8. (Vyznačení vpravo). Potom od PB O-0 k O-48. (Vyznačení vlevo. Trasa O je trasa okružní).

Silnější čáry ve spodní straně snímku (včetně zaznamenaného pohybu georadaru jsou cesty. Slabší čáry (výše) zaznamenávají koridory (anomálie) naší detekce.

Na druhé mapce níže je zaznamenáno měření v oblasti jeskyně Pekárny. První měření této oblasti proběhlo po trase „U“, což je lesní cesta, odbočující z cesty Hostěnice – Mokerská hájenka a opět se k ní připojující. Její východní část tvoří hranici „Maloplošné přírodní rezervace Pekárna“. Stejně jako v prvním případě (měření na trase „O“) táhl zde elektrody georadaru automobil.

DOPLNIT DO DOKUMENTACE OZNAČENÍ VRTŮ

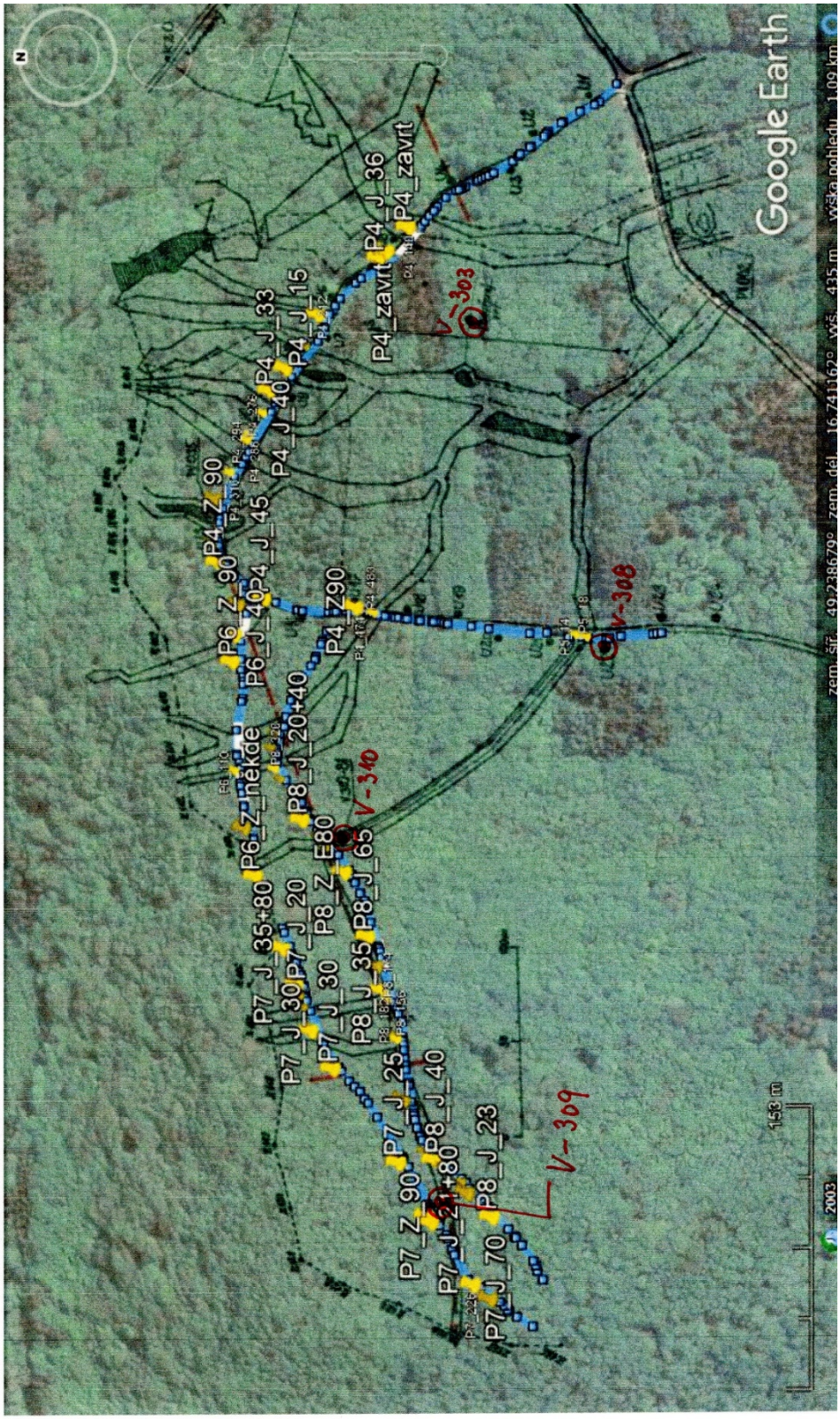

Pak bylo nezbytné provést měření v terénu (druhá měřená trasa) kde byly elektrody georadaru vlečeny lidskou silou. Přesné vyhodnocení záznamů georadaru ponecháme odborníkům. Ale tam, kde jsou na předložených mapách žlutá místa, jsou místa, kde georadar potvrzuje naše detekce. Nevelký posun je pravděpodobně způsoben úklonem geologických vrstev.

Georadarová detekce na trase U. Na snímku výše je zachyceno tažení elektrod (za sebou) – nejprve vysílací anténa, potom přijímací anténa. Vpravo od cesty se nachází Maloplošná přírodní rezervace Pekárna. Bílé pásy na stromech dokumentují námi detekovanou anomálii.

Na snímku nahoře ještě georadarová detekce na trase „U“ tažená autem. Na snímku dole tažení elektrod lidskou silou v terénu.

A ještě dva záběry z terénu.

V závěru roku proběhly ještě tři exkurze. Exkurze č. 38/19 (11.12.2019) to byla porada, kde se vyhodnocovaly výsledky georadaru. Při Exkurzi č. 39 (20.12. 2019) byl realizován výjezd do terénu, kde byla prohlédnuta některá místa detekcí. Při Exkurzi č. 40 (30.12.2019) bylo zaměřeno a zmapováno Hynštovo funidlo a byla doměřena trasa „T“ od PB Tv-25 až po PB Tv-30, což je závora před silnicí 383.

První Exkurze v novém roce 2020 = č. 01/20 se konala dne 7.01.2020 a doplnila poznatky z exkurze 30/19. Na mapce níže jsou zachyceny výsledky obou těchto exkurzí. Vlastní Hynštovo funidlo je nevelká díra ve strmém skalisku. Před tímto skaliskem je nevelká plošinka, od které zase spadá skála do údolí. Viz mapku. Na této plošince jsou v mapce dva vyplněné kroužky. Ten červený značí místo, kde stál při zaměřování stojan s kompasem, ten černý je vlastní funidlo. Ten otvor ve skále není kolmý, ale je šikmý a upadá pod vyznačenou plošinu vedle meandru silnice 383. Tato plošina je tak velká, že tam parkoval autobus. Zřejmě jde o vrchol skaliska nad funidlem a k vytvoření plošiny vedle silnice došlo pravděpodobně při budování či úpravě silnice.

Na pěšině, stoupající od spodní zatáčky silnice (od závory) bylo detekováno místo telegnostické anomálie. S největší pravděpodobností jde o vodosvodnou

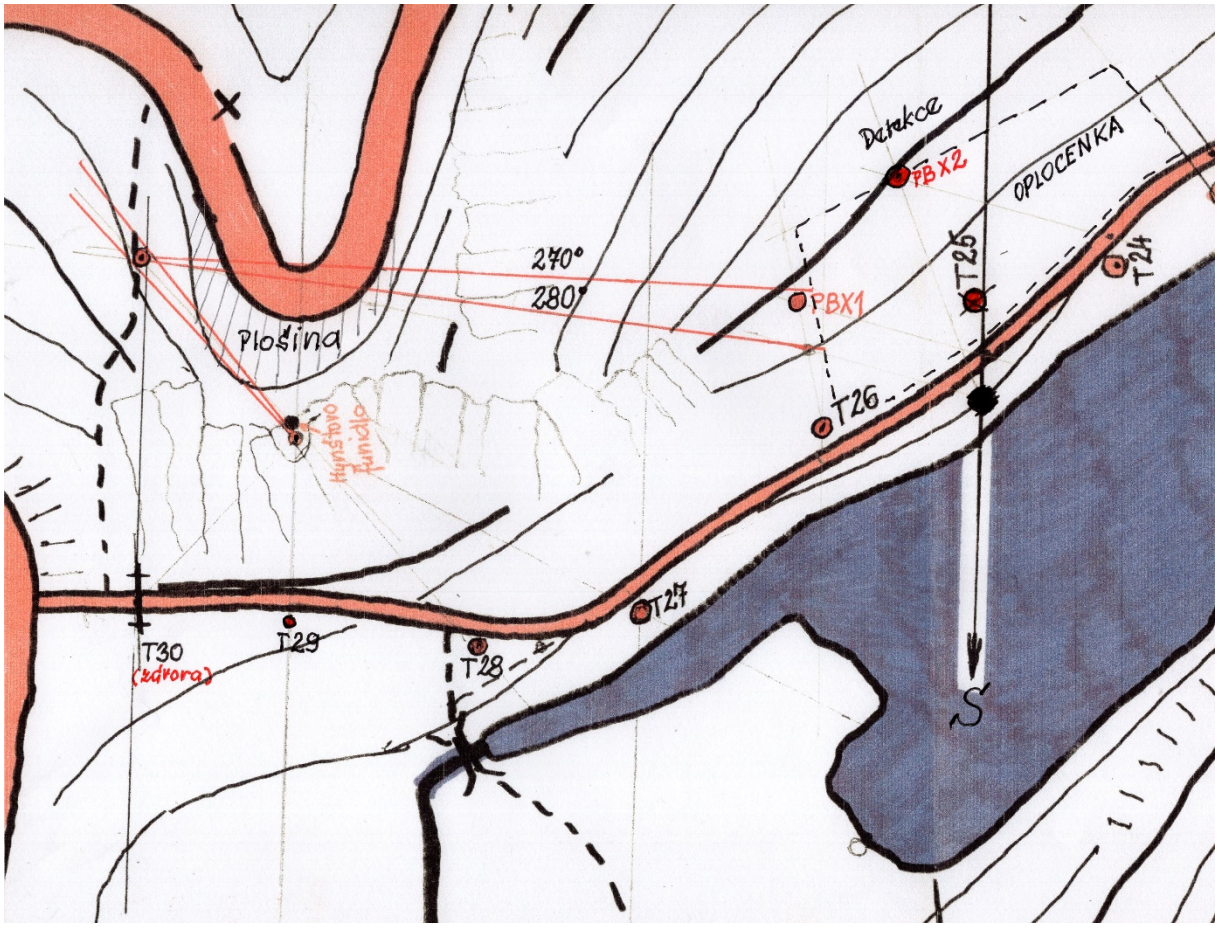

cestu podzemních vod, přitékajících z nekrasové oblasti (z oblasti kulmu). Zdá se, že Hynštovo funidlo ústí do této vodosvodné dutiny. Výzkum této oblasti a cesty vod protékajících tímto územím budou (mimo jiné) předmětem výzkumu Pracovní skupiny SE – 3 v r. 2020. Lze předpokládat, že na této trase leží jeskyně „Pod lipou“ (JESO MK 1411–Ř-1) a jeskyně Liščí díra (JESO MK 1417–Ř-4).

Pohled na skalisko s Hynštovým funidlem z pěšiny mezi zatáčkami silnice 383. Plošina nahoře je plošina vedle silničního meandru (horní zatáčka – viz mapu), menší plošina pod skalním srázem je místo, kde se v patě skalního srázu otvírá zející „funidlo“. Vzduch, vycházející ze skal pulzuje.

Na obrázku je zející otvor Hynštova funidla.

**Závěr Josefa Pokorného.**

I když jsem to byl já, kdo sestavil tuhle kompilaci poznatků, autoři této práce jsou všichni, kteří se účastnili a stále účastní akcí, jejichž cílem je poznávání krasu. Jsou to moji kamarádi, Pracovní kolektiv SE – 3, bez jejichž práce bych já nedokázal zhola nic. Ale naše společná práce má smysl a cíl! A to chce tento popis naší činnosti dokázat!

V průběhu času a díky spolupráci s odborníky se ukázalo to, co jsme na začátku našeho poznávání jižní části krasu netušili. Jižní část Moravského krasu je z hlediska geologických věd jeho nejsložitější a nejkomplikovanější částí. Proč? Jižní část Moravského krasu byla tím prvním, co vždycky zachycovalo všechny změny, působené horotvornými tlaky, působením tektoniky, transgresí moří a jejich odlivem, změnou spádu krajiny a přetváření říční sítě, ať už na povrchu krasu, či v jeho hlubinách. Tyto všechny změny především přetvářely nejvíce jižní část vápencové kry Moravského krasu, který je zachycoval mnohem více, než jeho střední a severní část.

A právě námi zjišťovaná fakta našeho samorostlého výzkumu potvrzují poznatky vědců! Náš život se krátí! Ale měli by na naše místa nastoupit noví krasoví nadšenci a v naší práci pokračovat. To, co jsme dokázali zjistit za dvanáct let naší činnosti by nemělo upadnout v zapomenutí, mělo by se na to navazovat!

# Exkurze č. 1/19 – 8.01. 2019 – Porada.

**Výjezd do terénu byl zrušen pro velmi nepříznivé počasí, (vánice, náledí). Místo výjezdu nás L. Slezák seznámil se svojí novou hypotézou, která je výsledkem našich předchozích prací a měření v terénu. Další měření musí tuto hypotézu buď potvrdit, nebo vyloučit.**

**Vysvětlení Slezákovy nové hypotézy: . . . . . .**

Na základě našich dosavadních výzkumů došel L. Slezák k následujícímu závěru : V dávných dobách (upřesnit) tekl nějaký původní vodní tok po spádu do dnešního údolí Litavy, a to tzv. „Studénčným žlebem“, který je dnes zasedimentovaný a ten sediment dnes prakticky tvoří předěl mezi Středním a Západním lomem Velkolomu Mokrá.

Časem došlo (upřesnit) k zasedimentování tohoto žlebu a postupné splavování štěrků, jemných spraší a jílů do podzemního systému jeskyní, které ve své době tvořily mohutnou síť kanálů, odvádějících vody z krasu. (Do údolí Velké řeky, dnes údolí Litavy?). . . … . . .

Tak došlo k zaplnění obrovských prostorů těchto vodosvodných cest dravými vodami, které tento materiál unášely – téměř až pod strop. Lze předpokládat, že cestou splavování těchto materiálů mohl být vodosvodný kanál, jehož podstropní prostory dnes nazýváme „Nová Ochozská chodba“. Součástí tohoto splavování materiálů byly v závěrečné fázi i jezerní bahna jezera, které zasedimentováním Studénčného žlebu vzniklo ( ??? )

Následně (snad) došlo k nějaké destrukci v prostoru dnešního Říceného dómu a Zadní Kaple Nové Ochozské chodby. Změnil se i terén, změnily se i vody, které už nebyly tak prudké a neunášely splavované materiály.

Vzhledem k tomu, že šlo o vody „relativně čisté“, které patrně přitékaly přes dnešní Labyrint, a možná další systém jeskynních „chodeb“, odvádějících vody, které si hledaly cesty odtoku, tyto vody rozplavovaly před tím do systému splavené jemné (sprašové ? jílové ?) materiály a postupně si ucpávaly některé z odtokových cest a nalézaly jiné. Možná destrukcí jeskyně či systému jeskyní pod dnešním Kamenným žlíbkem došlo k uzavření vodosvodných cest odtoku směrem dnešního údolí Litavy a tak tyto vody nakonec vytekly přes katavotrony do mezitím vzniklého dnešního Hádeckého žlebu (údolí Říčky), které vytvořil jiný, či původní (?) a odkloněný (?) vodní tok. ( ???? ) **Podle L. Slezáka je nyní nezbytné prokázat, nebo vyloučit – možnost vzniku průtoků vod podle těchto hypotéz ! Na to musí být do budoucna zaměřena pracovní činnost kolektivu SE – 3 v roce 2020.**

# Exkurze č. 2/19 – 18.01.2019 – Terén nad Seniorskou jeskyní.

Znovu zaměření Seniorské jeskyně Kamilem Pokorným se stanovením hloubek. Revize původního zaměření L. Slezákem a R. Cendelínem potvrdila plošně existenci anomálie v plném rozsahu. Překvapující bylo určení hloubek Kamilem. Bližší viz Exkurzní zpráva.

# Exkurze č. 3/19 – 22.01.2019 – Trasa O od Trojáku k PB O-10.

Byla provedena telegnostická detekce na lesní cestě trasy O od rozcestí Troják, od PB O-0, (čti Ó nula) po O-10, která zachytila jednak cesty odvádění vod z obou Hostěnických propadání, patrně koncové partie Ochozské jeskyně, (Sifonová chodba) a další systém chodeb v hloubce cca plus mínus 25m. Území kolem této trasy bude dále zkoumáno. Bližší viz příslušná Exkurzní zpráva.

# Exkurze č. 4/19 – 19.02.2019 – Předběžné zaměření Feitlovy jeskyně.

Zaměření navazuje na předchozí upozornění operátorů georadaru Tengler. Při jejich návštěvě dne 23.04.2017 při staničení v šíři 90 m byla instalována radarová osa v pásmu 0 až 90 m. Při staničení v šířce 45 m byla georadarem detekována v hloubce 9 – 10 m dutina.

. Při exkurzi č. 8/17 dne 2.05.2017 bylo provedeno přesnější zaměření georadarem detekované dutiny, kdy L. Slezák nalezl na skále vyznačené tři šipky, které zde patrně jsou od činnosti VDT – GfH. L. Slezák nazval pracovně tuto lokalitu Feitlovou jeskyní.

. Při exkurzi č. 9/17 bylo provedeno přesnější (přesto stále v hrubých rysech) zaměření Feitlovy jeskyně.

. Při exkurzi č. 18 /18 dne 24.07. provedl L. Slezák a R. Cendelín první sondáž ve skalce s třemi šipkami.

. Při exkurzi č. 4/19 bylo provedeno ve spolupráci detektorů Kamila Pokorného, L. Slezáka a R. Cendelína detailní zaměření tvaru a hranic Feitlovy jeskyně, které J. Pokorný zaměřil a zmapoval.

# Exkurzní zpráva č. 5/19 ze dne 26.02.2019

Telegnostická detekce anomalie nad jeskyní Pekárnou – od trasy „U“ k průzkumnému vrtu PV 02 – revize staršího zaměření, (zjištěného L. Slezákem a R. Cendelínem v r. 2017), prováděná Kamilem Pokorným. Zaměření a zmapování.

# Exkurzní zpráva č. 6/19 ze dne 5.03.2019

Obnovení některých pevných bodů trasy T mezi PB T-16 a PB T-0. Nahrazení vykácených stromů značkami na pařezech nebo zaměření nových pevných bodů

# Exkurzní zpráva č. 7/19 ze dne 12.03.2019

Znovu zaměření a přemapování zjištěných telegnostických detekcí mezi trasou „U“ a skalním bradlem nad Hádeckým žlebem.

# Exkurzní zpráva č. 8/19 ze dne 18.03.2019

Zaměření a zmapování nově detekovaných objektů, křížících trasu „U“

# Exkurzní zpráva č. 9/19 ze dne 26.03.2019

Zakreslení nových, telegnosticky zjištěných anomálií na trase „U“ – viz dokumentace. Zaměření telegnosticky detekovaného koridoru, směřujícího do Kamenného žlíbku a jeho propojení s Feitlovou jeskyní.

# Exkurzní zpráva č.10/19 ze dne 02.04.2019

Zaměření a zmapování nově detekovaného koridoru, souběžného s jeskyní Pekárnou a směřující přes trasu „U“ k jihu

# Exkurzní zpráva č. 11/19 ze dne 09.04.2019

Detekován již pátý koridor, souběžný s jesk. Pekárnou a ubíhající přes trasu „U“ k jihu. Zaměření a zmapování.

# Exkurzní zpráva č. 12/19 ze dne 16.04.2019

Zaměření a zmapování paleokoryta dávného potoka v horní části Kamenného žlíbku (v jeho předpolí směrem k Trojáku).

# Exkurzní zpráva č. 13/19 ze dne 07.05.2019

Upřesňování vstupní partie Feitlovy jeskyně pomocí telegnostické detekce, ale také vizuelní ohledávání tělesa skalky, za kterým lze Feitlovu jeskyni předpokládat.

# Exkurzní zpráva č. 14/19 ze dne 14.05.2019

Revize předchozích měření.

# Exkurzní zpráva č. 15/19 ze dne 19.05.2019

Mladí členové ZO 6-12 se pokoušeli proniknout skalkou do Feitlovy jeskyně – bez úspěchu. Mapéři revidovali měření, kde se detektoři navzájem v detekcích rozcházeli.

# Exkurzní zpráva č. 16/19 ze dne 21.05.2019

Dokončení revizního přeměřování v oblasti zlomu u PV 002.

# Exkurzní zpráva č. 17/19 ze dne 11.06.2019

Detektoři detekovali a měřiči-mapéři zaměřovali a zkreslovali nová detekovaná zjištění v oblasti jeskyně Pekárny

# Exkurzní zpráva č. 18/19 ze dne 18.06.2019

Detekování a zaměřování anomálií v prostoru mezi trasou „U“ a trasou „Z.“

# Exkurzní zpráva č. 19/19 ze dne 02.07.2019

Pokračování detekce a zaměřování v prostoru mezi trasami „U“ a „Z“.

# Exkurzní zpráva č. 20/19 ze dne 16.07.2019

Zaměření detekovaných koridorů, přecházejících mezi pevnými body trasy U (U-13 a U-18).

# Exkurzní zpráva č. 21/19 ze dne 23.07.2019

Zaměření a zmapování objektu, ležícího mezi trasou „Z“ a PB U-15.

# Exkurzní zpráva č. 22/19 ze dne 30.07.2019

Zaměření a zmapování detekovaného objektu mezi PB Z-113 a PB U-22.

# Exkurzní zpráva č. 23/19 ze dne 06.08.2019

Detekování nových objektů, zaměření a zmapování objektů detekovaných v průběhu EZ 21/19.

# Exkurzní zpráva č. 24/19 ze dne 13.08.2019

Detekování objektů západně od Pekárny a severozápadně od trasy U, doměřování a mapování objektů detekovaných v předcházejících exkurzích.

# Exkurzní zpráva č. 25/19 ze dne 20.08.2019

Prodloužení trasy Z na západní okraj planiny nad Pekárnou, (už mimo Maloplošnou přírodní rezervaci Pekárna), detekce anomálií a jejich zaměření a zmapování.

# Exkurzní zpráva č. 26/19 ze dne 27.08.2019

Planina před západním okrajem náhorní plochy nad údolím Říčky, detekce, měření průběhu detekcí a zmapováním.

# Exkurzní zpráva č. 27/19 ze dne 03.09.2019

Detekováním a zaměřením anomálií od Kamenného žlíbku až k západnímu okraji plošiny nad Pekárnou vzniká unikátní přehled o rozsahu podzemních dutin.

# Exkurzní zpráva č. 28/19 ze dne 25.09.2019

Při jedné z dodatečných kontrol detekovaných objektů byla objevena nová chodba, vedoucí od západní stěny Pekárny k terénnímu zlomu za cestou z Hostěnic k Mokerské hájence.

# Exkurzní zpráva č. 29/19 ze dne 01.10.2019

Zaměření, zmapování a revize detekce chodby od západní stěny Pekárny k cestě z Hostěnic do Mokré.

# Exkurzní zpráva č. 30/19 ze dne 10.10.2019

„Odskok“ od Pekárny do východní části Hádeckého žlebu, přesněji od hráze Hádeckého rybníka (náš pevný bod PB T-16 trasy T) a prodloužení trasy T až k silnici 383. Bylo detekováno několik proudnic, podtékajících (levobřežní) cestu od silnice ke hrázi a dál. Zatím není jasné, zda tyto vody tečou do rybníka, nebo vytékají z rybníka. Je nutno dále tento systém zkoumat, především proto, že je napojen na systém podzemního přítoku vod z nekrasové oblasti. Zaměření a zmapování poloh proudnic. Zatím.

# Exkurzní zpráva č. 31/19 ze dne 15.10.2019

Pokračování výzkumu vodosvodných cest v Hádeckém žlebu. Systém vod, přitékajících z nekrasové oblasti směřuje pod levým břehem údolí k jeskyni Liščí, pod kterou je zřejmě rozvodnice do několika směrů. Zaměření a zmapování některých dílčích úseků.

# Exkurzní zpráva č. 32/19 ze dne 22.10.2019

Nalezení (patrně vodosvodné) anomálie mezi Liščí dírou a závrtem před Ochozskou jeskyní. Zaměření a zmapování první části (od Ochozské jeskyně).

# Exkurzní zpráva č. 33/19 ze dne 29.10.2019

Pokus o barvící zkoušku na Hostěnickém propadání 1 za účelem zjištění času průtoku mezi HP 1 a Vývěrem „A“ (dle Himmela – dříve Estavela). Nebylo zachyceno, zřejmě byla použita příliš malá dávka fluoresceinu.

# Exkurzní zpráva č. 34/19 ze dne 12.11.2019

Pro velmi nepříznivé počasí byl výjezd zrušen, nahrazen poradou „U poradního stolu“, kde se začal tvořit písemná práce o výsledcích našeho výzkumu pro příští číslo ročenky sborníku Speleoforum.

# Exkurzní zpráva č. 35/19 ze dne 19.11.2019

Pokračování v zaměřování a mapování detekovaného koridoru od Liščí díry k závrtu před Ochozskou jeskyní.

# Exkurzní zpráva č. 36/19 ze dne 26.11.2019

Pro nepřízeň počasí výjezd zrušen, nahrazen poradou „U poradního stolu“, kde byla dále zpracovávána písemná práce o našem výzkumu pro Speleoforum.

# Exkurzní zpráva č. 37/19 ze dne 06.12.2019

Příjezd georadaru (konstruktér, majitel a operátor Ing Tengler a RNDr Kalenda DrSc – geofyzik) a georadarová detekce dvou profilů na trase „O“ (profily P-1 a P-3) a pěti profilů nad trasou „U“ a nad náhorní planinou v oblasti jeskyně Pekárny (profily P-4, P-5, P-6, P-7 a P-8). Účast a výpomoc členů SE-3 na měření.

# Exkurzní zpráva č. 38/19 ze dne 11.12.2019

Porada „U Poradního stolu“ prvotní vyhodnocení informací, získaných v průběhu georadarového měření.

# Exkurzní zpráva č. 39/19 ze dne 20.12.2019

Prohlídka a revize míst, ve kterých pracoval georadar.

# Exkurzní zpráva č. 40/19 ze dne 30.12.2019

Domapování Trasy T od PB Tv -25 (trasa T východ) až k silnici č. 383, zaměření „Hynštova funidla“ ze zaměřených pevných bodů.